

7.11. 589.

NR. 1

Inv. nr. 9.33.961

LIBRĂRII UNIVERSITĂȚII

REVISTA BIBLIOTECILOR *
REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA
BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR *

REVISTA BIBLIOTECILOR

ANUL XXVI • IANUARIE 1973

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

REVISTA
BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

ANUL XXVI

Nr. 1

IANUARIE 1973

Simpozionul „Biblioteca modernă — educație și informație”. 26—27 decembrie 1972	Cronică	29
Cuvîntul tovarășului Ion Jinga, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste	— Istoria cărții și a bibliotecilor	
Ioana TAUTU: Lucrările simpozionului	Justin CONSTANTINESCU și Tudor NEDELCEA: 50 de ani de la apariția revistei „Arhivele Olteniei”	30
I. T.: Concluziile și recomandările secțiilor	C. Dima-Drăgan și N. Vasilescu-Capsali: O carte necunoscută din biblioteca lui Ion Creangă	36
★	★	
Ion STOICA: Un reușit simpozion românesc de biblioteconomie universitară	Alex. C. ANDRIAN: Indicii auxiliari generali de loc	31
Atanase LUPU: Acțiunea bibliotecii publice în procesul unitar cultural-educativ	De peste hotare	
Octavian NEAMȚU: Bibliotecarul și biblioteca în activitatea cultural-educativă	A. L.: Conferința internațională a centrelor de metodologie bibliotecară	38
Rodica DANTZER și George SEBASTIAN: Activitatea de informare și documentare la Întreprinderea Optica română (I.O.R.)	Profiluri	
Ștefan GRUIA: Lectura într-o lume în schimbare. A 38-a Sesiune a Consiliului F.I.A.B.	Mihai BENIUC: Petőfi al libertății lumii	41
L. BACĂRU: Tirgoviște, cetate a culturii românești. Sesiune științifică	★	
I. T.: Decada cărții românești	Lucrări de specialitate	43
L. B.: „Cărți românești vechi. 1508—1830”. Expoziție	Fișier	50
	Calendar 1973	58
	Jocuri distractive	60
	Consultații	
	Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN: Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (XV). Relații cu publicul (urmare)	61

L
A
M
U
L
T
I
A
N
I
!

Cu prilejul celei de-a 55-a aniversări a zilei de naștere și la împlinirea a 40 de ani de la intrarea în mișcarea muncitorească și în rindurile partidului a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, partidul și guvernul, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți cetățenii patriei noastre socialiste aduc un vibrant omagiu activității îndelungate de eminent militant revoluționar, contribuției deosebite pe care a dat-o la lupta pentru eliberarea națională și socială a poporului român, pentru promovarea intereselor fundamentale de progres și prosperitate ale națiunii noastre, pentru triumful măreței cauze a socialismului și comunismului pe pământul României.

UNIVERSITATEA DE MEDICINA, FARMACIE ȘI ȘTIINȚE MEDICALE
FACULTATEA DE MEDICINA, FARMACIE ȘI ȘTIINȚE MEDICALE
Biblioteca centrală
Inv. Nr. 7.33 961

01 SEP. 2023

Simpozionul BIBLIOTECA MODERNĂ — EDUCAȚIE ȘI INFORMAȚIE

26—27 decembrie 1972

Cuvîntul tovarășului ION JINGA, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste

Simpozionul *Biblioteca modernă — educație și informație*, ale cărei lucrări au loc în preajma sărbătoririi unui sfert de veac de la proclamarea Republicii, își propune să evidențieze valoarea socială a unei activități care a adus o contribuție remarcabilă la marile prefaceri revoluționare îndeplinite în anii puterii populare de poporul nostru, sub steagul glorios al P.C.R. și să prefigureze misiunea ei viitoare în cadrul procesului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Spunea în urmă cu un an secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu că "... în anii construcției socialiste, odată cu avîntul puternic al forțelor de producție, s-au înregistrat noi succese în ridicarea nivelului general de cultură al întregului nostru popor. Se poate afirma cu deplin temei că a avut loc o puternică revoluție culturală care, prin complexitatea și implicațiile ei, ocupă același loc ca și marile schimbări revoluționare din industrie și agricultură".

La aceste schimbări au adus o contribuție meritorie bibliotecile, zecile de mii de slujitori ai cărții care, cu pasiune și modestie, au participat la acțiunile inițiate de partid pentru lichidarea analfabetismului și luminarea maselor de oameni ai muncii de la orașe și sate.

Astăzi, cînd ne apropiem de marea sărbătoare, drumul parcurs capătă semnificații și mai profunde, întrucît privirea ni se îndreaptă nu numai spre trecut, ci mai ales spre viitor. Și cum acest viitor nu poate fi conceput fără valorificarea tezaurului de înțelepciune umană materializat în cărți, se înțelege că misiunea bibliotecii și a bibliotecarilor va căpăta noi valențe și determinări cali-

tative, în raport direct cu dezvoltarea științei și tehnicii, cu dezvoltarea societății omenesti în general.

O asemenea reuniune care dezbate locul și rolul bibliotecii moderne în sistemul educațional și informațional constituie și o contribuție la Carta ideilor și practicilor sociale, promovate de UNESCO în *Anul internațional al cărții*.

Mai mult ca oricînd în acest an a fost subliniată ideea solidarității ce trebuie să-i unească pe cei care făuresc și răspîndesc cultura și opera de artă, ideea cooperării între autori, editori, bibliotecari și librari, idee prezentă în manifestul *Anului internațional al cărții* și ilustrată prin participarea lor la dezbaterile acestui simpozion.

În țara noastră, devisa *Anului internațional al cărții* — „Cărți pentru toți” — a fost asimilată, integrată organic în vasta acțiune de educație socialistă a maselor, de ridicare a nivelului general de cunoaștere. Partidul nostru, secretarul său general, consideră că „efortul pentru însușirea noilor cuceriri ale minții omenesti, pentru ridicarea nivelului de pregătire științifică și de cultură generală, este astăzi una din trăsăturile distinctive ale omului înaintat, expresia adevăratului spirit de civilizație”.

Fără intenția de a face un bilanț al realizărilor înregistrate în acest domeniu, rostul simpozionului care-și deschide lucrările astăzi fiind mai ales acela de a pune în discuție modalitățile de integrare a activității bibliotecare în procesele izvorîte din comandamentele de ordin ideologic, politic, social, științific și cultural ce se degajă din documentele Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R., din amplul Program ideologic — ne vom îngădui totuși să amintim cîteva

date semnificative prin ele însele. În perioada 1949—1971 numărul total al lucrărilor publicate în limba română și în limbile naționalităților conlocuitoare a fost de 153 de mii de titluri, într-un tiraj total de aproape 1 miliard și jumătate de exemplare. Media anuală de titluri, în ultimul cincinal, este de aproximativ 9500, într-un tiraj de aproape 94 de milioane de exemplare.

O examinare comparativă a producției de carte a României cu cea a altor state subliniază și mai grăitor locul acordat cărții în societatea noastră. Din datele înregistrate în Anuarul Statistic al UNESCO, pentru perioada 1967—1969, reiese că România se situează în anul 1969 pe locul al 15-lea în lume ca număr de titluri tipărite (în ansamblul a 88 de state înregistrate); pe locul al 10-lea ca număr de manuale școlare (din 49 de state); pe locul al 18-lea ca număr de traduceri (din 55 de state). Un loc nu mai puțin important îl ocupă România în statistica internațională a producției de ziare: al 27-lea, ca număr de titluri, între 153 de state luate în considerare, și al 16-lea, sub raportul tirajului.

La rindul său dezvoltarea rețelei de biblioteci din țara noastră, în pătratul de veac care a trecut de la proclamarea Republicii, este la fel de semnificativă, chiar dacă ar fi să pomenim doar ea, la sfârșitul anului 1971, existau în România 22500 de unități, cu un patrimoniu de peste 119 milioane de volume sau că numărul cărților difuzate prin intermediul lor însuma, la sfârșitul aceluiași an, aproximativ 81 de milioane de volume, precum și faptul că bibliotecile publice, care ilustrează cel mai pregnant gradul de pătrundere al cărții în toate straturile populației, au înscris peste 4600000 de cititori. Dar dincolo de aceste notări cantitative, care atestă grija partidului comunist și a statului socialist pentru propășirea cărții, merită relevată, oricât de succint am face-o, schimbarea calitativă produsă în concepția despre rostul bibliotecii în societate. Aceasta a încetat a mai fi doar un simplu depozit de colecții cât mai prețioase cu puțință și a devenit un factor important de accelerare a progresului social. Schimbările profunde care au avut loc în procesul construcției socialismului în țara noastră de-a lungul celor 25 de ani au condus la creșterea solicitărilor sociale față de carte, față de bibliotecă, știut fiind că interesele de lectură, de informare și de cercetare se modifică profund sub impulsul schimbării modului de viață și al ridicării nivelului de trai.

Pentru a răspunde cât mai competent acestor solicitări, bibliotecile au desfășurat o amplă activitate de atragere a populației la lectură și de satisfacere a

cerințelor acesteia, concomitent cu asigurarea unei game largi de activități bibliografice. A fost statornică bibliografia națională curentă, o dată cu continuarea monumentală opere de bibliografie românească veche, a fost permanentizat sistemul de cataloage colective, încit astăzi dispunem de două instrumente de informare bibliografică de prim rang. Au fost dezvoltate diferitele ramuri ale bibliografiei, de la bibliografia de recomandare la cea științifică, au luat ființă o serie de activități documentare în domeniul bibliografiei etc.

Concomitent cu atragerea populației la lectură și desfășurarea unei susținute activități, au fost întreprinse o serie de cercetări teoretice în domeniul bibliologiei, menite să determine modernizarea concepțiilor existente, să promoveze idei care să țină pasul cu inovațiile petrecute pe plan internațional. În ultimii ani au fost inițiate, de asemenea, o serie de studii de sociologie a lecturii și a bibliotecii, urmărindu-se așezarea acțiunilor bibliotecare în cât mai strinsă legătură cu cerințele reale ale colectivității.

Au fost întreprinse acțiuni de valorificare a patrimoniului cultural deținut de biblioteci, acțiuni concretizate în câteva lucrări notabile, după cum merită subliniat și efortul bibliotecilor de a se înscrie cât mai viabil în activitatea informațională, considerată până nu de mult aproape exclusiv ca făcând parte din domeniul activității centrelor de documentare.

Călăuzindu-se după principiile promovate de partidul nostru în politica sa externă, bibliotecile românești au adus de asemenea o contribuție însemnată la circulația ideilor, la pătrunderea cărților românești peste hotare, promovind o politică de schimburi internaționale cu rezultate remarcabile.

Șirul înfăptuirilor din acest domeniu nu poate fi încheiat fără a sublinia încă o dată importante resurse materiale asigurate de stat pentru crearea și dezvoltarea condițiilor de lectură în patria noastră. Dinamica alocațiilor bugetare în cele patru cincinale ne relevă faptul că fondurile locale pentru finanțarea serviciilor de bibliotecă au urmat o linie mereu ascendentă. De asemenea, pe plan local s-au realizat, cu deosebire în ultimii ani, o serie de lucrări de modernizare a localurilor de bibliotecă și în ceea ce privește dotarea acestor instituții. Am ilustra această afirmație cu două exemple recente din rețeaua bibliotecilor publice: amplele lucrări de amenajare și modernizare de la Biblioteca „V. A. Urechia” din Galați, precum și noul local al Bibliotecii municipale din Piatra Neamț, recent inaugurat.

Cinstirea cea mai de preț pe care noi, cei întruniți la simpozionul de față, o putem aduce gloriosului jubileu al Republicii constă în examinarea responsabilă a problemelor referitoare la misiunea bibliotecii în raport cu cerințele Programului adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 și cu direcțiile de dezvoltare trasate de documentele Congresului al X-lea și de cele ale Conferinței Naționale a partidului ce a avut loc în vara acestui an.

Într-o societate ca a noastră, în care educația permanentă a devenit o realitate și o necesitate socială, în care explozia informațională este accentuată și mai mult de dinamica fără precedent a dezvoltării multilaterale economice și culturale, într-o epocă în care conținutul culturii generale și profesionale a oamenilor se schimbă de câteva ori în decursul unei vieți, este firesc să considerăm biblioteca publică, școlară sau științifică în strinsă legătură cu acțiunea cultural-educativă, cu cercetarea științifică, cu activitatea de informare și formare profesională. Fără o integrare a bibliotecilor în vastele procese educaționale și informaționale care au loc, biblioteca risca să rămână o instituție izolată, ineficientă din punct de vedere social. De aceea în aprecierea modului în care se poate realiza o integrare organică, operațională și eficientă, trebuie să se pornească de la cerințele formulate în documentele partidului nostru, care precizează că ne aflăm într-o nouă etapă de dezvoltare, în fața unor realități sociale și umane noi, a unui climat spiritual deosebit, cînd „cultura, ca și acțiunea culturală din zilele noastre, este chemată să reflecte, cu mai multă forță, modul de a gândi și a acționa al omului societății noastre, de a interpreta datele noi ale existenței, de a oferi soluții inedite, originale, prin prisma gândirii marxiste, problemelor epocii noastre, de a contribui la înțelegerea profundă a legăturilor care stau la baza dezvoltării ritmice contemporane”.

O asemenea orientare este menită să determine amplificarea dimensiunii educative a actului cultural imolcînd perfecționarea concepției, formelor și metodelor de activitate în acest domeniu, într-un cuvînt, a politicii culturale. Or, în măsura în care prin politică — în sensul cel mai general — se înțelege o acțiune conștientă orientată spre un anumit scop, ideea de politică, inclusiv în domeniul culturii, presupune cunoașterea științifică.

De aceea, Consiliul Culturii și Educației Socialiste consideră cercetarea științifică indispensabilă fundamentării întregii activități cultural-educative și întreprinde acțiuni de prospectare a realităților sociale, de investigare a diferitelor

medii socio-profesionale, de studiere a metodologiei proceselor educaționale, elaborînd, aplicînd experimental și apoi generalizînd, printr-o rețea de unități pilot, noi modalități de activitate culturală.

Conclucînd la realizarea unor atari programe, bibliotecarii vor avea posibilitatea să sesizeze la timp mutațiile care au loc în viața orașelor și satelor în care activează, vor avea o viziune mai largă asupra modului în care trebuie acționat, ca și asupra posibilităților de corelare a acțiunilor proprii cu cele desfășurate de ceilalți factori culturali, educaționali. Exemplificări se pot face cu ușurință. Mă voi opri însă numai asupra uneia, care ne apare deosebit de semnificativă, anume, efectele urbanizării asupra dezvoltării bibliotecilor.

Tendința accelerată de urbanizare, prezența a numeroși specialiști în mediul rural, crearea unor noi capacități de producție la sate, modernizarea agriculturii, generalizarea învățămîntului de 10 ani, intensificarea activității politice și cultural-educative, toate acestea necesită informare, cărți și alte publicații, care să ducă la creșterea nivelului de cunoaștere al populației, impun alte cerințe și criticii decît cele tradiționale în ceea ce privește completarea colecțiilor actualelor biblioteci comunale.

Într-un viitor apropiat, satul socialist va trebui să dispună nu numai de ceea ce-i oferă biblioteca proprie ci, prin intermediul acesteia, să aibă asigurat accesul la literatura de informare „socialmente necesară”, aflată în fondul marilor biblioteci, al unităților specializate. În ceea ce privește mediul urban, intensă dezvoltare a majorității orașelor reclamă organizarea de filiale și puncte de împrumut în cartierele noi, pentru a nu rămîne în afara sferei de influențare a bibliotecii tocmai populația de curînd urbanizată, care are mai acut nevoie de serviciile bibliotecii publice.

O altă categorie de probleme vizează optimizarea serviciilor de bibliotecă pentru a se realiza concordanța între cererea de carte și informare și serviciile prestate de bibliotecă, ceea ce reprezintă, de fapt, eficiența reală a muncii bibliotecare.

Enunțăm aici problema completării colecțiilor de publicații, colecții care definesc profilul ideologic și cultural al acestor instituții și de care depinde, în mare măsură, influența lor în rîndul populației. Diferitele formule organizatorice prin care a trecut procesul de completare și-au pus amprenta asupra constituirii fondurilor de publicații. Din acest motiv, în multe locuri au fost create, de-a lungul anilor, colecții insuficient echilibrate, cu deosebiri destul de mari de la un

județ la altul, și chiar între unități similare din același județ. Fără a pleda pentru uniformitate, trebuie arătat că există domenii de cunoștințe insuficient acoperite, goluri în fondurile de referință, că se manifestă și unele tendințe de subiectivism în domeniul completării colecțiilor, situații care țin și de munca defectuoasă a unor bibliotecari, nu numai de deficiențele sistemului editorial și de difuzare.

De aceea, apare necesară elaborarea unor studii teoretice privind definirea profilului colecțiilor bibliotecilor publice, precum și întocmirea unor instrumente de informare și orientare a bibliotecarilor. Situația existentă pledează de asemenea pentru studierea căilor spre o mai bună conlucrare cu organele de difuzare, în primul rând sub aspectul informării prealabile a bibliotecarilor asupra naturii și valorii lucrărilor prevăzute a fi publicate.

Un alt aspect al preocupărilor actuale îl constituie problema creșterii randamentului activității bibliotecare. Față de solicitările sporite venite din partea societății trebuie să avem în vedere în primul rând creșterea „productivității” muncii de bibliotecă.

Bibliotecarul este chemat să-și integreze organic activitatea pe care o desfășoară unor cerințe sociale reale, să procure și să pună la dispoziția cititorului publicațiile necesare pentru o informare rapidă și calificată. Acest lucru se poate realiza și prin mai buna folosire a avantajelor oferite de cooperarea interbibliotecară.

Se știe că problema este des abordată și pe plan internațional, în conferințele de biblioteconomie. În țara noastră, promovarea unei politici constante de cooperare interbibliotecară înseamnă pasul hotărâtor către constituirea unui sistem integrat de biblioteci publice, care să asigure efectiv circulația literaturii și informației pe întreaga rețea. În perspectivă, se pot studia apoi căile pentru instituirea unui sistem eficient de cooperare între toate rețelele de biblioteci, după o formulă integrată. În fapt, integrarea este expresia reală, superioară, a raționalizării muncii bibliotecare, care va pune capăt creării de colecții neeconomicoase, desfășurării în paralel a unor activități bibliotecare, slabei valorificări sau pierderilor de informații și care, într-o bună zi, nu prea îndepărtată, va face posibilă folosirea mijloacelor automatizate în depozitarea și regăsirea informațiilor.

Astăzi, se pune, mai mult ca oricând, problema integrării activității bibliotecare în ansamblul activității ideologice, politico-educative, promovate de partid și de

stat. Cartea și presa care propagă cuvântul partidului stau la baza informării maselor și a educației politico-ideologice a acestora, constituie documentele de bază în învățămîntul politic și profesional. Informația căpătată — prin mijloacele moderne, audio-vizuale — nu poate fi adîncită și fixată decît prin intermediul cuvîntului tipărit. Biblioteca și cartea rămîn forma cea mai sigură de autoinstruire.

Sigur, prezența bibliotecii în viața colectivității nu trebuie să se limiteze la cadrul strîmt al zidurilor instituției. Pe lîngă conlucrarea permanentă cu celelalte instituții și organisme culturale care folosesc în activitățile lor educative cartea, bibliotecile sînt chemate să realizeze sistematic acțiuni de propagandă și informare menite să țină mereu treaz interesul publicului cititor față de lectură, față de serviciile bibliotecii, să determine și să stimuleze interese și preocupări noi pentru studierea și aprofundarea celor mai reprezentative opere ale geniului uman.

Asemenea acțiuni vor face ca deviza sub care s-a desfășurat *Anul internațional al cărții — Cărți pentru toți* — să devină o realitate cu adînci implicații în planul formării și dezvoltării personalității umane, a omului nou.

Sîntem convinși că miile de slujitori ai cărții, care muncesc în biblioteci, activiști comitetelor de cultură și educație socialistă, Asociația bibliotecarilor, ca organizație științifică și profesională a tuturor bibliotecarilor, noi toți ne vom mobiliza mai mult pentru o contribuție sporită a activității bibliotecare la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor. Ne exprimăm, de asemenea, convingerea că lucrările acestui simpozion își vor aduce contribuția la precizarea sarcinilor actuale, a locului cărții și al bibliotecii în procesul de formare a tinerelor generații, a constructorilor societății socialiste multilateral dezvoltate.

Lucrările simpozionului

Moment de bilanț în toate domeniile de activitate, de raportare la cerințele tot mai complexe ale unei societăți socialiste în plin proces de dezvoltare multilaterală, aniversarea unui sfert de veac de la proclamarea Republicii a constituit și pentru Asociația bibliotecarilor din R. S. România prilejul unei largi confruntări profesionale, capabilă să dea măsura nivelului de dezvoltare a gîndirii și practicii biblioteconomice în

țara noastră, sub toate aspectele, permițând evaluarea potențialului de cercetare științifică existent la nivelul sistemului de bibliotecă.

Simpozionul *Biblioteca modernă-educație și informație*, organizat de Asociația bibliotecarilor din R. S. România și de Biblioteca Centrală de Stat, a încheiat amplul program de manifestări prilejuite în țara noastră de Anul internațional al cărții. Lucrările au avut loc în Aula Bibliotecii centrale universitare din București (ședințele plene) și în localul Bibliotecii Centrale de Stat (lucrările pe secții).

În cadrul plenarei de deschidere, în care s-au întâlnit peste două sute de bibliotecari din întreaga țară, cuvântul inaugural a fost rostit de Ștefan Gruia, secretar al Asociației bibliotecarilor din R. S. România, care a situat locul acestui simpozion în ansamblul acțiunilor organizate în Anul internațional al cărții și a vorbit despre aportul bibliotecilor la realizarea practică a lozincii „Cărți pentru toți”.

Onorind reuniunea bibliotecară, cu prezența sa, Ion Jinga, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste a rostit un cuvânt-sinteză (drumul parcurs în acești 25 de ani de sistemul bibliotecilor din țara noastră, în pas cu dezvoltarea României socialiste) și direcțiere (valoarea socială a activității bibliotecare, rolul bibliotecilor în dezvoltarea societății socialiste multilateral dezvoltate, modalități de integrare a acțiunii bibliotecare în ansamblul Programului partidului de educație socialistă a maselor) — reprodus în extenso în acest număr.

Au mai luat cuvântul în această primă ședință plenară acad. Șerban Cioculescu, director general al Bibliotecii Academiei R. S. România — o foarte interesantă „causerie” despre bibliofilia (*Din experiența unui bibliofil*) și acad. Aurel Avramescu, director al Centrului de informare și documentare al Ministerului Educației și Învățământului — delimitări și convergențe între activitatea bibliotecară și cea de documentare, evoluția concepțiilor în acest sens.

În continuare, lucrările simpozionului s-au desfășurat în cadrul a trei secții: Secția I. *Rolul social al bibliotecii*, Secția a II-a. *Bibliografie, informare, documentare*, Secția a III-a. *Biblioteconomie, Formare și perfecționare profesională*.

Greu de realizat, în limita spațiului de care dispunem, o detaliere a lucrărilor desfășurate în secții, ne vom mărgini la o simplă enunțare a titlurilor comunicărilor susținute (total 36), dând astfel o imagine a extinderii ariei tematice, imagine ce o vom întregi prin reproduce-

rea în final a concluziilor celor trei secții.

Secția I — *Rolul social al bibliotecii* — a abordat teme legate de integrarea acțiunii bibliotecare în ansamblul acțiunii cultural-educative (O. Neamțu. *Cartea și biblioteca în activitatea cultural-educativă*; A. Lupu. *Acțiunea bibliotecii publice în procesul unitar cultural-educativ*; V. Turdeanu. *Locul și rolul bibliotecii comunale în activitatea cultural-educativă*; Gh. Petrovici — *Acțiunea social-educativă a bibliotecii sindicale*); teorie și practică sociologică (W. Auerbach. *Prefață la o sociologie a lecturii*; I. Bălan. *Considerații privind timpul liber și lectura unor categorii de salariați în județul Prahova*; I. Gui. *Lectura năvetiștilor din Ineu*; L. Pindaru. *Studiul socio-psihologic asupra intereselor de lectură, pe categorii profesionale*; P. Istrate. *Studiul cerințelor de lectură și informarea publicului în Biblioteca municipală Brașov*); bibliotecii sindicale (H. Leoneanu. *Biblioteca sindicală — profil și tendințe*); bibliotecii pentru copii (A. Corvătescu-Tofan. *Tendențe noi în dezvoltarea serviciilor de bibliotecă pentru copii*); mijloace audio-vizuale în bibliotecă (R. Stan. *Folosirea mijloacelor audio-vizuale într-o bibliotecă publică*); normarea și planificarea activității bibliotecilor publice (I. Cioțos. *Cu privire la activitatea bibliotecilor publice din mediul rural; câteva propuneri de îmbunătățire a serviciilor acestora*; N. Păscu. *Studiu privind unele probleme ale dezvoltării lecturii publice în București*).

Tematica secției a II-a — *Bibliografie, informare, documentare* — a fost, în mod firesc, mult mai specializată, putând fi totuși distinse câteva teme principale: integrarea bibliotecilor în sistemul informațional (A. Popescu-Brădiceni. *Unele probleme ale integrării bibliotecilor în sistemul informațional*); modernizarea activității de informare (G. E. Rally. *Norme internaționale în vederea mecanizării proceselor de transmitere a informației bibliografice*; I. Crețeanu și M. Șerban. *Prelucrarea centralizată a datelor într-un sistem automatizat*; T. Prodan și S. Nistor — *Numerotarea standard a documentelor*; T. Mihăilescu. *Previțiuni în domeniul informării științifice și tehnice*); activitatea bibliografică a bibliotecilor municipale (S. Motoc. *Activitatea bibliografică a bibliotecilor municipale*; M. Ionescu. *Activitatea bibliografică a bibliotecilor municipale — analiză critică*; G. Topan. *Bibliografia locală brașoveană. Structură și metodologie*); valorificarea moștenirii culturale, contribuții la istoria cărții. (V. Secărescu. *Biblioteca publică în sprijinul valorificării tradițiilor culturale*; C. Dima-Drăgan. *O carte*

necunoscută din biblioteca lui Ion Creangă); beneficiarii informării (D. Bălăeș, *Educarea publicului pentru informație*; Gh. Gheorghe, *Informarea cititorilor în Biblioteca municipală Craiova. Între cerințe și posibilități de rezolvare*; M. Iova, *Literatura de informare pentru copii și tineret*).

În cadrul celei de a treia secții — *Biblioteconomie. Formare și perfecționare profesională* — au fost abordate deopotrivă probleme de interes teoretic și practic. Notăm astfel contribuțiile teoretice ale lui Ion Stoica (*Citeva probleme actuale ale biblioteconomiei românești*) și M. D. Păpurică (*Două accepții ale cărții și raportul acestora cu biblioteca. Cartea instrument al comunicării; cartea document istoric-cultural*) și cele cu valori aplicative în domeniul conservării colecțiilor (E. Baltes, *Probleme actuale ale conservării și restaurării colecțiilor de bibliotecă*), al organizării acestora (C. Boeru, *Organizarea colecțiilor — mijloc de propagandă a cărții*), al organizării sistemului de cataloage (E. Sabadac, *Unele probleme privind perfecționarea sistemului de cataloage în bibliotecile municipale*), precum și în domeniul statisticii de bibliotecă (C. Gilea și L. Moscovici, *Aspecte noi în statistica de bibliotecă*).

Concluziile secțiilor au fost prezentate în plenera de închidere de Angela Popescu-Brădiceni, vicepreședintă a Asociației bibliotecarilor din R. S. România.

A mai luat cuvântul în această ședință Ion Dodu Bălan, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, președinte al Comitetului Național pentru coordonarea acțiunilor legate de Anul internațional al cărții, care a adus o valoroasă contribuție la delimitarea aportului bibliotecii publice la definirea profilului culturii românești contemporane.

În zilele simpozionului, Biblioteca Centrală de Stat a fost gazda unei ample expoziții intitulată *Bibliotecile publice în R. S. România*.

Ioana TĂUTU

CONCLUZIILE ȘI RECOMANDĂRILE SECȚIILOR

Secția I. Rolul social al bibliotecii

I. Instituții cu multiple valențe în procesul educativ-cultural, strâns legate de sistemele de informare, de perfecționare și reciclare profesională, de forțele educației permanente, bibliotecile publice urmăresc prin întreaga lor activitate să contribuie la transpunerea în viață a programului ideologic elaborat de partid, la înarmarea întregului popor cu con-

cepția științifică despre lume și viață, cu politica partidului nostru, la așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste, la ridicarea nivelului general de cunoaștere al maselor.

II. Pentru îmbunătățirea serviciilor pe care biblioteca publică trebuie să le aducă colectivului, pentru apropierea cărții de cititori, se impune schimbarea stilului de muncă al bibliotecarilor în propaganda lecturii, conlucrarea permanentă cu celelalte instituții de cultură și educație, cu organizațiile de masă și obștești, cu mijloacele de comunicare de masă, integrarea acțiunilor în procesul cultural-educativ unitar condus de organele și organizațiile de partid.

III. Trebuie să se continue perfecționarea rețelei de biblioteci publice (de stat, ale sindicatelor și ale cooperației meșteșugărești) într-un sistem care să facă posibilă circulația publicațiilor, a informației bibliografice destinată publicului, raționalizarea muncii de organizare a colecțiilor precum și mai buna asigurare a cerințelor de lectură în noile cartiere ale orașelor, în satele mai îndepărtate de centrele comunale, în întreprinderile și locurile de muncă dispersate (I.M.A., exploatarea forestiere, miniere, șantierul de construcții etc.).

IV. Pentru cunoașterea nevoilor și cerințelor de lectură, pentru satisfacerea diferențiată a categoriilor și grupurilor socio-culturale, bibliotecarii trebuie să-și însușească și să aplice metodele și tehnicile cercetării sociologice, ca instrumente proprii de muncă cu cititorii, să participe la investigarea dezideratelor și spiritelor populației alături de ceilalți factori și instituții din câmpul acțiunii educativ-culturale.

V. Biblioteca publică trebuie să-și lărgească colecțiile sale de documente, achiziționând și punând în circulație — pe lângă publicații — materiale audio-vizuale (discuri, benzi magnetice, diafilme, microfilme, diapozitive etc.).

VI. Bibliotecile publice trebuie să acorde o atenție sporită copiilor și adolescenților, să creeze pe cât posibil secții speciale pentru această categorie a cititorilor, să colaboreze mai intens cu școala și biblioteca școlară, în vederea formării unor deprinderi statornice de lectură.

Secția a II-a. *Bibliografie, informare, documentare.*

I. Se impune întreprinderea unui studiu privind modalitățile de integrare a bibliotecilor în sistemul informațional, fie ca subsistem de sine stătător, fie ca parte componentă a subsistemelor pe domenii de cunoștințe și ramuri, fie în dublă calitate de subsistem de sine stătător

pentru activitatea de informare bibliografică de interes național și ca parte componentă a sistemelor pe domenii și ramuri.

II. Este necesar a fi analizată oportunitatea adoptării normelor internaționale care vizează numerotarea standardizată a cărții și descrierea bibliografică internațională standardizată a cărților și publicațiilor în serie.

III. În scopul accelerării lucrărilor de bibliografie națională și locală și pentru facilitarea participării la diverse sisteme de informare internaționale și regionale, este necesar a se studia posibilitatea prelucrării automate a datelor privind producția națională de carte și de periodice.

IV. Se recomandă deschiderea unei rubrici în *Revista bibliotecilor* destinată problemelor de terminologie documentară.

V. Este necesară o reconsiderare a noțiunii de activitate bibliografică specifică bibliotecilor municipale și instituirea unei acțiuni coordonatoare în această direcție, problemă ce va sta în atenția organelor responsabile, respectiv C.C.E.S. și B.C.S., în cooperare cu bibliotecile municipale.

VI. Se vor accelera lucrările de elaborare a unei noi ediții a Clasificării zecimale universale și a unui manual de biblioteconomie.

VII. În cadrul Asociației bibliotecarilor din R. S. România va fi creată o comisie însărcinată cu elaborarea unui program privind educarea publicului pentru folosirea sistemelor și modalităților de informare.

VIII. Se recomandă realizarea unor filme documentare, care să informeze opinia publică asupra colecțiilor bibliotecilor și cu privire la serviciile prestate de acestea.

IX. Este necesară intensificarea propagandei asupra serviciilor de informare ale bibliotecilor, înlesnirea schimburilor de experiență între biblioteci și crearea unor posibilități de stagiu de studiu în bibliotecile cu experiență bogată.

Secția a III-a. *Biblioteconomie. Formarea și perfecționarea profesională.*

I. Necesitatea unei cooperări și coordonări mai intense și mai organice între cele două tipuri de instituții care concurează la informare — marile biblioteci publice și organismele de documentare, în acest sens fiind necesară grăbirea studiilor cu privire la compatibilitatea dintre terminologie și sistemele de lucru ale acestora. Tendințele de dezvoltare impun reconsiderarea rolului marilor biblioteci publice în sensul că acestea trebuie să îndeplinească și funcții de bibliotecă științifice, drept care este necesar

Un reușit simpozion românesc de biblioteconomie universitară

Ion STOICA

Anul internațional al cărții a constituit pentru bibliotecile de învățământ superior din România un prilej de afirmare susținută a potențialului lor educativ și științific și, în același timp, un cadru stimulativ care a îndemnat la o mai adâncă pătrundere și mai judicioasă evaluare a locului și rolului acestora în viața universitară. Rețeaua puternică a bibliotecilor din școlile superioare, bine dotată, unitar organizată și cu un nivel superior de calificare a personalului, a transformat prevederile înscrise în *Cartea cărții* — document unic și revelator al timpului nostru — în obiective permanente de acțiune, realizând în acest an nu numai o mai bună preluare a sarcini

sară o reevaluare a politicii de completare, dotare și calificare a cadrelor.

II. Este necesară elaborarea unor studii teoretice în vederea extinderii metodelor matematice asupra analizei activității bibliotecilor și a lecturii publice și, în acest sens, reconsiderarea sistemului actual de statistică bibliotecară și punerea de acord cu indicatorii recomandați de Unesco.

III. Crearea unor cataloage colective la scară județeană și tipărirea celui național în vederea aplicării legislației cu privire la înregistrarea și păstrarea patrimoniului cultural de tipărituri și manuscrise, ca și pentru facilitarea selectării acestora.

IV. Pentru descongestionarea bibliotecilor de lucrările cu circulație lentă și pentru asigurarea păstrării lor într-un număr suficient de exemplare, se vor întocmi studii vizând crearea de bibliotecă-depозit interjudețene și precizarea funcțiilor rezervei naționale de carte.

V. Se impune o mai bună dotare a bibliotecilor publice cu publicații de import, o primă măsură în acest sens putând fi acordarea dreptului pentru bibliotecile municipale și orașenești din centrele județene de a achiziționa publicații de import în aceleași condiții cu publicul. Se impune de asemenea studierea posibilităților de a se asigura o mai bună difuzare a producției editoriale și îmbunătățirea informării bibliotecilor asupra ansamblului producției de carte.

nilor instructiv-educative și de cercetare care decurg din planul de învățământ, ci și o înțelegere prospectivă a misiunii lor în ansamblul informațional contemporan.

Pe un asemenea fundal de emulație și căutare s-a înscris organizarea simpozionului *Biblioteca universitară — laborator de muncă intelectuală* (23—25 noiembrie 1972), pregătit de Biblioteca centrală universitară din București cu concursul unui mare număr de specialiști (bibliotecari, bibliografi, documentariști, cadre didactice) din învățământul superior. Sprijinit și așteptat cu interes, simpozionul s-a bucurat de o largă audiență, concentrând aproximativ 400 de participanți, care au ascultat și dezbătut 60 de comunicări științifice, axate pe cele mai importante probleme de biblioteconomie universitară. În cadrul celor trei secții de lucru (1. Probleme de biblioteconomie universitară. Coordonate istorice și actuale; 2. Biblioteca universitară și sistemul informațional. Direcții de modernizare; 3. Organizarea studiului. Sociologia informației) s-au urmărit cu competență și pornind de la o informație bogată aspecte privind integrarea bibliotecilor universitare, struc-

VI. Dezvoltarea și perfecționarea sistemului de cataloage în bibliotecile publice.

VII. Raționalizarea activității de catalogare impune folosirea mai eficientă a serviciilor centralizate de cataloage, iar pentru bibliotecile comunale, extinderea posibilităților de furnizare a cărților în preună cu fișa tipărită.

VIII. Crearea unui cadru organizatoric adecvat pentru desfășurarea activității de conservare și restaurare a acestor colecții. Se propune: a) livrarea către bibliotecă a cărților în ediții legate; b) formarea de cadre calificate de conservatori și restauratori de carte și introducerea acestor funcții în nomenclatorul de funcții aferent actualelor biblioteci municipale; c) crearea de ateliere de legătorie și de restaurare interjudețene.

IX. Intensificarea împrumutului interbibliotecar și elaborarea unor acte normative în acest sens.

X. Este necesară punerea de acord a sistemului de pregătire și perfecționare a cadrelor cu sistemul de recrutare și promovare a cadrelor de bibliotecă. Programul de perfecționare profesională a bibliotecarilor, elaborat de C.C.E.S. vine în întâmpinarea acestor necesități. Pentru asigurarea cu cadre calificate pentru toate funcțiile și nivelele de activitate bibliotecară, cit și pentru documentare se consideră necesară înstituirea învățământului superior de specialitate.

tura și evoluția colecțiilor, modernizarea proceselor de prelucrare, organizarea accesului la colecții, sistemul informațional, relațiile cu beneficiarii, formarea și perfecționarea specialiștilor, în general raționalizarea și adecvarea întregii activități în lumina sarcinilor actuale ale învățământului superior.

În timpul celor trei zile de dezbateri, s-a realizat un util schimb de opinii între participanți și s-a adunat o impresionantă cantitate de materiale (comunicări, discuții, propuneri), care necesită un studiu atent pentru a desprinde și fructifica tot ceea ce este valoros și răspunde posibilităților și necesităților de azi ale bibliotecilor universitare. Dar, înaintea acestor concluzii de lucru, simpozionul care a avut loc permite unele considerații generale, nu mai puțin utile pentru evoluția mișcării noastre bibliologice.

Pătrunderea în adâncimea proceselor a fost favorizată și de caracterul specializat al simpozionului. S-a dovedit astfel încă o dată că, în afara marilor întîlniri biblioteconomice, de anvergură națională, „enciclopedice”, utile ca momente de bilanț, dar eterogene și fragmentare în conținut, conferințele, simpoziioanele și colocviile cu o tematică bine definită, mai restrînsă dar mai analitică, se constituie ca reale momente de lucru, care clarifică și impulsionează activitatea, permit o participare intensă și asigură o concentrare utilă de specialiști.

Cea mai evidentă și mai satisfăcătoare concluzie a simpozionului a fost creșterea nivelului științific al comunicărilor, maturitatea și adîncirea analizelor, afirmarea bibliotecarilor, bibliografilor și documentariștilor din învățământul superior ca cercetători competenți. Din păcate această capacitate de cercetare s-a manifestat pînă acum numai într-un cadru intern, deși interdisciplinaritatea constitutivă a biblioteconomiei și informării documentare deschide o poartă largă de afirmare a cercetătorilor bibliotecari în viața științifică din școala superioară. Exigența cu care au fost abordate acum problemele multiple ale acestor laboratoare de muncă intelectuală subliniază necesitatea organizării cercetării biblioteconomice, a canalizării acestui potențial științific, astfel încît formele activității practice să fie așezate pe un solid suport teoretic, îmbogățite și valorificate eficient, după criteriile științifice. Abordarea curajoasă și consecventă a dificilelor și delicatelor probleme privind automatizarea unor procese, nu numai la modul general și optativ, ci în aspectele lor concrete, pornind de la utilizarea posibilităților existente la nivelul instituțiilor și centrelor universitare, reprezintă confirmarea deschiderii largi și hotărîte spre mo-

dernizare a bibliotecilor de învățămînt superior.

Dar poate concluzia cea mai semnificativă a simpozionului trebuie să aibă în vedere efortul general și consecvent pe care îl fac bibliotecile în vederea integrării lor depline în viața universitară și, odată cu aceasta, în activitatea productivă și creatoare a întregii societăți. Unele comunicări s-au realizat tocmai pe baza unor cercetări îndelungate privind eficiența studiului, raporturile care se stabilesc pe traseul informație-beneficiar în cadrul complex al școlii superioare, modalitățile de acțiune ale bibliotecilor, considerate nuclee active de informare. Altele s-au încheiat pe terenul colaborării pline de consecințe pozitive dintre instituțiile de învățămînt superior și unitățile productive, subliniind contribuția specifică pe care o pot aduce bibliotecile în realizarea legăturii trainice dintre învățămînt și producție.

Mai mult ca altădată, orientarea consecventă spre integrare s-a vădit și în participarea susținută a unor cadre didactice la lucrările simpozionului cu lucrări care au abordat toate aspectele vieții bibliotecilor, de la valorificarea colecțiilor istorice la modernizarea activității de informare și definirea statutului personalului științific din bibliotecă.

Desigur, dincolo de realizările consemnate, multe comunicări au subliniat și unele neajunsuri care frînează activitatea bibliotecilor universitare. S-au formulat propuneri utile privind organizarea cooperării în cadrul rețelei și pe plan național, formarea și perfecționarea cadrelor, realizarea unității metodologice, organizarea cercetării de biblioteconomie universitară, experimentarea unor tehnici moderne, asigurarea circulației documentelor, perfecționarea legislației bibliotecare etc., constituind tot atîtea cîmpuri de perfecționare necesară. În paralel cu lucrările simpozionului s-a amenajat o interesantă expoziție de fotografii și cărți de biblioteconomie universitară — cea mai bogată din cîte au avut loc în țara noastră — în cadrul căreia cîteva sute de exponate au înfățișat cele mai diverse aspecte de muncă din bibliotecile școlilor superioare din 34 de țări de pe toate meridianele *).

Acest ansamblu de manifestări organizate în cîntea celei de a 25-a aniversări a Republicii a demonstrat hotărîrea lucrătorilor din bibliotecile de învățămînt superior de a transforma bibliotecile în adevărate laboratoare formative, prezente vii în viața universitară și în cadrul sistemului de informare națională.

* N. R.: Prezentarea pe larg a acestei expoziții va fi făcută în numărul viitor al *Revistei bibliotecilor*.

Acțiunea bibliotecii publice în procesul unitar cultural-educativ

Atanase LUPU

Analiza sensului acțiunii cultural-educative, ca și a metodelor folosite, reconsiderarea critică a multora dintre formele, deprinderile și stilul de muncă al diferitelor compartimente, modalități și instituții cultural-educative, în lumina programului ideologic adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 și însușit de Conferința Națională a partidului din anul 1972, constituie elementele de bază ale unui proces de clarificare ce se desfășoară și în rîndul bibliotecarilor și care trebuie dus pînă la nivelul fiecărei unități și lucrător din acest sector. Este vorba nu numai de a cunoaște programul elaborat de partid, tezele sale referitoare la înarmarea întregului popor cu concepția științifică despre lume și viață, cu politica partidului nostru, să ducă la perfecționarea tuturor laturilor vieții economico-sociale, la așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste, la ridicarea nivelului general de cunoaștere a maseilor, ci de a reflecta aceste teze în obiectul acțiunii, de a le aplica la caracterul și specificitatea mijloacelor acestei acțiuni.

Din acest punct de vedere, în activitatea multor biblioteci publice se manifestă încă neclarități, se face simțită pe de o parte o anumită incapacitate de a ieși din imobilism, iar pe de altă parte o tendință de a prelua *talé quale* modalități și forme de manifestare proprii altor sectoare, chiar de a înlocui munca altor activiști, în dauna activității fundamentale a bibliotecii: satisfacerea și stimularea lecturii publice. Cu toate acestea, poate că nici toate comitetele de cultură și educație socialistă, județene, municipale și orașenești, nici Biblioteca Centrală de Stat sau *Revista bibliotecilor* nu au depus suficient efort pentru a ajuta bibliotecarii să aplice real și eficient la particularitățile activității lor, spiritul novator

în procesul de educație și cultură, preconizat de documentele de partid.

În planurile comitetelor județene de cultură și educație socialistă, în ședințele de analiză și de orientare a activității culturale, problemele acțiunii bibliotecare sînt de obicei expediate prin cîteva fraze de rutină sau sînt rezumate la date cantitative privind numărul cititorilor, al cărților difuzate etc. Și nu s-ar putea spune că între sectoarele activității culturale de masă, cel al bibliotecii publice are mai puțină nevoie de „reconsiderarea conceptelor perimate”, ci că dimpötirivă, mai mult decît alte instituții cultural-educative, aceasta manifestă o tendință conservatoare mai evidentă.

Mai ales aici, trebuie învinse inerții care derivă din tradițiile iluministe pe care s-a constituit ca instituție de cultură biblioteca publică (o bună parte a acestor tradiții foarte valoroase de altfel), trebuie învinse obișnuințe conservate de natura prea puțin schimbată a cărții, a suportului material al mijloacelor de comunicare prin care acționează biblioteca și astăzi, trebuie retușate urmările negative ale unui proces mai nou, de automatizare a acestui sector, pe plan organizatoric dar mai ales funcțional, odată cu dezvoltarea și perfecționarea rețelei de bibliotecă. Cercetările și acțiunile întreprinse în ultima vreme în unele localități pilot (Tinca-Bihor, Podeni-Prahova, Giubega-Dolj, Șanț-Bistrița) au pus în evidență caracterul fragmentar izolat, neconfirmat al activității bibliotecii publice în ansamblul acțiunilor educativ-culturale.

Desigur, nu ignorăm faptul că identificarea și precizarea schimbărilor pe care trebuie să le promovăm în stilul de acțiune al acestei instituții, în modalitățile de integrare mai organică a acesteia — sub aspect funcțional — în mecanismul mereu mai complex al educației permanente, al muncii politice și cultural-educative, nu este o întreprindere lipsită de dificultăți, dacă ne propunem să depășim considerentele de ordin general. Aceasta cu atît mai mult, cu cît cimpul acțiunii cultural-educative s-a diversificat prin apariția spectaculoasă a mijloacelor audio-vizuale, prin lărgirea și perfecționarea instituțiilor tradiționale de cultură; în același timp, cerințele și gusturile populației s-au eleuat, pretențiile au crescut odată cu ridicarea gradului de învățămînt obligatoriu, cu participarea tot mai largă a maselor la viața social-politică și culturală, cu posibilitatea de opțiune oferită de existența altor forme de *loisir*.

Cum să procedeze biblioteca publică pentru ca activitatea sa de difuzare a cărții să nu fie „un gest în sine, ci un impuls în stare să pună în vibrație convingerile, energia și voința oame-

nilor... să determine o stare de acțiune și nu numai o stare de contemplație”¹⁾?

Un răspuns complet la această întrebare s-ar putea constitui din studierea atentă a practicii culturale, dintr-o largă confruntare de opinii a bibliotecarilor și a altor activiști culturali, a sociologilor și a altor specialiști, ca și a populației însăși, din valorificarea și generalizarea experimentelor programate și susținute în centre și unități pilot. Bazat pe unele din elementele de mai sus, ca și pe o experiență personală, îmi voi permite, în cele ce urmează, cîteva ipoteze de lucru, recomandarea unor modalități și forme concrete de acțiune, cu speranța că voi atrage într-o dezbateră mai largă și alți bibliotecari.

Înainte de formularea acestor propuneri, țin însă la un scurt preambul, asumîndu-mi riscul etichetării aserțiunilor ce urmează drept locuri comune. Acest preambul se adresează însă aceluia care urmărind cu cele mai bune intenții să imprime un caracter mai dinamic bibliotecii publice, s-o plaseze într-un sistem mai deschis în procesul cultural-educativ și într-o conexiune mai funcțională cu celelalte forme și instituții de cultură și educație, sînt tentați să ignoreze specificitatea acțiunii bibliotecare, să treacă peste necesitatea păstrării identității și independenței organizatorice a acestei instituții. Preocuparea pentru o integrare mai organică, funcțională, a bibliotecii publice în ansamblul procesului cultural-educativ, pentru racordarea acțiunii cu vîntului tipărit la mijloacele moderne de telecomunicații și la formele instituționalizate sau neinstituționalizate de informare politică, științifică, de perfecționare profesională etc., presupune o grijă sporită pentru condițiile materiale ale bibliotecii: dezvoltarea colecțiilor prin achiziții selectate cu competență și într-un volum corespunzător solicitării și mărimii colectivității, completarea acestora cu documente audio-vizuale (discuri, benzi de magnetofon, diapozitive, filme și înregistrări T.V.) și asigurarea echipamentului necesar utilizării lor, prelucrarea biblioteconomică a publicațiilor și crearea unui aparat propriu de informare bibliografică, legarea bibliotecii într-un sistem care să-i permită accesul la fondurile de publicații și la serviciile de informare ale unităților mai mari. Este de asemenea necesar să îmbunătățim condițiile de împrumut și de lectură pe loc, în special în bibliotecile mai mici (în unele biblioteci orășenești, în multe biblioteci comunale sau ale sindicatelor), principala lor activitate

1) Popescu, Dumitru. *Reconsiderarea conceptelor perimate în cultura de masă*. În: *Era socialistă* 9, nr. 1, sep 1972, p. 5.

desfășurându-se aici și de aceasta depinzând și ceea ce se poate face dincolo de zidurile bibliotecii.

În abordarea modalităților de integrare a bibliotecii în procesul unitar cultural-educativ, trebuie să plecăm de la planul unic al organizațiilor de partid privind acțiunile politice și cultural-educative. Stabilind obiectivele, măsurile cu caracter mai general, ca și principalele manifestări pe o anumită perioadă, acest plan nu se constituie prin alipirea partiturii fiecărei instituții, organizații și factor educațional, ci urmărește realizarea caracterului unitar al acțiunii lor.

Sarcinile bibliotecii publice trebuie să figureze în acest plan, iar contribuția acestei instituții la realizarea obiectivelor propuse trebuie înțeleasă nu ca un rezultat final, ce se însușează lângă rezultatele celorlalți factori din câmpul educației și culturii, ci printr-o permanentă conexiune, prin lucru în comun, prin orientarea fermă a popularizării și difuzării cărții în cadrul acțiunilor culturale, educative, informative la care concurează toți sau foarte mulți. Evidențind corelația strinsă, influențele și determinările între diferitele moduri de manifestare culturală amintite cercetări și analize sociologice au arătat de asemenea că de puțin se valorifică acest fapt în activitatea culturală de masă. Acțiunea bibliotecii, a universității populare, a cursurilor de reciclare, a cinematografului, a radioului și televiziunii etc. determină, printre altele, schimbări în comportamentul cultural al oamenilor, față de fiecare din formele enumerate. Fenomenul care se petrece și spontan dar cu o amplitudine mai mică, va fi resimțit în diferitele compartimente ale acțiunii culturale ca efect exterior, alia vremea cit nu se acționează conștient pentru promovarea lui.

Mulți bibliotecari nu înțeleg prea bine acest lucru. Colaborarea lor în realizarea unor acțiuni o văd adesea ca pe un ajutor pe care sînt chemați să-l dea altora (clubului, căminului cultural, organizației de tineret etc.) cînd de fapt e vorba de altceva și anume de o schimbare a opticii și a stilului în relațiile bibliotecii cu publicul, de prestarea unor servicii bibliotecărești specifice, în acțiune, într-un sistem deschis față de toate celelalte modalități de manifestare cultural-educativă. În acest sens trebuie să acționeze atît biblioteca, cît și celelalte instituții, organizații sau factori de cultură și educație, astfel ca participarea lor la propaganda cărții și la sensibilizarea opiniei oamenilor pentru carte să sporească corespunzător. Dacă, de exemplu, biblioteca organizează o expoziție de publicații pe tema unui simpozion ce se desfășoară la că-

minul cultural, sau pe tema unei emisiuni T.V. „Mai aveți o întrebare?“, specialiștii care susțin aceste acțiuni sînt cei mai în măsură ca, pe lângă informațiile pe care le transmit direct, să trimită auditorii la cărți și reviste, să le vorbească despre acestea, să le recomande.

Astfel de forme de colaborare nu sînt inedite; ele se înregistrează în multe locuri și au fost descrise sau recomandate și în revista noastră, dar sînt departe de a fi devenit un mod de lucru, un sistem în propaganda culturală generală. Cred că este necesar să elaborăm și să aplicăm o metodologie bine pusă la punct pentru a promova o conlucrare sistematică cu cîteva categorii de instituții sau forme de manifestare culturală și anume:

- cu instituțiile cultural-educative de masă: casele de cultură, cluburile, căminele culturale, universitățile și școlile populare;

- cu organizațiile de masă, cooperativele de consum, societățile și asociațiile profesionale, culturale și sportive;

- cu mijloacele de comunicare de masă: radio și T.V., cinematografia, presa.

Instituțiile cultural-educative locale se manifestă printr-o gamă largă de manifestări, activitatea lor îmbrăcînd forme foarte variate. La o analiză mai atentă am putea afirma că, în grade și modalități diferite, participarea bibliotecii publice se justifică în oricare dintre aceste forme și manifestări. În acțiunile cu caracter informațional de tipul conferințelor, simpoziunilor, brigăzilor științifice, serilor de întrebări și răspunsuri etc. în domeniile politico-ideologic, științific, profesional, prezența bibliotecii poate fi concretizată prin vitrine tematice de publicații, liste bibliografice de recomandare, prezentări orale de cărți, proiecții de filme documentare și diafilme, proiecții după stampe, schițe, fotografii și alt material iconografic, ca și prin utilizarea documentelor audio-vizuale (discuri, benzi magnetice, diapozitive, filme). Imprumutul pe loc al cărților sau altor materiale, în cazul în care sînt solicitate, este nu numai posibil ci și de dorit.

Cercurile de studiu cu caracter aplicativ, organizate pe lângă cluburi și case de cultură, ca și cursurile universităților și școlilor populare, trebuie să beneficieze în același mod de prezența bibliotecii publice; în plus aici pot fi constituite mici colecții permanente de publicații din literatura de bază pe profilul cercului sau cursului, ca instrumente de lucru ale celor antrenați într-o astfel de activitate. Aceasta va atrage atenția conducătorului cercului, altor lideri ai grupului, care pot deveni colaboratorii bibliotecarului în selecția publicațiilor și a altor materiale,

în achiziționarea, recomandarea și difuzarea lor. Astfel de acțiuni ale bibliotecii pot viza de asemenea cursurile și cercurile de învățămînt politic și ideologic, diferitele forme și acțiuni de calificare și reciclare organizate de sindicate și alte organizații de masă, cursurile agrotehnice din cooperativele agricole de producție, după cum pot anticipa, și apoi continua, emisiunile speciale de informare politică, de popularizare a științei și tehnicii, de calificare și perfecționare profesională, emisiunile de învățămînt din programele radiodifuziunii și televiziunii.

Pînă și cercurile artistice, ca și formațiile artistice de amatori de toate categoriile, pot să se regăsească în acțiuni convergente cu biblioteca publică. Dacă biblioteca trebuie să constituie baza documentară pentru studiul preconizat în aceste cercuri, pentru repertoriul formațiilor, pentru munca regizorilor și scenografilor, la rîndul lor acestea pot să includă în programele pe care le susțin o serie de manifestări proiectate de bibliotecă: seri de poezie, montaje literar-muzicale, spectacole de păpuși destinate propagandei cărții pentru copii, matinee literare etc.

Acționînd în interiorul instituțiilor cultural-educative amintite, venînd în întîmpinarea acțiunilor organizațiilor de masă și obștești, stabilind un dialog real cu televiziunea, radioul și cinematograful, biblioteca publică va putea să facă ea însăși, în mai mare măsură, obiectul unor preocupări în activitatea amintitelor organisme. Căminele culturale, cluburile și casele de cultură, organizațiile de tineret și de femei pot să introducă în programele lor cultural-educative manifestări dedicate exclusiv bibliotecii publice, propagandă colecțiilor sale. De la simple conferințe și vizite colective, pînă la asumarea unor responsabilități concrete privind organizarea unor puncte de împrumut, a unor mici biblioteci mobile, sprijin material în întreținerea bibliotecilor și chiar în achiziția de carte și de alte documente, formele prin care se pot manifesta aceste instituții și organizații în favoarea bibliotecii și a lecturii sînt diverse, realizîndu-se în principal dezvoltarea unei opinii tot mai favorabile despre bibliotecă și serviciile sale.

Pornînd de la acțiunile întreprinse de bibliotecile publice în întîmpinarea unor emisiuni ca și după transmiterea lor, radiodifuziunea și mai ales televiziunea ar putea să includă mai frecvent biblioteca publică în programele lor. Pînă acum subiectele din acest domeniu au avut de obicei un caracter descriptiv: se prezintă expoziții, colecții rare de publicații, depozite și săli de lectură, mai rar cite un por-

Bibliotecarul și biblioteca în activitatea cultural - educativă

Octavian Neamțu

Documentele de partid din 1971 și 1972 cu privire la activitatea cultural-educativă au arătat că eficiența activității economice, a investițiilor care s-au făcut în dezvoltarea economiei țării noastre, precum și eficiența activităților din celelalte sectoare ale vieții sociale și politice, depind într-o măsură esențială de nivelul conștiinței populației țării, cu alte cuvinte de opera de formare a conștiinței oamenilor, de ridicarea ei pe o treaptă superioară.

→
tret de bibliotecar fruntaș sau un foileton despre altul care-și neglijează obligațiile de serviciu etc. Un program elaborat pe baze mai largi, pornindu-se de la unele reușite de la noi și din alte părți, care să includă transmisiuni directe, dialoguri reale între bibliotecari, autori, editori și cititori, dezbateri legate de rolul și funcția bibliotecii și a cărții, ar putea astfel să se transforme dintr-un deziderat într-o realitate. Pentru aceasta cei care urmează să acționeze în primul rînd, impunînd biblioteca în realitatea culturală a societății noastre nu prin argumente teoretice, ci printr-o mai mare prezență a acesteia în ansamblul procesului educativ-cultural, sîntem noi, bibliotecarii.

Dacă activitatea cultural-educativă în ansamblu are o asemenea importanță socială și politică, cresc în mod necesar răspunderile sociale și politice, precum și însemnătatea profesională a celor care desfășoară această activitate în societate.

1. BIBLIOTECA — O INSTITUȚIE CULTURAL-EDUCATIVĂ

Multă vreme s-a considerat că problemele culturii și educației, problemele educației oamenilor prin cultură și pentru cultură se află doar în sarcina școlii.

Ulterior, alături de școală, a apărut o instituție specială pentru cultura și educația populației adulte numită, în general, la orașe, casă de cultură, iar în mediul rural, cămin cultural.

Apariția acestor instituții culturale în viața satelor și orașelor a determinat tendința școlii de a transfera total asupra lor răspunderea pentru activitatea de educare a adulților.

Tendința aceasta de a se delimita față de activitatea cultural-educativă, pe care înțeleg s-o lase în întregime pe seama așezămintelor culturale (case de cultură, cluburi, cămine culturale), o întâlnim și în viața bibliotecilor publice din sate și orașe. Lucrul acesta apare foarte pregnant mai ales în împrejurările, tot mai frecvente, când se stabilesc eventual răspunderi cultural-educative pe seama bibliotecilor.

Este biblioteca publică o instituție cultural-educativă?

În lumina documentelor amintite, răspunsul nostru la această întrebare nu poate fi decât afirmativ, biblioteca publică fiind atât în orașe, cât și în sate unul din mijloacele importante de acțiune cultural-educativă.

De altfel, documentele exprimă foarte clar concepția modernă că activitatea cultural-educativă nu poate rămâne numai în răspunderea instituțiilor „de profil”, deoarece problema culturii și educației îmbrățișează ansamblul vieții umane; ea nu are în vedere numai, așa cum se crede obișnuit, îmbogățirea minții cu noi cunoștințe, ci și deprinderile de viață și de muncă ale omului, ca profesionist, dar și ca tată, mamă, fiu, fiică, soț, soție, cetățean etc. Această zonă fundamentală a oricărei persoane nu poate fi lăsată în afara preocupărilor cultural-educative.

Realizarea unor asemenea obiective se obține prin acțiunea convergentă a tuturor factorilor care pot avea rol educațional, de la circumscripția medicală pînă la consiliul popular, de la organizațiile obștești și pînă la deputații străzilor și circumscripțiilor electorale, precum și co-

operativa agricolă de producție etc., cuprinse în planul cultural unitar al localității.

În cadrul acestui plan, toate forțele enumerate, dar și altele, pe care încă nu le-am amintit (organizația U.T.C., comisia de femei etc.), contribuie fiecare cu mijloacele care le stau la îndemână la realizarea aceluiași scop: ridicarea cultural-educativă a întregii populații pe toate laturile vieții social-economice și politico-administrative.

Munca pentru îndeplinirea planului cultural unitar al comunei, parte integrantă a planului unitar al comunei, este îndrumată de comitetul de partid, care asigură și convergența eforturilor cultural-educative ale unor factori ca cei enumerați.

Așadar la întrebarea: unde este locul bibliotecii în planul cultural unitar al localității? răspunsul este: biblioteca reprezintă unul din factorii principali ai planului cultural-educativ unitar al localității și acționează în cooperare cu toți ceilalți la realizarea obiectivelor cultural-educative cuprinse în planul cultural local.

2. DE LA BIBLIOTECARUL „UN OM PRINTRE CĂRȚI”, LA BIBLIOTECARUL „UN OM PRINTRE OAMENI” !..

Punctul de vedere că fiecare factor educațional ar lucra „pe socoteala sa” și independent de toți ceilalți este un punct de vedere depășit și care a fost înlocuit cu ideea cooperării tuturor forțelor cultural-educative — deci și a bibliotecii — la realizarea unor scopuri cultural-educative comune.

Îndeplinirea obiectivelor arătate prelinde în mod necesar ca bibliotecarul să nu-și restrângă activitatea numai la limitele bibliotecii, ci să pășească și dincolo de zidurile ei în rîndurile populației.

Aproape în toate domeniile activității cultural-educative mai persistă încă și astăzi părerea — criticată în documente — că pot beneficia de această operă cei care răspund la chemările ei: „cei care vin”, cei care vin la bibliotecă, cei care vin la căminul cultural, cei care vin la universitatea populară, adică — de fapt — un număr restrîns, care — în cel mai bun caz — se ridică la 100—200 de persoane, mereu aceleași, sau aproape întotdeauna aceleași. Ce se întâmplă cu restul populației? Oare restul populației nu trebuie să beneficieze și ea de activitatea cultural-educativă? Ce avem de făcut ca activitatea cultural-educativă să cuprindă sub influența ei un număr cit mai mare de oameni?

Scopurile noi pe care ni le propunem pretind și tehnologii noi în activitatea cultural-educativă. Scopurile noi despre care am vorbit pretind și noi metode de lucru. Iată, cazul „mersului la bibliotecă”... De fapt, aproape fiecare din noi a întâlnit în viață momentul dificil cind și-a spus: „M-aș duce la bibliotecă, dar mă slesc; n-am fost încă niciodată, nu știu nici ce carte să cer și nici cum să cer; cum o să fiu primit?” Și fiecare din noi ar fi bucuros ca în momentul acela să-l ia un prieten de mină și să facă împreună cu el acest prim pas la bibliotecă sau la club sau la oricare altă activitate cultural-educativă. Acest prim pas spre cultură trebuie făcut de fiecare. Iar bibliotecarul, în rînd cu toți ceilalți factori educativi, este chemat să ajute și el oamenii să facă acest prim pas spre carte, asociindu-și la această operă cît mai mulți tovarăși de acțiune, pe care să-i cultivate, să-i formeze în serviciul cauzei pe care o servește. Primii tovarăși ai bibliotecarului în această direcție sînt fie chiar cititorii pe care îi are. De aceea să nu ne mulțumim a limita raporturile noastre cu cititorul doar la împrumutul de carte, și nici la eventuale mici conversații ocazionale, ci să le dezvoltăm pînă la nivelul unor discuții cu privire la datoria pe care o au față de ceilalți concetățeni. Atît în rîndurile cititorilor cit și în rîndurile celor care încă nu sînt cititori există mari disponibilități în această direcție. Oamenii dispuși să desfășoare asemenea activități sînt mulți, dar trebuie să-i descoperim. Fiecare comună dispune potențial de un număr însemnat de oameni care ar dori să aibă un rol în activitatea cultural-educativă. Și chiar dacă, la început, n-ar fi decît din zece poate numai unu, acesta va forma, la rîndul lui, și el pe alții. Oamenii buni pentru o muncă atît de însemnată nu se găsesc cu sutele, pentru că omul apt pentru o asemenea acțiune este fără îndoială un om deosebit care trebuie descoperit, stimulat și întărit în convingerile lui și pe care trebuie să-l și învățăm ce are de făcut. Se spune de multe ori: metoda aceasta s-a mai încercat și a fost abandonată. Abandonarea a adus pagube culturii și educației; de aceea documentele readuc în atenția noastră răspunderea pe care o avem față de fiecare din semenii noștri. Faptul că un procedeu a fost cunoscut dar nu s-a aplicat cum trebuie nu poate fi imputat procedurii, ci celor care au renunțat la el înainte de a-i epuiza calitățile. Pe măsură ce societatea se complică, se vor dezvolta și vor căpăta importanță, tot mai mult, tocmai asemenea procedee particulare, diferențiate, care tîin seama de construcția personală a fiecăruia. Pedagogia cititului pretinde orientarea în această direcție a activității

noastre; trecerea bibliotecarului de la poziția pasivă a gestionarului de bunuri materiale spre poziția activă a militanțului de cultură, a militanțului cu mijloacele culturii în rîndurile populației.

Marii bibliotecari ai țării noastre Ion Bianu, Horia Petra-Petrescu, marii oameni care au lucrat cu cartea și pentru carte, Emanoil Bucuța, Ion Simionescu, au dus cartea în mijlocul populației, au răspîndit cartea, printr-o asemenea muncă, de la om la om; oamenii aceștia au mers în sate, în orașe, au vorbit despre importanța cărții, au înființat biblioteci. Acestea sînt trăsăturile unui adevărat bibliotecar modern și acestea sînt răspunderile lui contemporane.

Într-o împrejurare de lucru, stînd de vorbă cu colegi din alte județe, din alte părți, cineva mi-a spus: „Știți tovarășe profesor, nu-i stă bine unui director de cămin cultural sau unui bibliotecar să se ducă cu cărțile subțioară acasă la oameni. Scade prestigiul lui”. Dar, este oare mai de prestigiu situația unui director de cămin cultural sau a unui bibliotecar fără cititori, decît a celui care are cărțile răspîndite, de el însuși, în sat la oameni care le citesc? Sînt convins că populația cartierului, orașului, satului, comunei apreciază activitatea de dăruire conștientă a bibliotecarului, a animatorului cultural care se duce cu cartea la oameni sub forma plină de tact a unei conversații normale și nu o singură dată... pentru că activitatea de bibliotecar nu este legată de orele de bibliotecă, cum nici activitatea de director de cămin cultural nu este legată de un anumit program fix.

Animatorul cultural — învățător, profesor, bibliotecar, metodist, instructor, director de casă de cultură, director de cămin cultural etc. — este permanent în funcțiune, în orice împrejurare a vieții lui, nu numai în orele de program; el deține astăzi un rang social din cele mai însemnate, pentru că reprezintă problemele cele mai moderne, cele mai de viitor și de cea mai mare răspundere politică ale societății contemporane. Animatorul cultural — deci și bibliotecarul — sînt permanent în serviciul culturii și educației, în toate împrejurările vieții lor profesionale, publice, personale. Animatorul cultural la care faptele nu coincid cu ceea ce spune nu va mai fi crezut niciodată; un asemenea comportament dăunează, deoarece crează impresia falsă că în acest domeniu de cea mai mare importanță pentru construcția socială, ar exista puțința să procedezi altfel decît cum înveți pe ceilalți să faci. În realitate, primul document viu al adevărului spuselor noastre sîntem datori să fim noi înșine prin munca noastră cultural-edu-

cativă. De aceea trebuie să ne formăm conștiința importanței rolului nostru social, pas hotărâtor în desfășurarea unei activități eficiente.

3. COLABORATORII BIBLIOTECARULUI

Fiecare cititor, sau o bună parte din ei, poate să devină un colaborator al bibliotecarului în activitatea cultural-educativă ajutându-i să pătrundă cartea, treptat, treptat, și într-un timp nu prea îndepărtat sau îndelungat, la fiecare din concepțiile noastre, dezvoltând interesul pentru citit, pentru informare cu ajutorul cărții.

Să nu uităm că aproape în toate localitățile există și un număr de biblioteci personale, alcătuite „de dragul cititului”. Unii din deținătorii unor asemenea biblioteci, poate cei mai mulți, păstrează această comoară cu multă zgîrcenie și nu lasă pe nimeni altul să pătrundă la bibliotecă lor personală, la cărțile lor, pe care nu le împrumută nimănui sau dacă împrumută o fac foarte rar și foarte greu. Tipul acesta de bibliotecar „de dragul cărții”, vorbește cu plăcere despre cărțile sale și le și arată, uneori, dar — fără îndoială — este foarte greu ca pe un asemenea „iubitor de carte” să-l transformi într-un militant pentru carte. Există însă și un alt tip de „iubitor de carte” și de bibliotecă, și anume: cel care duce conținutul lucrurilor citite în cercul prietenilor săi, discută cu ei despre cele citite și adeveseori chiar insistă: „Citește și tu cartea aceasta”. Fără îndoială, un asemenea deținător de bibliotecă personală de multe ori își pierde cărțile: cărțile pe care le dă nu se mai întorc la el. Este însă de presupus, că un asemenea cititor este adeptul punctului de vedere îndreptățit că o carte care circula — chiar „pierdută” — este mult mai valoroasă decât cea care stă neatinsă în bibliotecă. Cartea luată cu împrumut de la un prieten sau chiar de la o bibliotecă publică și care se întoarce foarte greu înapoi de unde a plecat, dar care este citită, își îndeplinește cu adevărat misiunea sa socială, culturală, educativă, pe cînd cea care stă nerăsfoită, necităită, rămîne doar un biet obiect mort.

Cu fiecare piesă a sa, precum și în ansamblu, în totalitatea ei, bibliotecă trebuie să fie vie, adică să-și îndeplinească funcția culturală, funcția educativă, cărțile ei să ajungă în mîna celor cărora le-au fost destinate.

4. BIBLIOTECARUL ÎN SISTEMUL NAȚIONAL AL PRODUCȚIEI DE CARTE

În continuare nu mă voi mai ocupa strict doar de locul bibliotecii în planul cultural unitar al localității, ci mă ocup de locul bibliotecarului și al bibliotecii în ansamblul producției de carte a unei culturi. Nu ne mai situăm deci doar în cuprinsul comunei, orașului sau cartierului în care funcționează biblioteca, ci luăm în considerare rolul bibliotecarului, funcția și răspunderea lui, în legătură cu producția de carte a unei națiuni, a unei culturi. Situăm, așadar, pe bibliotecarul din comuna Buciumi a județului Sălaj sau pe cel din Tinca-Bihor sau pe cel de la Podenii Noi — Prahova sau din oricare alt județ al țării în relațiile sale cu producția națională de carte a țării întregi.

Există o asemenea relație? Fără îndoială că da, pentru că biblioteca nu are legături necesare de cooperare numai cu căminul cultural, cu școala, cu circumscripția medicală etc., precum și cu toate celelalte forțe cultural-educative ale unei localități. Cu alte cuvinte, biblioteca nu aparține doar sistemului instituțiilor și celorlalte organisme cultural-educative locale, ci bibliotecarul și biblioteca se situează la locul său anume și în sistemul producției de carte. Cu cine intră în legătură directă sau indirectă bibliotecarul și biblioteca în această situație? Voi enumera cîteva din factorii producției de carte, și voi începe cu cititorul, voi continua cu scriitorul, cu editorul, cu tipograful și cu librarul, voi așeza în enumerarea aceasta la locul său pe bibliotecar și voi încheia din nou cu cititorul.

Relația scriitor-cititor-bibliotecar

Chiar și acei scriitori care declară că scriu doar pentru ei și — eventual — pentru posteritate, pentru că cei de astăzi „nu-i înțeleg”, scriu — de fapt — pentru cititori și rîvnesc să fie citiți. Scriitorul care nu nutrește dorința vie de a-și comunica semenilor săi gîndurile și nu aspiră să fie citit nu este un scriitor adevărat. Cine pune condeiul pe hîrtie și își așterne gîndurile, săvîrșește acest act sub îndemnul puternic al dorinței și al speranței că ceea ce spune va ajunge să fie cunoscut de oameni, adică de cititor. De aceea, nivelul producției literare și științifice al unei țări depinde într-o măsură foarte mare de nivelul calitativ și cantitativ la care se situează masa cititorilor.

Cercetările moderne cu privire la nivelul cultural al unei societăți au demonstrat că nivelul și numărul creatorilor de cea mai înaltă valoare, al eminenților, reprezintă cam 10 la sută din masa celor care citesc și lucrează în domeniul literaturii, științei etc. Vă dați seama că dacă această masă este de o mie de persoane, atunci eminenții vor fi doar o sută; dacă însă masa celor care citesc și lucrează în domeniul culturii și științei va fi formată din milioane de oameni, de un nivel ridicat, acei zece la sută va fi foarte mare, iar nivelul acestora, adică al creatorilor va fi și el foarte ridicat. De aceea, se poate afirma, fără nici un fel de ezitare, că nivelul și calitatea poeziei, a prozei, a teatrului, a compozițiilor muzicale, ca și a cercetărilor științifice realizate la cel mai înalt nivel depinde în ultimă instanță de nivelul activității cultural-educative, de treapta atinsă în dezvoltarea sa culturală de un popor.

Nivelul scriitorilor, ca și numărul oamenilor de știință eminenți, este în mare măsură condiționat de întinderea și profunzimea operelor realizate în comună. În sate, în cartiere, prin munca în aparență modestă, dar în realitate de o deosebită însemnătate socială, cultural-educativă a bibliotecarilor, a directorilor de cămine culturale, case de cultură, cluburi etc.

Dar scriitorul nu rămâne în contact cu cititorul numai pe această cale indirectă, adică prin mijlocirea bibliotecii și a bibliotecarului, ci adevărații scriitori au contacte sistematice, organizate, continue pe toată durata vieții lor, cu viitorii lor cititori, cu virtualii lor cititori. Între cele două războaie mondiale, marii noștri scriitori: Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu, Victor Eftimiu, Ion Minulescu etc. etc. cutreerău periodic orașele și satele, citeau și reciteau din operele lor în fața publicului format din tineri și adulți, aveau convorbiri cu oamenii veniți să-i asculte. Unii din acești oameni de cultură și artă au desfășurat, în tot cursul vieții lor, organizat activități cultural-educative: Liviu Rebreanu a fost directorul Educației Poporului, Ion Minulescu a fost directorul artelor, Emanoil Bucuța a condus, ani de zile, Casa Școalelor și a culturii poporului, iar dintre contemporanii noștri, amintesc, că poetul, prozatorul și ziaristul Miron Radu Paraschivescu a desfășurat intensă activitate cultural-educativă mergând prin sate cu echipele studențești, lucrând împreună cu ele și scriind despre această operă, ca să atragă și alți tineri în munca culturală-educativă din țara noastră. Desfășurarea personală de către ei a unei asemenea activități, contactul lor susținut, continuu, convins cu oamenii nu a dăunat nivelului

artistic al operei nici unuia din scriitorii amintiți. Nici unul din aceștia nu a considerat că operele mari se creează doar în izolarea de mandarină a celor care „n-au nimic comun cu vulgul”.

Editorul și tipograful

Editorul reprezintă și el o verigă în sistemul cultural-educativ al unei națiuni, al unui stat; cu mijloacele sale, editorul se află în serviciul acelorași scopuri cultural-educative. În statul nostru, o instituție de editură, o întreprindere de editură are în primul rînd un rol cultural și abia în al doilea rînd și un rol comercial. Cîștigul mare pe care îl aduc fărăi noastre editurile, chiar și în acele cazuri în care înregistrează pierderi financiare la unele cărți valoroase, constă în sporul de cultură, de știință, de educație pe care îl produc cei care citesc și folosesc în munca lor acele cărți; contribuția aceasta aduce beneficii incalculabile economiei, științei, educației, vieții noastre de stat, dezvoltării societății noastre. De aceea, animatorii culturali, bibliotecarii cooperează, direct și indirect, cu editorii, aducînd în circulația cititului operele necesare a fi cunoscute, deci nu numai cele „cerute”... și informînd editurile cu privire la situația cărții în lumea cititorilor. În felul acesta, integrăm pe editor în sistemul activității cultural-educative, și anume, în primul rînd prin intermediul bibliotecarului.

Ca să poată îndeplini o asemenea funcție cultural-socială, poziția bibliotecarului în raporturile sale cu cititorul este activă, și nici poziția sa față de carte și față de scriitor nu-i îngăduie să fie pasivă; bibliotecarii sînt datori să studieze masa cititorilor actuali și posibili și sînt mai ales datori să comunice experiența, cunoașterea acumulată. Însemnările, observațiile, de fiecare zi, pe care le-ar face, sistematic, bibliotecarii, ar reprezenta un tezaur imens de utilizat în opera de organizare rațională a producției de carte.

Tipograful este și el o verigă importantă în producția modernă de carte, precum și în procesul apropierei ei de cititor. Țară de vechi și strălucite tradiții în întocmirea cărților cu înfățișare nu numai atrăgătoare, dar și adevărat frumoasă, România tipărește și astăzi la un nivel grafic ridicat. Progresul în acest domeniu nu a atins încă treptele cele mai înalte, încît constatățile și experiența bibliotecarilor pot aduce sugestii și propuneri valoroase, în special în direcția modului în care să fie prezentate grafic acele cărți și reviste cărora va trebui să le asigurăm neapărat pătrunderea în masa cititorilor. Deprins cu lucrările fru-

moase, săteanul caută și astăzi cartea bună cu înfățișare frumoasă... Încît nimic nu ar fi mai dăunător decît o rău înțelesă poziție comercială, care să împingă spre mediul rural cărți slabe, cărți cu înfățișare urită...

Librarul : un animator cultural!...

Înțelegerea corectă a comerțului de carte, înțelegerea lui ca act de cultură va trebui să pătrundă și în manifestările librarului. Negustor de carte, librarul se cere să fie un om de carte, în aceeași măsură ca oricare alt animator cultural. Nici un negustor nu-și poate exercita satisfăcător profesia, decît în măsura în care-și cunoaște bine domeniul, marfa, regulile vînzării ei; cartea, ca marfă, pretinde aceste lucruri de la librar. Tot așa cum „textilistul“ îți știe vorbi despre produsele pe care le comercializează, este dator să-și cunoască meseria — și deci și marfa — și librarul. Cîți își cunosc meseria?... O istorie a librarilor ar scoate la iveală figuri de seamă ale dezvoltării culturale din țara noastră, adevărați activiști culturali... De multe ori ei au reunit, în aceeași persoană, tipograful, editorul, librarul cu animatorul cultural. Unul din cei mai străluciți a fost — fără îndoială — Constantin Saban-Făgetel tipograful, editorul, animatorul cultural de la Craiova. Librăriile acestora erau adevărate cabinete de lectură și puncte de informare cultural-științifică. Librarul adevărat își dădea seama că cine stă ceasuri întregi să citească o carte la el în librărie va deveni un cititor și va contribui la răspîndirea culturii prin citire.

Spre acest tip de librar — animator cultural tindem și astăzi, cu contribuția activă a bibliotecarilor, stabilind o cooperare reală a acestora cu librării. Nici răspîndirea, propagarea interesului pentru carte și nici dezvoltarea cititorului nu se face numai cu ajutorul bibliotecii, ci și cu acela al librăriei.

5. PROFESIILE BIBLIOTECARUL ȘI VIITORULUI :

Aceasta este — în linii mari — munca unui bibliotecar în societatea contemporană nouă și — cu atît mai mult — în cea de mîine. Firește, ea încetează de a mai fi o activitate comodă „de bibliote-

că“ ... Păreerea că ocupația bibliotecarului este „liniștită“ aparține unei concepții depășite despre funcția socială a bibliotecii. Bibliotecarul de astăzi, și cu atît mai mult cel de mîine, este un militant, un animator cultural; el nu-și va desfășura activitatea în primul rînd în bibliotecă, ci în rîndul populației. Se vorbește foarte mult despre profesiile viitorului, și cînd vorbim despre profesiile viitorului sîntem înclinați să ne gîndim în primul rînd la ocupații tehnice : ingineri, tehnicieni, economiști, muncitori cu calificări înalte, în electronică, în procesele automatizate și în alte forme industriale ale viitorului. Este însă tot atît de adevărat că viitorul va aduce și o excepțională înflorire a profesiilor din domeniul educației, din domeniul culturii, pentru că dacă nu vom da dezvoltarea cuvenită acestui domeniu, nu vor da rezultate nici celelalte activități ale societății, deoarece oamenii vor trebui învățați cum să trăiască în societate, de ce este normal să se stabilească raporturi civilizate între ei și de ce este necesară o viață condusă de principiile moralei, cum îți ocupi timpul și cum îți formezi personalitatea...

Considerăm normal să ne ocupăm de cultura ghinului și a porumbului și a livezilor de pruni sau de cireși și să cunoaștem — în acest scop — toată tehnologia culturii agricole. Se consideră — de asemenea — normal să stăpînim tehnologia culturii în orice alte sectoare de activitate. Dar — oare — construirea omului nu pretinde și ea o știință și o tehnologie ?

Societatea modernă își dă seama cît de acută devine — pe zi ce trece — această problemă, și de aceea — sub ochii noștri — se constituie distinct domeniul activității cultural-educative, cu principiile, metodele și practica ei și — treptat — și cu specialității ei. Numărul acestora este încă restrîns. Dar în societatea viitoare vor fi tot mai mulți. Pentru noi, societatea viitoare se configurează clar în modelul societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o pregătim cu fiecare zi ce trece și care nu-i îngăduit să ne găsească nepregătiți în nici un domeniu, și cu atît mai puțin în cel al culturii și educației.

Conștiința viitorului va trebui să ne fie îndemn în fiecare clipă, ca să ne ridicăm la înțelegerea reală a muncii de bibliotecar, adică la înțelegerea ei și ca munca unui educator, purtată în mijlocul oamenilor.

Activitatea de informare și documentare la Întreprinderea Optica Română (I.O.R.)

Ing. Rodica DANTZER
șef grupă documentare la
I.O.R. — București

George SEBASTIAN

Traducerea în viață a programului de dezvoltare a României socialiste, aprobat de Conferința Națională a partidului din 19—21 iulie 1972, înseamnă pentru economia țării noastre, printre altele, realizarea unei cantități sporite de produse de bună calitate, destinate atât pieței interne cit și exportului, care să contribuie la creșterea avuției naționale, a venitului național și, implicit, a bunăstării oamenilor muncii.

Un prim obiectiv al programului de viitor este, potrivit propunerii adoptate la Conferința Națională a partidului, realizarea actualului plan cincinal (1971—1975) înainte de termen. În fața acestui obiectiv de importanță majoră pentru dezvoltarea în viitor a economiei noastre socialiste, întregul colectiv de salariați — muncitori, tehnicieni, ingineri — al Întreprinderii Optica Română se află mobilizat în realizarea și depășirea sarcinilor sporite ale planului de producție, pentru obținerea unui volum mai mare de produse de calitate superioară, pentru ridicarea continuă a productivității muncii, pentru realizarea de economii.

Rolul deosebit pe care îl are activitatea de informare și documentare de specialitate asupra procesului de producție, asupra dezvoltării unei industrii moderne, care să țină pasul celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii mondiale, a fost subliniat, în repetate rânduri, în documentele de partid. În *Raportul* prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din

iulie 1972, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, accentua asupra rolului esențial pe care îl au în creșterea eficienței economice ridicarea nivelului tehnic al producției și îmbunătățirea continuă a tehnologiilor de fabricație și a calității produselor, factori ce se află în bună măsură legați de informarea și documentarea tehnică „la zi” și de cercetarea științifică concretă.

Conștient de importanța sarcinilor ce-i revin, colectivul grupei de documentare de la I.O.R. se află astăzi pregătit să răspundă în condiții optime solicitărilor de informare ale cadrelor întreprinderii, astfel încât activitatea de informare documentară să sprijine efectiv producția, să participe activ la îndeplinirea sarcinilor de plan din 1973, an hotărâtor al actualului cincinal.

Determinată de condițiile concrete și de specificul — optică, cinematografie, mecanică fină — al întreprinderii, activitatea de informare și documentare tehnică se află în sarcina grupei de documentare, coordonată de inginerul șef adjunct-concepție.

Sarcina principală a activității de informare documentară — colectarea, sistematizarea și reintroducerea în sistemul de informare a tuturor datelor necesare specialiștilor — este subordonată obiectivelor concrete ale întreprinderii, și anume, realizării planului tehnic, a planului de măsuri tehnico-organizatorice și a planului de producție. Realizarea planului

maximal al întreprinderii este corelată în același timp cu angajamentul realizării lui înainte de termen, astfel încât, în contextul folosirii intensive a tuturor capacităților de producție, al valorificării superioare a materiilor prime, al îmbunătățirii calității produselor, scurtarea perioadei de realizare a planului se impune ca un obiectiv major.

Aportul activității de informare și documentare la realizarea acestui obiectiv se concretizează prin creșterea operativității în informarea cadrelor din producție și cercetare, cărora li se asigură, la timpul oportun, impus de ritmul producției, informația și documentele primare privind creșterea productivității muncii în domeniile specifice întreprinderii, mărirea timpului de lucru al utilajelor din dotare, creșterea calității și competitivitatea produselor din fabricație, în sfârșit, privind căile și metodele adecvate obținerii unor economii cât mai însemnate de materii prime și de forțe de muncă.

În ansamblu, activitatea de informare și documentare tehnică din I.O.R. cuprinde două aspecte principale: *organizarea documentației și a instrumentelor de informare* destinate informării curente generale, a tuturor cadrelor de specialitate din întreprindere și *efectuarea de lucrări și servicii de informare și documentare* pe baza planului tematic anual al grupei de documentare și la cerere, activitate ce vine să răspundă solicitărilor concrete ale beneficiarilor din secții, sectoare etc.

Organizarea documentației și a instrumentelor de informare curentă

Documentația, literatura de specialitate în domeniile specifice profilului activității I.O.R., cit și cea din domenii înrudite sau lucrări generale de tehnică și din ramuri ale științelor exacte, formează fondul de publicații al bibliotecii tehnice. Acest fond este alcătuit în principal din cărți (la sfârșitul trimestrului al III-lea din 1972: 15 104 volume), periodice de specialitate, românești și străine (în 1972. abonamente la 180 de titluri), brevete, standarde, prospecte și „cărți ale mașinilor” (instrucțiuni de folosire). Completerea lui, urmînd profilul stabilit pînă acum, se face ritmic și sistematic. Pentru organizarea și conservarea fondului, biblioteca dispune de un depozit general, în care cărțile urmează așezarea sistematică. Publicațiile periodice și celelalte materiale (care fac obiectul prelucrării în grup) se păstrează în colecții orînduite cronologic.

Pentru consultarea publicațiilor aflate în acest fond, biblioteca tehnică nu dispune de o sală de lectură proprie, care însă, la o frecvență medie de circa 20 de cititori pe zi, își reclamă necesitatea. În lipsa acesteia, servirea cititorilor se bazează mai mult pe împrumutul publicațiilor (efectuat pe fișe de cititori), iar pentru consultarea pe loc a unor lucrări, ca sală de lectură este folosit cabinetul de lucru al grupei de documentare, unde poate fi utilizat și aparatul de citit microfilme.

Dezvăluirea colecțiilor bibliotecii tehnice se realizează printr-un sistem de cataloage pe fișe, consultate de beneficiari în cabinetul grupei de documentare (care comunică cu depozitul bibliotecii).

Sistemul de cataloage este alcătuit din: un *catalog alfabetic*, un *catalog sistematic* (bazat pe c.z.u.) și un *catalog pe subiecte* — pentru cărți; un *catalog alfabetic al periodicelor* și un *catalog analitic al articolelor de specialitate din periodice* (organizat pe baza c.z.u.); un *catalog al brevetelor*, bazat pe clasificarea internațională pentru brevete, pe clasificarea germană și cea americană; un *catalog de standarde* (pe țări și în ordine numerică crescătoare); un *catalog alfabetic al firmelor producătoare*; un *catalog geografic (alfabetic) pe țări* (în cadrul acestora, pe domenii și produse, și apoi, pe firme producătoare); un *catalog de traduceri* alcătuit pe baza fișelor editate de I.N.I.D. și a traducerilor interne; în sfârșit *Noutăți în tehnică*, un catalog al celor mai noi produse din domeniile care interesează profilul întreprinderii, alcătuit din fișe conținînd un prospect și o prezentare sintetică a datelor caracteristice și a prețului produsului, precum și sursa bibliografică din care au fost extrase datele (organizarea fișelor, pe țări și pe firme producătoare).

Pentru informarea generală a cadrelor de specialitate din întreprindere, grupa de documentare editează bilunar un *buletin de informare tehnică*, intitulat *Documentare selectivă* (tiraj: 40 de exemplare). Acest instrument oferă informații la zi asupra ultimelor noutăți în domeniile specifice întreprinderii, publicînd, în număr variabil, rezumate ale unor articole de interes deosebit apărute în revistele de specialitate intrate în colecțiile bibliotecii tehnice. De asemenea, semnaleză cărțile noi și ultimele periodice de specialitate intrate în bibliotecă, brevetele, standardele, etc. recent achiziționate și prezintă informații privind ultimele evenimente și noutăți, pe plan internațional, în domeniile de interes ale I.O.R. Buletinul cuprinde întotdeauna o rubrică de prezentări de cărți de specialitate, în general noutăți, aflate în colec-

țiile bibliotecii tehnice a întreprinderii sau în alte biblioteci din țară. Trebuie menționat că tirajul acestui buletin, de 40 de exemplare, se dovedește insuficient pentru o largă informare a beneficiarilor — cadrele de specialitate din întreprindere — și cu atât mai puțin pentru difuzarea lui în afara întreprinderii la specialiști, întreprinderi și instalații cu care există relații de colaborare. Se primesc buletine de informare de la Institutul de cercetări și proiectări energetice, Uzinele „Electronica” și Direcția rețelei cinematografice și a difuzării filmelor, care trimit grupei documentare de la I.O.R. publicațiile proprii de informare documentară. Lărgirea schimbului de astfel de publicații, prin mărirea tirajului buletinului *Documentare selectivă*, ar putea duce la o creștere sensibilă a instrumentelor de acest fel puse la dispoziția beneficiarilor din I.O.R.

Satisfacerea cererilor de informare documentară a beneficiarilor

Acest al doilea aspect al activității de informare de specialitate desfășurată de grupa de documentare este urmarea firească a contactului nemilocit între producție și cercetare, pe de o parte, și informarea documentară, pe de altă parte. Asemenea activităților pe care le sprijină, activitatea de informare destinată să răspundă cererilor concrete ale producției și cercetării se desfășoară planificat, la baza ei aflându-se planul tematic anual al grupei de documentare.

Planul tematic anual, cuprinzând ca activități principale ce vor fi efectuate cercetări documentare și semnalări bibliografice pe temă, se alcătuiește în

urma consultării tuturor beneficiarilor din întreprindere, efectuată la începutul anului, pe baza fișelor de profil. Prin aceste fișe, beneficiarii — grupați în evidența grupei de documentare, potrivit specificului întreprinderii, în 5 profiluri — sînt solicitați să comunice tema pentru care au nevoie de informație de specialitate, precum și: detalii asupra temei, termenul de primire a informațiilor, preferința de limbă, categoria de materiale documentare de care au nevoie. De asemenea, beneficiarilor li se cere să noteze serviciul în care lucrează, pregătirea profesională și funcția, caracterul activității pe care o desfășoară.

În funcție de specificul fiecărei teme comunicate, în planul tematic sînt trecute numărul și temele cercetărilor bibliografice, temele pentru care se vor face semnalări bibliografice curente, numărul și felul materialelor după care se vor face copii xerografiate (în general pentru brevete, prospecte, articole din reviste etc.) sau pentru care vor fi efectuate traduceri. Potrivit acestui plan, pe parcursul realizării lucrărilor mai ample (cercetări bibliografice, traduceri), acestea sînt transmise beneficiarilor cu operativitate, la termenul propus.

Informarea diferențiată, prin semnalarea curentă a documentației noi necesare diferiților beneficiari individuali din întreprindere, se realizează cu ajutorul unor „scrisori de informare”, al căror model, conceput de grupa de documentare, îl reproducem în figura 1. Prin acest mijloc, unitatea de documentare comunică, pe verso scrisorii, informații privind materiale nou intrate în bibliotecă (cărți, articole din reviste etc.), care pot interesa beneficiarul respectiv. La rîndul ei, unitatea de documentare află dacă cele sem-

Fig. 1

NUMELE BENEFICIARULUI	SERVICIUL	DATA EXP.
Nr. documentului	Nr. beneficiarului	
	Profil Nr.	
- Semnalarea nu este interesantă deoarece:		
- nu se încadrează în tema profil.....		
- tratează tema, dar în afara profilului		
- nu este interesant.....		
- Cereri de servicii:		
- documentul original.....		
- copia documentului.....		
- traducerea documentului.....		

Fig. 2

Cote	C.T.U.
Autorul:	
Titlul:	
Țară, editură, an:	
în rev.:	
Țară, nr., an:	
Pag.	

nalate corespund interesului beneficiarului și dacă acesta dorește să consulte materialele. În caz afirmativ, beneficiarul mai comunică ce servicii cere grupei de documentare: să-i împrumute originalul documentului, să-i efectueze o copie a lui sau să-i furnizeze traducerea. Folosirea acestui mijloc de semnalare curentă și totodată de sondare directă a intereselor de informare ale beneficiarilor prezintă un dublu avantaj: pentru beneficiar — informarea operativă asupra domeniului sau specialității de strict interes; pentru grupa de documentare — cunoașterea necesităților de informare ale fiecărui beneficiar din întreprindere, ca o premisă a eficienței muncii de informare. Potrivit evidenței acestor scrisori de semnalare, ținută de grupa de documentare, în primele trei trimestre ale anului 1972 beneficiarilor individuali din I.O.R. le-au fost semnalate pe această cale un număr de 280 de articole din reviste de specialitate.

O mențiune specială merită informarea asupra noilor prospecte intrate în colecțiile bibliotecii din întreprindere. În mod operativ, după primirea lor, aceste materiale sînt înregistrate în evidența ținută la grupa de documentare și trimise imediat, pentru consultare, beneficiarilor interesați, urmînd ca după această primă consultare a lor, prospectele să fie restituite, prelucrate și introduse în prospectoteca unității de documentare.

Prospectoteca din întreprindere, alcătuită din prospecte procurate de la firme producătoare și de la diferite expoziții, în urma unei corespondențe susținute, însumează astăzi peste 15 000 de astfel de materiale documentare.

Schițînd în linii mari principalele aspecte ale activității de informare și documentare tehnică desfășurată la Întreprinderea Optica Română credem că am reușit să punem în lumină preocupările colectivului grupei de documentare și al bibliotecii tehnice pentru sprijinirea eficientă și într-un grad cit mai înalt a producției și a cercetării desfășurate în întreprindere pentru îndeplinirea exemplară a planului de producție, pentru realizarea obiectivului major al economiei noastre — cincinalul înainte de termen.

Proiectele grupei de documentare de la I.O.R. pentru perfecționarea și dezvoltarea activității de informare au în vedere pentru anul care a început — an hotărîtor al actualului cincinal — lărgirea gamei serviciilor oferite beneficiarilor, creșterea operativității în informare, precum și o mai susținută propagandă tehnică în scopul atragerii întregii mase de salariați ai întreprinderii spre studierea literaturii de specialitate, pentru permanenta perfecționare profesională a lor.

A 38-a Sesiune a Consiliului F.I.A.B.

Lectura

Ștefan GRUIA

Între 26 august și 2 septembrie 1972 s-a desfășurat la Budapesta cea de a 38-a Sesiune a F.I.A.B., manifestîndu-se ca cea mai prestigioasă și de mai larg răsunset acțiune a Anului internațional al cărții. La lucrări au participat aproape o mie de delegați și observatori din 40 de țări. Din România, alături de delegația oficială, mai numeroasă ca de obicei (acad. prof. Șerban Cioculescu, Ion Ciotloș, Ștefan Gruiă, Costache Olăreanu, Liana Miclescu, Angela Popescu-Brădiceni, Alice Sterescu, Nicolae Veress), au participat 80 de bibliotecari din diferite categorii de biblioteci, din capitală și din provincie, călătoria lor fiind organizată de către Asociația bibliotecarilor și Biblioteca centrală universitară din București, în cadrul a două grupe de excursie, constituind un excelent prilej de a cunoaște, prin participare directă, lucrările unei mari întruniri internaționale de bibliotecari, de a întări legăturile cu colegii din diferite țări, de a cunoaște mai îndepărte realizările biblioteconomice dintr-o țară vecină și prietenă.

Lucrările Sesiunii s-au desfășurat într-un cadru adecvat — Palatul Academiei Maghiare de Științe. Organizatorii au regretat că, lucrările de construcție fiind încă în curs, noua clădire a Bibliotecii Naționale Széchenyi nu a putut găzdui importanta reuniune internațională.

Aspectele diferite ale temei Sesiunii — *lectura într-o lume în schimbare* — au fost tratate în cuvinte oficiale, în trei sedinte plenare la care au participat, alături de bibliotecari, reprezentanții tuturor organismelor internaționale care se ocupă cu conceperea, producerea și difuzarea cărții și, apoi, în cadrul secțiilor și comisiilor, cu aplicații la preocupările

într-o lume în schimbare

specifice diferitelor categorii de bibliotecii sau domenii de activitate.

După cuvîntul de salut din partea guvernului R. P. Ungară, rostit de Dr. L. Orbán, prim adjunct al Ministerului Culturii și tradiționalele saluturi din partea reprezentanților Unesco, F.I.D. și I.S.O., H. Libaers, președintele F.I.A.B., a rostit alocuțiunea inaugurală, consacrată în principal temei Anului internațional al cărții — istoric, rolul F.I.A.B. în pregătirea și desfășurarea acțiunilor, importanța documentelor elaborate cu acest prilej (*Charta cărții și Manifestul Unesco pentru bibliotecile publice*). În partea a doua a cuvîntului său, Președintele s-a referit la problematica bibliotecii în țările în curs de dezvoltare.

În cadrul ședințelor plenare, tema sesiunii a fost abordată pe rînd, după un cuvînt de introducere rostit de Dr. F. E. Morhardt, din partea Consiliului de sprijin al bibliotecilor din S.U.A., de acad. dr. Mátray, Președintele Asociației bibliotecarilor din Ungaria (istoricul bibliotecilor din Ungaria; etapele de dezvoltare a sistemului de bibliotecii în anii de după eliberare, în condițiile revoluției socialiste și în condițiile revoluției tehnico-stiințifice; problematica cercetării în bibliologie în țara sa; sensul modificărilor survenite în concepția despre rolul cărții în impactul cu mijloacele audio-vizuale), de J. Darvas, Președintele Uniunii scriitorilor din Ungaria (raporturile dintre scriitori și publicul cititor; contribuția scriitorilor maghiari, alături de bibliotecari, la crearea și dezvoltarea deprinderilor și gustului de lectură; valențele creatoare ale muncii de bibliotecar), de G. N. Rav, Președintele Fundației Gugenheim (aspecte contradictorii ale pro-

ductiei editoriale mondiale: creșterea interesului față de carte în țările în curs de dezvoltare și fenomenul de suprasaturare a pieții de carte în societatea de consum; mutațiile impuse producției și consumului de carte de apariția mijloacelor de comunicare în masă), de F. L. Papp, Secretarul Federației internaționale a librarilor (relațiile între profesia de librar și cea de bibliotecar); de M. Hubai, din partea Consiliului internațional al autorilor și traducătorilor, de dr. O. S. Ciubariș, directorul Bibliotecii „V. I. Lenin” din Moscova (problema organizării lecturii maselor largi, a ridicării nivelului acesteia, problemă cuprinsă și în *Charta cărții*, care subliniază necesitatea asigurării efective a posibilităților de lectură pentru fiecare om; dezvoltarea lecturii publice în U.R.S.S.; direcțiile cercetărilor cu privire la fenomenul lecturii în țările socialiste; definirea funcției sociale a lecturii, ca instrumentul principal pentru formarea conștiinței umane, a convingerilor politice și etice, pentru educația permanentă, pentru ridicarea nivelului cultural, pentru perfecționarea profesională; răspunderea bibliotecarului în apărarea cititorilor de influența literaturii proaste, care propagă idei antiomane retrograde; dezvoltarea lecturii în țările socialiste, comparativ cu cele occidentale, oglindită în date statistice), de G. H. Boon, Președintele Federației internaționale a editorilor (continua largire a pieții cărții, probată de marketing; existența unor rezerve imense pentru piața cărții nu numai în țările în curs de dezvoltare, dar și în rîndurile populației culte din țările dezvoltate; influența televiziunii și pedagogiei moderne asupra destinului cărții, determinînd însăși

Aspecte de la deschiderea Sesiunii. (p. 23 și 24).

schimbarea înfățișării manșalelor; menținerea cărții, în epoca mecanizată, parțială a învățămîntului, ca „mașina” cea mai economicoasă și eficientă de învățat).

Fără a fi prezent la Sesiune, renumitul sociolog al lecturii R. Éscarpit a transmis un referat cu titlul *Cititorul într-o lume în mișcare*, care a fost prezentat în încheierea lucrărilor plene. Considerațiile sale s-au axat în jurul a două probleme de bază: contradicția actuală între lărgirea neconținută a producției de carte și a numărului de cititori virtuali și îngustimea canalelor de difuzare a cărții (librării și bibliotecii) și lipsa de comunicare între scriitori și destinatarii mesajelor pe care aceștia le transmit prin intermediul cărții, de unde necesitatea acută de a scoate cititorul din anonimat. Drept soluții, R. Éscarpit propune: dominierea de către cititor a cărții, devenită o „media”, prin asigurarea contactului direct cu ea, singur capabil să conducă la o decizie motivată a alegerii și exercitarea inițiativei în actul lecturii, astfel încît, dintr-o receptare pasivă a mesajului transmis de scriitor, să devină o formă activă de retransmitere a acestuia de către cititor, facultate ce trebuie cultivată încă de la vîrsta preșcolară. A și

să vorbești cu cartea, să vorbești despre carte, a fost înainte privilegiul unei minorități. Această capacitate trebuie să devină astăzi, pentru marea masă a cititorilor, un instrument al libertății individuale.

Tema Sesiunii și-a găsit cea mai largă dezvoltare la nivelul comisiei „Teoria și cercetarea în biblioteconomie”, în cadrul căreia au fost difuzate spre dezbateri 15 comunicări asupra unor variate aspecte ale dezvoltării lecturii, locul ei în ansamblul comunicațiilor de masă, metodologia și rezultatele în cercetările de sociologie a lecturii în diferite țări etc. Optica, metodologia, ca și concluziile au fost atît de variate încît este dificil de găsit puncte de sprijin pentru o privire sintetică. Se pot reține totuși cîteva note comune: un optimism general în ceea ce privește viitorul cărții, care își va păstra locul ca mijloc principal de difuzare a cunoștințelor, chiar dacă acest rol se va exercita simultan cu al altor mijloace, preocuparea de a privi locul cărții și al bibliotecii din punctul de vedere exterior profesiei, prin prisma efectelor lor sociale și, legat de aceasta, „necititorii” s-au aflat în egală măsură în sfera de interes a referenților. Lumea în schimba-

re, lumea revoluției tehnico-științifice, informaționale și pedagogice este, mai ales, și lumea revoluțiilor sociale și a afirmării popoarelor care au pășit pe calea dezvoltării independente. Toate acestea marchează interesul, dacă nu neliniștea crescândă, a unor instituții, considerate până nu de mult tradiționale, de a se adapta la această lume, de a ține pasul cu evoluția ei. Ca o condiție de primă importanță a acestei integrări în lumea în continuă schimbare, pentru biblioteci se pune problema de a extinde pe toate planurile cooperarea, în scopul asigurării accesului la informația care tinde, în zilele noastre, să devină un produs și un bun internațional.

Din cele peste 100 de referate care au circulat în comisiile și secțiile Sesiunii nu putem oferi decât câteva ilustrații la temă:

Comisia de catalogare a dezbătut normele internaționale pentru descrierea bibliografică a publicațiilor seriale și normele internaționale pentru catalogarea lucrărilor autorilor prolifici;

Comisia bibliografică a studiat problema intereselor de informare a publicului și instruirea beneficiarilor pentru folosirea instrumentelor bibliografice;

Secția bibliotecilor universitare a avut ca temă folosirea bibliotecilor universitare de către cadrele didactice și studenți;

Subsecția pentru biblioteci de copii a abordat tendințele de dezvoltare a literaturii pentru copii, problemă tratată tot sub aspectul imperativelor sociale;

Comisia de formare profesională a discutat tema formării profesionale în schimbare, într-o lume în schimbare, urmărindu-se tendințele pe plan internațional;

Comisia de cărți rare și prețioase a discutat pe marginea machetei primului număr al serialului *Bibliografia internațională curentă de istoria cărții tipărite* și despre măsurile de luat pe plan internațional pentru salvagardarea colecțiilor prețioase;

Comisia de mecanizare a abordat problema sistemului integrat de biblioteci automatizate;

Comisia de biblioteci geografice a avut drept temă rolul hărții într-o lume în schimbare.

Și lista continuă...

Ne vom opri mai mult asupra lucrărilor *Secției de biblioteci publice*, care a definitivat și adoptat două documente de cea mai mare importanță: *norme pentru serviciile de biblioteci publice și Manifestul*, elaborat pentru Unesco, cu privire la biblioteca publică. (Ambele documente au fost publicate, în faza lor de proiect, și în *Revista bibliotecilor*.)

În forma definitivă adoptată la Budapesta, normele preiau ideile enunțate în manifest, le detaliază și stabilesc (cu titlu recomandat) capacități, mijloace materiale și umane de care trebuie să dispună biblioteca pentru a fi în stare să-și realizeze misiunea sa socială. Cum se arată în preambul, aceste documente reprezintă un ghid pentru elaborarea unor norme naționale, putând servi drept bază pentru acestea.

În ședința de închidere a Sesiunii, Herman Libaers, directorul Bibliotecii regale din Belgia, a fost reales în funcția de președinte al F.I.A.B. și au fost prezentate și adoptate rezoluțiile comisiilor și secțiilor. S-a stabilit că viitoarea Sesiune va avea loc în Franța, la Grenoble, cu tema *Controlul bibliografic universal*.

Oferind un cadru organizatoric deosebit de prielnic desfășurării lucrărilor Sesiunii, colegii maghiari au asigurat și un bogat program de vizite în biblioteci, expoziții (cărți, tehnică de bibliotecă, utilaj de bibliotecă), manifestări culturale. Participanții la reuniune au păstrat o impresie deosebit de bună despre noile construcții moderne de biblioteci și în primul rând despre sistemul de organizare și de muncă, probând nivelul ridicat al activității bibliotecare din Ungaria.

Desen de Dieter Goltzsche. 1970. (Marginalien Zeitschrift für Buchkunst und Bibliophilie. Nr. 36 din 1972).

Tîrgoviște, cetate a culturii românești

SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ

În cinstea celei de-a 25-a aniversări a Republicii și în cadrul manifestărilor închinete Anului internațional al cărții, Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Dimbovița și Muzeul județean Dimbovița au organizat sesiunea științifică *Tîrgoviște, cetate a culturii românești* care s-a desfășurat în zilele de 21-23 decembrie 1972, bucurându-se de prezența unor personalități marcante ale vieții culturale românești.

Sedința plenară de deschidere a început prin cuvîntul inaugural rostit de Nicolae Tăbîrcă, prim-secretar al Comitetului județean Dimbovița al P.C.R., președintele Consiliului popular județean Dimbovița, și s-a încheiat prin constituirea *Societății de istorie literară „Ion Heliade Rădulescu”* și a *Societății de bibliofilie*. Sedința plenară de după-amiază a fost consacrată referatelor și discuțiilor pe marginea reeditării *Bibliografiei românești vechi*.

În zilele următoare cele peste 120 de comunicări ale participanților au fost prezentate în secțiunile: I. *Carte și tipar — tradiție și actualitate*; II. *Bibliofilie — știință și militantism*; III. *Istoria bibliotecilor și sociologia lecturii*; IV. *Literatura română — literatură angajată*.

În încheierea lucrărilor sesiunii s-au reluat discuțiile asupra proiectelor de statute ale societăților amintite, definindu-se scopul și organizarea lor. Astfel, *Societatea literară „Ion Heliade Rădulescu”* are ca scop — printre altele — să contribuie la propășirea culturală a orașului Tîrgoviște, iar pe plan județean să promoveze cercetarea valorilor culturale românești legate de tradițiile locale; cercetarea tradițiilor revoluționare, progresiste, de militantism politic și social ale literaturii românești, să participe la viața literară a județului, să contribuie sistematic și consecvent la descoperirea și promovarea talentelor literare din județ.

Societatea de bibliofilie, la care se vor afilia cercurile și cluburile de bibliofilie și ex libris constituite pe lângă bibliotecile municipale, orașenești și alte instituții din țară, va funcționa în cadrul Muzeului tiparului și cărții românești vechi din Tîrgoviște, cu opt secțiuni: *Practica și acțiunea bibliofilă*; *Sociologia*

cărții și lecturii; *Istoria cărții și tiparului*; *Bibliografia românească veche*; *Istoria bibliotecilor*; *Grafica de carte și ex libris*; *Librării și anticariat*; *Presă și publicații*.

Societatea de bibliofilie își va desfășura activitatea prin următoarele forme specifice: I. *Activitatea culturală de masă*; II. *Activitatea științifică*; III. *Activitatea editorială*.

Statutul prevede că cercurile de bibliofilie de pe lângă biblioteci, cămine și alte instituții pot fi constituite cu un minim de 25 membri sau fondatori, activitatea lor desfășurându-se sub îndrumarea comitetelor municipale și județene de cultură și educație socialistă.

Lucrările sesiunii au prilejuit participanților vizitarea muzeelor și monumentelor din Tîrgoviște.

LIVIA BACĂRU

DECADA CĂRȚII ROMÂNEȘTI

Manifestarea a constituit pentru biblioteci, alături de edituri, librării, școli, case de cultură etc., prilejul unor largi programe de propagandă a cărții, menite să aducă sau să readucă în atenția cititorilor cele mai valoroase realizări scriitoricești și editoriale din anii Republicii.

Spicim dintre acțiunile înscrise pe agendele diferitelor biblioteci din țară: la *Biblioteca municipală-Giurgiu* și la *Biblioteca orașenească-Urziceni*-expoziții cu titlul „Cartea românească”; la *Biblioteca municipală-Buzău* — un recital al câștigătorilor concursului de poezie pe tema „Țara mea”, în cadrul cenaclului de copii „Albatros”, expozițiile „Cartea despre marile înfăptuiri. 1947—1972” și „Materiale de informare și publicitate elaborate de Biblioteca municipală”, o consfătuire cu cititorii pe marginea ecranizării romanului lui Al. Mitru „Săgeata lui Ionu”, cu participarea autorului; la *Biblioteca municipală-Galați-filiața Țiglina* — întâlnire cu poezii V. Gorunescu, I. Tiric, I. Trandafir, Maria Petrea, C. Antonie; la *Biblioteca municipală-Arad* — concursul „Laurii Aradului” și o întâlnire cu poezii țărani din județ; la *Biblioteca municipală din Iași* — expozițiile „Dialoguri despre artă și viața socială”, „Ritmurile culturii contemporane”;

„Cezar Petrescu — portret de scriitor“, un simpozion, în cadrul salonului literar „Republica Socialistă România la un sfert de veac“, „Figura adolescentului în literatura română contemporană“, prezentare bibliografică susținută la grupul școlar M.I.U.; la *Biblioteca municipală Pitești* — o expoziție de carte pentru copii „În lumea copilăriei“ și o întâlnire cu scriitorii argeșeni; La *Biblioteca „Astra“-Sibiu* — difuzarea bibliografiei de recomandare Cartea deceniului 7, expozițiile „Cartea social politică“, „Cartea pentru tineret“, „Cartea deceniului 7“; la *Biblioteca municipală Brașov* — expoziția „Tipărituri brașovene — realități editoriale în cei 25 de ani de la proclamarea Republicii“ și o întâlnire cu scriitorii brașoveni de limbă germană organizată la Liceul „Honterus“; la *Biblioteca municipală Timișoara* — expoziția „Cartea românească — reflectare a transformărilor revoluționare în cei 25 de ani de la proclamarea Republicii“ și, în secțiile bibliotecii, vitrinele tematice „Cartea românească pe meridianele globului“ ș.a.

Cărți românești vechi. 1508—1830

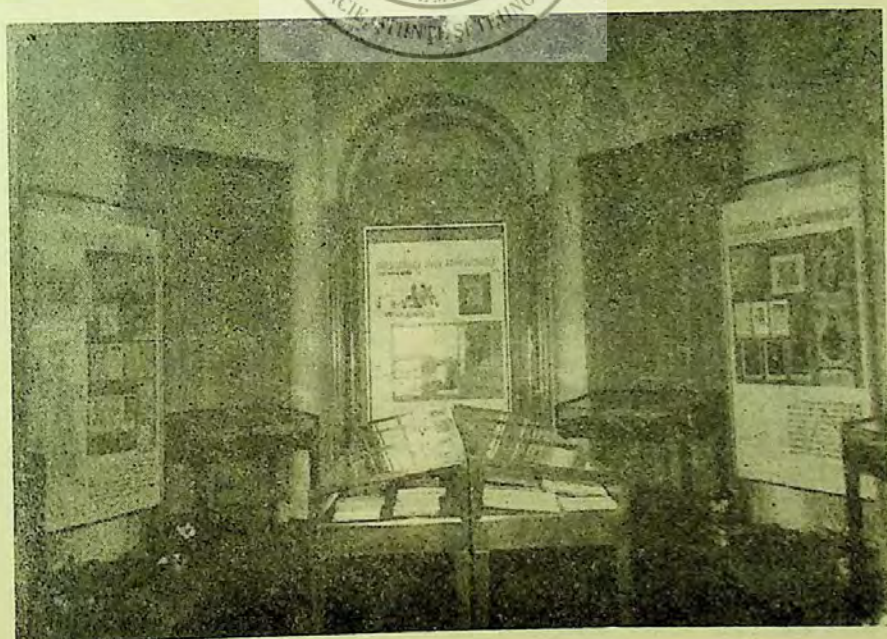
EXPOZIȚIE

Biblioteca Academiei R. S. România, deținătoarea celei mai mari și mai complete colecții de cărți românești vechi, a organizat — în cadrul Anului internațional al cărții — o expoziție de tipărituri reprezentative pentru epoca 1508—1830 în țara noastră.

Instalată la Muzeul de istorie a Municipiului București, expoziția *Cărți românești vechi* a fost deschisă prin cuvântul rostit de acad. prof. Șerban Cioculescu, directorul general al Bibliotecii Academiei, în prezența a numeroase personalități ale vieții noastre culturale și științifice, printre care: prof. Radu Voinea, secretar general al Academiei R. S. România, prof. C. C. Giurescu, prof. Ion Radu Mircea, Ștefan Olteanu, director-adjunct al Muzeului de istorie al R. S. România, Petre Dache, director al Muzeului gazdă ș.a.

Prin tematica ei expoziția a înfățișat vizitatorilor cele mai de seamă realizări ale tiparului românesc, urmărindu-i evoluția în etapele sale mai importante, su-

Aspect din cadrul expoziției

gestiv intitulate : I. *Inceputurile tiparului românesc* ; II. *Coresi și ucenicii săi* ; III. *Epoca dătătorilor de legi* ; IV. *Biruințele limbii române* ; V. *Strălucitoarea epocă brincovenească. Tipar pentru români* ; VI. *Strălucitoarea epocă brincovenească. Tipar pentru străini* ; VII. *Școala ardeleană*.

Tipăriturile, selecționate din producția fiecărei etape, se ridică la un total de 99 de volume cuprinse în 16 vitrine. Ingenios concepută, prezentarea acestora se întregeste cu portretele marilor cititori de cultură românească însoțite de elocvente citate din operele patronate de ei, precum și de stampe de epocă ce înfățișează centrele tipografice mai importante. Astfel, chipurile lui : Radu cel Mare, Matei Basarab, Vasile Lupu, Petre Movilă, Șerban Cantacuzino, Mitropolitul Dosoftei, Constantin Brîncoveanu, Antim Ivireanul, Dosithei și Hrisant Notara, patriarhi ai

Ierusalimului, Inocențiu Micu Clain, Gheorghe Șincai și Petru Maior sînt încadrate de vechile imagini ale orașelor : Tîrgoviște, Sibiu, Cluj, Brașov, Alba Iulia, Sebeșul Săsesc, Cîmpulung, Iași, București, Buzău, Rîmnic, Snagov, Viena, Blaj, Buda.

Ansamblul : cărți, portrete, stampe, reproduceri după foi de titlu și legături vechi de cărți reușește să-i creëze privitorului o imagine cuprinzătoare asupra vremii în care s-au realizat acele opere tipografice cu însemnătate conferită, fie de momentul apariției lor, fie de conținutul sau de aspectul lor grafic și artistic. *Liturghierul*, 1508 și *Evangheliarul*, 1512 sînt primele cărți scoase de sub teacuri românești, la Tîrgoviște : *Triodul-Penticostar* din 1550 este cea dintîi carte împodobită cu gravuri din lemn ; *Evangheliarul* lui Coresi, Brașov, 1560—1561 este cea mai veche tipăritură în limba țării, care a ajuns pînă la noi ; *Cartea de cîntări* apărută, probabil, la Cluj, în 1570 este prima carte în limba română tipărită cu caractere latine ; *Patia de la Orăștie*, 1582 cuprinde prima traducere românească a unor capitole din Vechiul Testament ; *Pravila de la Govora*, 1640 ; *Pravila de la Iași*, 1646 și *Indreptărea legii*, Tîrgoviște, 1652 sînt cele dintîi cărți juridice românești ; *Cazania lui Varlaam*, Iași, 1643 și *Cheia înțeleșului*, București 1678 sînt cărțile de început ale tiparului moldovean și cel bucureștean ; *Biblia lui Șerban*, București, 1688 a adus prima tîlmăcire românească integrată a bibliei ; *Învățăturile lui Vasile Macedoneanul către fiul său, Leon cel înțelept*, București, 1691 marchează începutul activității tipografice a lui Antim Ivireanul ; *Psaltirea grecească*, Snagov, 1700, *Liturghierul greco-arab*, Snagov, 1701, *Psaltirea arabă*, Alep, 1708 și *Evangheliarul georgian*, Tbilisi, 1709 fac dovada unor remarcabile realizări ale tipografilor români destinate străinilor ; în sfîrșit, ediții princeps din operele iluminiștilor transilvăneni, primele manuale școlare, primele cărți de poezii fac obiectul cîtorva vitrine din expoziție.

În *Catalogul* care descrie exponatele s-a adăugat, celor mai multe dintre ele, cite o adnotare foarte binevenită asupra importanței și particularităților ediției sau exemplarului expus. Pe lîngă acestea, vizitatorului i se oferă citeva lămuriri necesare asupra rolului pe care l-a avut tiparul românesc în sud-estul european și în Orient, prin *Cuvîntul înainte* semnat de dr. Gabriel Ștrempel, șef de secție la Biblioteca Academiei, inițiatorul și organizatorul expoziției.

Frans Masereel, *Chemarea*, 1970.
(Marginalien Zeitschrift für Buchkunst und Bibliophilie, Sechszwanzigstes Heft, 1972)

CRONICA

multiplicat, a fost expus în locurile cu cea mai intensă circulație: la consiliul popular, la căminul cultural, la magazinul universal, la moară.

IN PROGRAMUL DE PERFECTIONARE PROFESIONALĂ

bibliotecării comunale din județul Gorj, reînforși de la cursurile care au avut loc în luna septembrie în cadrul centrului interjudețean-Timișoara, au participat, în perioada 15 noiembrie—15 decembrie a.c., în grupe de 4—5 persoane, la aplicațiile practice organizate sub îndrumarea unor specialiști de la Biblioteca municipală și a inspectorului de resort din cadrul Comitetului județean de cultură și educație socialistă. În bibliotecile comunale din Scaorța, Peștișani, Bilteni, Turcinești, Tismana, Baia de Fier. În program: probleme de evidență și prelucrare, de organizare a colecțiilor și a cataloagelor, propaganda cărților și a bibliotecilor.

LA BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „MIHAIL SA-DOVEANU” DIN BUCUREȘTI

a avut loc, în ziua de 20 octombrie 1972, întrunirea Comitetului oamenilor muncii, care a dezbătut studiul „Problemele actuale și de perspectivă ale dezvoltării și amplasării rețelei de bibliotecii publice pe teritoriul municipiului București”. La ședința au asistat: Eugenia Mândița, vicepreședintă a Comitetului municipal București de cultură și educație socialistă, Ioan Serban, inspector în același comitet, Gh. Bondoc, director adjunct în Biblioteca Centrală de Stat, Ion Stoica, director adjunct în Biblioteca centrală universitară din București, Corneliu Dima-Drăgan, lector la Universitatea din București, Ștefan Gruia, redactor-șef la Revista bibliotecilor.

Studiul a suscitat numeroase discuții din partea participanților, luările de cuvânt constituind tot atâtea completări și îndreptări la studiul. Într-un număr viitor al revistei vom publica în extenso studiul menționat.

MUNICIPIUL IRGU-JIU — ISTORIE ȘI CONTEMPORANEITATE

este tema unui reușit concurs „cine știe, câștigă” organizat de Biblioteca municipală în colaborare cu Comitetul municipal U.T.C., în cadrul festivalului „Jiule pe malul tău...”. Printre concurenți: o funcționară la poșta, un muncitor electrician, o vânzătoare...

Bibliografia concursului, întocmită și difuzată din timp de Biblioteca municipală în cadrul organizațiilor U.T.C. din localitate, a permis concurenților o pregătire temeinică, o cunoaștere și mai aprofundată a traiectoriei parcurse de municipiul Tg. Jiu în anii construcției socialiste, a perspectivelor sale de dezvoltare. Interesul publicului față de tema abordată în concurs, stimulat și printr-o vie publicitate, s-a vădit în participarea numeroasă, sala „23 August”, cu cele 620 de locuri ale sale, vădindu-se neîncăpătoare. Manifestarea s-a bucurat de participarea lui Sebastian Domoziță, în calitate de prezentator. Pe cuprinsul județului s-au desfășurat concursuri asemănătoare, cu tema Gorjului ieri-azi-mine.

BIBLIOTECA COMUNALĂ DIN RUNCU, JUDEȚUL GORJ, CONDUSĂ DE BIBLIOTECARA LUCIA ȘONTROP.

a conceput un afiș-invitație adresat locuitorilor din comună, în care sînt prezentate colecțiile pe care biblioteca le oferă cititorilor săi (cu o mențiune specială pentru fondul de informare-dicționare, enciclopedii, ghiduri, bibliografii); orarul de funcționare, serviciile pe care le asigură (obținerea unor lucrări prin intermediul imprumutului interbibliotecar, procurarea unor materiale bibliografice; inițierea în modalitățile de folosire a cataloagelor, a bibliografiilor și în organizarea lecturii). Afișul,

FINALA CONCURSULUI LITERAR-ISTORIC „SATU-MARE ÎN CĂRȚI ȘI DOCUMENTE”

una dintre cele mai importante și atractive acțiuni educative dedicate Mileniului sîtmărean și aniversării a 25 de ani de la crearea Republicii, organizat de Biblioteca municipală, Consiliul municipal al sindicatelor și Comitetul municipal U.T.C., a avut loc la Satu-Mare în ziua de 11 octombrie 1972.

În cele trei luni ce s-au scurs de la lansarea concursului și pînă la faza lui finală, un apreciabil număr de sîtmăreni au consultat bibliografia recomandată, cuprinzînd peste 40 de cărți — în mare parte apărute recent — și un însemnat număr de periodice.

La concursul desfășurat pe echipe de cîte 3 persoane, fiecare echipă reprezentînd o întreprindere sau o instituție, s-au înscris peste 80 de concurenți de diferite profesii. La faza preliminară, de selecție, care a avut loc în ziua de 29 septembrie 1972 — după 15 întrebări de baraj — au fost desemnate cele mai bune 5 echipe pentru finala pe municipiu.

Pe locul I s-a plasat echipa întreprinderii „Solidaritatea”, pe locul II — Liceul industrial, iar pe locul III — echipa Fabricii „Mondiala”. Organizatorii concursului au acordat și 3 mențiuni reprezentanților de la I.T.A., C.I.L. și de la Liceul nr. 2.

Acest concurs a reprezentat în același timp o utilă experiență pentru buna organizare a concursului „România Socialistă în perspectiva actualului cincinal”, acțiune lansată pe plan județean în cinstea aniversării a 25 de ani de la proclamarea Republicii și la care instituției noastre i-a reveni un important rol metodic (elaborarea bibliografiei, a regulamentului de desfășurare, a tematicii și pregătirea concurenților).

Romul BOȘCA
Directorul Bibliotecii municipale din Satu-Mare

CERCUL DE BIBLIOFILIE ȘI EX LIBRIS DIN BRAȘOV

În ziua de 1 decembrie 1972, Cercul de bibliofilie și ex libris din Brașov și-a ținut ședința de comunicări avînd înscris în program comunicările: Citeva mențiuni asupra incunabulului slavon descoperit la Brașov (prof. P. Istrate și M. Manolache) și Insemnul de carte fapt de cultură, educație estetică și bibliofilică (dr. med. Emil I. Bologa) (comunicările au fost însoțite de material ilustrativ). Ședința a făcut parte din suita de manifestări locale dedicate aniversării Republicii, bucurîndu-se de o participare numeroasă. Ședințele vor continua în prima vineri a fiecărei luni, la orele 17, la sediul Comitetului județean de cultură și educație socialistă.

E. I. B.

„ARHIVELE OLTENIEI”

Justin CONSTANTINESCU
Tudor NEDELCEA

Apărută în 130 de numere, timp de peste două decenii (ian. 1922 — dec. 1943), publicația *Arhivele Olteniei* cuprinde „un imens material privind trecutul acestei provincii, fără de care nu se va putea scrie istoria Olteniei”¹.

Revista apare din voința unanimă a „Societății Prietenii Științei” — filiala Craiova, fiind condusă de Ch. Laugier (care era și președinte al Societății), ajutat de un comitet de conducere format din C. D. Fortunescu și St. Ciuceanu (vicepreședinți ai aceleiași Societăți), T. G. Bulat din Râmnicu-Vilcea și Al. Bărcăcilă din Turnu-Severin, funcția de secretar revenindu-i tot lui Fortunescu.

Trimestrială, apoi „bimestrială” sau „bilunară”, revista apare încă din primul an, prin străduința lui Laugier, cu un profil enciclopedic cu o bună orientare, adecvată scopurilor propuse, și cooptează colaboratori din întreaga Oltenie, iar mai firziu și din alte zone ale țării, îndeosebi din Banat.

În articolul program *Primul cuvint*, Laugier ne dezvăluia intențiile revistei, care „va nota toate mișcările de actualitate și mai cu seamă va cerceta și publica materialul documentar pentru trecutul Olteniei”, și solicita colaborarea intelectualilor onesti, făcea apel la învățătorii și preoții satelor pentru strângerea de material folcloric. C. D. Fortunescu trece și el, din anul al doilea, la conducerea revistei, alături de Ch. Laugier care, în 1924, îi lasă întreaga grijă a direcției.

Intr-o scrisoare deschisă, Laugier recu-

noaște acest lucru oficial: „munca dată pe din două la început, a rămas din al treilea an întreagă asupra ta. În atare împrejurări socotesc că pentru anul ce vine — al V-lea — se cade să-ți las nu numai munca, dar și întreaga cinste de a conduce revista noastră”².

Publicația *Arhivele Olteniei* este îndeosebi legată de numele lui C. D. Fortunescu, personalitate marcantă a vieții culturale din Oltenia. El este acela care îmbunătățește aspectul grafic al revistei, poartă o imensă corespondență cu marcante personalități ale culturii românești, și în articolul program³) fixează adevăratul schelet al „acestui program istoric și cultural al Olteniei și Banatului”, anunță îmbunătățirea conținutului și funcționarea revistei cu următoarele rubrici: 1) Studii și cercetări; 2) Oltenia istorică: documente, inscripții, monumente, mărunțișuri; 3) Oltenia arheologică: preistorie, epoca migrațiilor, arheologie romană, medievală și românească; 4) Oltenia folclorică (literatură populară, credință și obiceiuri, meșteșuguri și artă țărănească, graiuri); 5) Oltenia naturalistă (geologie, paleontologie, antropologie, floră și faună, etnografie, astronomie și meteorologie); 6) Oltenia culturală; 7) Note și comunicări de natură mai generală și cuprins felurit putînd depăși cadrul regionalismului; 8) Recenzii (de cărți și reviste). Mai amintim că a funcționat și o rubrică intitulată „Cronica științifică”, iar cu

(continuare în pag. 35)

Indicii auxiliari generali de loc

Dind curs numeroaselor cereri ale bibliotecarilor, publicăm mai jos un extras al Tabelei auxiliare „e”. Indici de loc — aproximativ 8 la sută din ediția completă de clasificare zecimală universală, cu detalieri doar în ceea ce privește noțiunile de loc interesind țara noastră.

Datele corespund situației la zi a clasificării zecimale, inclusiv ultimelor modificări și completări cuprinse în publicația Extensions and corrections to the U.D.C., seria 8, nr. 1, apărută în martie 1972.

Tabela indicilor auxiliari generali de loc*

- (:) Legăturile între un loc și altul
Exemplu (498:14) Relațiile franco-române
- (/) Stringerea la un loc a mai multor țări vecine în ordinea CZ.
Exemplu (44/46) Țările Europei de sud-vest: Franța, Italia, Spania și Portugalia
- (* ...) Introduce codificare specială, necuprinsă în CZ
Exemplu (492 * 1000 PTT) Amsterdam după codul poștal olandez

(1) LOCUL ÎN GENERAL

- (1-0/9) Zone și grupări geografice
Este utilizat cu (1) pentru zone generale și cu (2/9) pentru locuri fizico-administrative
Exemplu (4—11) Europa de est
- (1-0) Zone, regiuni
- 01) Zone speciale
- 04) Zone de graniță. Granițele inese, hotare
- 07) Zone militare în timp de război sau după războaie
- 074) Zone (teritorii) ocupate
- 077) Zone neutre. Zone demilitarizate
- 08) Teritorii (regiuni) necunoscute, neexplorate
- (1-1) ORIENTARE. PUNCTE CARDINALE. DETERMINAREA RELATIVĂ A LOCULUI
- 11) Est. Răsărit. Orient
- 12) Sud-est
- 13) Sud. Miazăzi. Meridional
- 14) Sud-vest
- 15) Vest. Apus. Occident
- 16) Nord-vest
- 17) Nord. Miazănoapte. Septentrional
- 18) Nord-est
- 19) Determinare relativă a locului
- 191) Poziția în interiorul unui spațiu. Interior, intern
- 192) Poziția față de o margine sau de o graniță
- 194) Poziția în exteriorul unui spațiu. Exterior, extern

* Precizăm că față de ediția românească a Clasificării zecimale (Buc., E.S.I.P., 1959), prescurtările (R) în loc de (498) România, (S) în loc de (47-57) U.R.S.S. și (∞) în loc de (100) Lumea în totalitate, au fost abandonate.

Față de edițiile internaționale, în țara noastră sînt întrebuițate indicii :

- (1) Lumea în epoca societății primitive. Societatea primitivă. Popoare primitive
- (D) Totalitatea țărilor socialiste
- (B) Totalitatea țărilor capitaliste

- 195) Poziție longitudinală: în față, în spate
- 196) Poziție laterală: la dreapta, la stînga
- 197) Poziție în înălțime: sus, jos
- 198) Înclinare: vertical, oblic, orizontal
- 199) Fără poziție. Liber, mobil

(1-2/-5) GRUPĂRI POLITICE ȘI ADMINISTRATIVE

(1-2) UNITĂȚI ADMINISTRATIVĂ LOCALĂ. AȘEZARE. LOCALITATE

- 21) Oraș. Municipiu
- 212) Cartiere. Sectoare administrative ale orașului
- 22) Sat
- 25) Capitală

(1-3) MARI UNITĂȚI ADMINISTRATIVE

- 31) Zone fără limite administrative precise
- 32) Provinciile
- 35) Districte. Județe. Regiuni administrative
- 37) Cele mai mici unități administrative peste comună. Plăși, secții raionale, circumscripții

(1-4) UNITĂȚI STATALE ȘI SUPRASTATALE

- 41) Uniuni de state. Federații
Exemplu (73-41) S.U.A.
- 43) State făcînd parte din uniuni sau confederații
Exemplu (494-43) Canton elvețian
- 44) Uniuni de state, dintre care unul are situație conducătoare. Imperii, comunități, commonwealth
- 45) State independente. State suverane

(1-5) STATE COLONIALE. COLONII

- 51) Statut colonial. Metropola
Exemplu (469-51) Portugalia ca stat colonial
- 52) Colonie. Țară colonizată
Exemplu (665.7-52) Guineea Portugheză ca teritoriu cu statut de colonie

(1-6) GRUPĂRI DE STATE INDEPENDENTE

- Vezi și 341.123
- 62) Alianțe, uniuni, lagăre, blocuri
Exemplu (44-62) Franța și aliații ei
- 65) Grupări de state în timp de război
- 651) State în război. Belligeranți
- 652) State neutre. Nebelligeranți

(1-7) SFERE SAU DOMENII DIVERSE DE ACTIUNE A INITIATIVEI PRIVATE SAU DIRIJATE

- 77) Țări sau regiuni insuficient dezvoltate

(1-8) LOCUL CA DESTINAȚIE SAU ORIGINE

- 82) Origine, proveniență
 —85) Destinație
 —87) Străinătate. Străin
- (1—92) **IMPĂRTIREA SUPRAFEȚEI PĂMÎNTULUI ÎN ZONE NATURALE**
- 922) Arctică
 —923) Antartică
 —924.5) Europa centrală de sud-est
 —924.51/.54) Zona carpatică și subcarpatică
 —924.55) Podișul panonic
 —924.56) Cîmpiile Dunării de Jos. Zona Munteniei și Dobrogei
- (100) **UNIVERSAL ÎN CEEA CE PRIVEȘTE LOCUL MONDIAL, INTERNAȚIONAL**
- (15) Spațiul sau Cosmosul în general. Locuri extraterestre
- (16) Locuri și zone ale pămîntului în coordonate geografice
 Vezi și 528.28
- (18) Dimensiuni și măsuri în spațiu
 (181) Lungimi. Distanțe
 (182) Suprafețe
 (183) Volume
- (2) **LOCURI FIZICO-GEOGRAFICE**
- (21) **SUPRAFAȚA PĂMÎNTULUI ÎN GENERAL. CONTINENTE ȘI PĂMÎNT ÎN SPECIAL. ZONE CLIMATERICE ȘI GEODEZICE**
- (211) Zone reci, polare
 (212) Zone temperate și subpolare
 (213) Zone calde și tropicale
- (22) **INSULE**
- (23) **RELIEF ÎN GENERAL. MUNTII**
- (234.421) Munții României. Munții Carpați
- (24) **INTERIORUL PĂMÎNTULUI. PEȘTERI, GROTE, VAGAUNI, GALERII ETC.**
- (25) **TERENURI NEMUNTOASE. SOL. PLAT ÎN GENERAL. CÎMPIE**
- (251) Cîmpii nelucrate. Paraginii, preriile, savane
- (252) Terenuri neproductive. Deșerturi. Mlaștini
- (253) Păduri. Crînguri
 (254) Teren arabil. Teren de cultură
 (257) Teren locuit. Suprafețe locuite
- (26) **OCEANE, MĂRI**
 Vezi și (285)
- (26.07) Curenți maritimi
 (261) Oceanul Atlantic
 (262) Marea Mediterană
 (262.5) Marea Neagră
 (265) Oceanul Pacific
 (267) Oceanul Indian
- (28) **APE DULCI. FLUVII. LACURI**
- (282) Cursuri de apă
 (282.03) Izvoare
 (282.2) Fluvii, riuri, piraie, gîrle. Bazine ale rîurilor
- (282.243.7) Dunărea
 .742) Tisa
 .742.1) Mureș
 .751) Jiu
 .753) Olt
 .755) Argeș
 .756) Ialomița
 .757) Siret
 .758) Prut
 .76) Delta Dunării
- (282.3) Torenți. Cascade
- (282.5) Canale. Cursuri artificiale de apă
 (285) Lacuri. Bălți
- (3/9) **LOCURI POLITICO-GEOGRAFICE**
 Aceasta este baza pentru extinderea în general a diviziunilor de la 913/919 Geografie regională și 93/99 Istorie **)
- (3) **ȚĂRI ALE LUMII ANTICE**
- (309) Țări legendare, Atlantida etc.
 (31/35) Oriental antic
 (31) China veche. Japonia veche
 (32) Egiptul antic
 (33) Palestina antică. Iudeea
 (34) India antică. Indochina antică
 (35) Medo-Persia și Mesopotamia
 (351) Chaldeea
 (352) Asiria
 (353) Media
 (354) Babilonia
 (355) Persia
- (36) Teritoriile locuite de germani, slavi, celți, huni etc. în antichitate
 (363) Teritoriile popoarelor germanice
 (364) Teritoriile celților. Galia
 (365) Hispania. Iberia
 (366) Britania
 (367) Teritoriile slavilor
 (368) Teritoriile popoarelor din nordul Europei
 (369) Teritoriile altor popoare (huni, avari etc.)
- (37) Roma antică. Imperiul Roman
 (38) Grecia antică. Elada
 (381) Macedonia antică
 (391) Insulele Greciei antice. Rhodos, Creta etc.
 (392/396) Țări diverse ale Asiei occidentale. Troia, Fenicia, Colchida, Bactria etc.
- (397) Țări diverse ale Africii de nord. Carthagina, Libia, Etiopia (Nubia) etc.
 (398.2) Dacia
 (398.7) Iliria. Dalmația
 (398.9) Tracia
- (4/9) **ȚĂRI ALE LUMII ACTUALE**
- (4) **EUROPA**
- (41) Insulele Britanice (în general)
 (41—4) Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, inclusiv Commonwealth-ul britanic și Imperiul Britanic
- (410) Marea Britanie. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
 (411) Scoția
 (415) Irlanda (geografie)
 (416) Irlanda de Nord. Ulster
 (417) Republica Irlanda. Eire
 (420) Anglia (în sens restrîns)
 (430) Germania
 (430.1) Republica Federală a Germaniei
 (430.2) Republica Democrată Germană
 (435.9) Luxemburg
 (436) Austria
 (437) Cehoslovacia. Republica Socialistă Cehoslovacă
 (438) Polonia. Republica Populară Polonă
 (439) Ungaria. Republica Populară Ungară
 (44) Franța
 (449.45) Corsica
 (449.49) Monaco (principat independent)
 (45) Italia
 (453.33) Triest
 (454.4) Republica San Marino
 (456.31) Statul Papal. Cetatea Vaticanului. Sfîntul Scaun
 (458.1) Sicilia
 (458.2) Malta
 (459.1) Sardinia

** În edițiile internaționale grupele 91 Geografie și 93/99 Istorie sînt dezvoltate în parralel cu indicele auxiliare de loc. Exemple:
 (44) Franța
 914.4 Geografia Franței
 944 Istoria Franței

- (46) Statele Peninsulei Iberice
 (460) Spania
 (467.2) Andorra (republică)
 (467.5) Insulele Baleare
 (468.2) Gibraltar
 (468.5) Insulele Canare
 (469) Portugalia
 (469.8) Insulele Madere
 (469.9) Insulele Azore
 (47+57) Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. U.R.S.S.
 (47) Partea europeană a U.R.S.S.
 (470) Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă
 .22) Republica Sovietică Socialistă Autonomă Tătara
 .68) Republica Sovietică Socialistă Kal-mukă
 (474) Republicile baltice
 (474.2) Republica Sovietică Socialistă Estonă
 (474.3) Republica Sovietică Socialistă Letonă
 (474.5) Republica Sovietică Socialistă Lituaniană
 (476) Republica Sovietică Socialistă Bielorusă
 (477) Republica Sovietică Socialistă Ucraineană
 (478.9) Republica Sovietică Socialistă Moldovenească
 (479) Caucazia (în general)
 (479.2) Transeucazia
 .22) Republica Sovietică Socialistă Gruzină (Georgiană)
 .24) Republica Sovietică Socialistă Azerbaigeană
 .25) Republica Sovietică Socialistă Armeană
 (48) Scandinavia, Țările scandinave
 (480) Finlanda. Suomi
 (481) Norvegia
 (485) Suedia
 (489) Danemarca
 (491.1) Islanda
 (491.2) Insulele Făr-Oer
 (492) Olanda
 (493) Belgia
 (494) Elveția. Confederația Elvețiană
 (494.9) Liechtenstein (principat independent)
 (495) Grecia
 (495.02) Imperiul Bizantin. Imperiul Roman de Răsărit
 Vezi și (499)
 (496.1) Tracia orientală. Turcia europeană
 Vezi și (56), (560)
 (496.2) Macedonia, Rumelia de vest (istoric: provincie turcească pînă în 1919)
 (496.5) Albania. Republica Populară Albania
 (497) Statele balcanice în general
 (497.1) Iugoslavia. Republica Federativă Socialistă Iugoslavia
 (497.2) Bulgaria. Republica Populară Bulgaria
 (498) România. Republica Socialistă România
 (498.1) Muntenia
 .2) Oltenia
 .3) Moldova
 .4) Transilvania
 .41) Maramureș
 .43.44) Crișana
 .5) Banat
 .6) Bucovina
 .8) Dobrogea
 (499) Arhipelagul grecesc
 (499.6) Rhodos
 .8) Creta
 (5) ASIA
 (5—011) ORIENTUL APROPIAT
 (5—012) EXTREMUL ORIENT
 (510) China. Republica Populară Chineză
 (515) Tibet
 (517) Mongolia (istoric)
 (517.3) Mongolia. Republica Populară Mongolă
 (518) Manciuria (istoric)
 (519) Coreea
 (519.3) Coreea de Nord. Republica Populară Democrată Coreeană
 (519.5) Coreea de Sud. Republica Coreea
 (520) Japonia. Nippon
 (527.1) Insulele Kurile
 (528.3) Insulele Riu-Kiu. Okinava
 (529) Taivan (Formoza) și insulele Pescadores
 (53) Statele și teritoriile din Peninsula Arabia
 (531) Peninsula Sinai
 Vezi și (620)
 (532) Arabia Saudită
 (533) Yemen
 (534) Arabia de Sud (inclusiv Aden și Hadramant)
 (535) Muscat și Oman
 (536) Statele arabe de est
 (536.2) Trucial Oman
 .4) Qatar
 .5) Bahrein
 .8) Kuweit
 (54) Statele Peninsulei Indo-Pakistaneze
 (540) India. Republica India
 (541.31) Bhutan
 .33) Sikkim
 .35) Nepal
 (541.9) Insulele Andamane și Nicobare
 (546.1) Damma și Kașmir
 (548.7) Ceylon. Republica Shri Lanka
 (549) Pakistan. Republica Islamică Pakistan
 (549—11) Pakistanul de Est. Republica Bangladesh
 (55) Persia. Iran
 (56) Turcia asiatică. Asia Mică. Anatolia
 Vezi și (496.1)
 (560) Turela. Republica Turcia
 (564.3) Cipru. Republica Cipru
 (567) Mesopotamia. Irak
 (569.1) Siria. Republica Arabă Siria
 (569.3) Liban
 (569.4) Israel
 (569.5) Transjordania. Iordania
 (57) Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, partea asiatică
 Vezi și (47+57), (47)
 (571) Partea asiatică a R.S.F.S.R. Siberia și Extremul Orient sovietic
 Vezi și (470)
 (571.7.5) Siberia
 (574) Republica Sovietică Socialistă Kazahă. Kazahistan
 (576.1) Republica Sovietică Socialistă Uzbekă. Uzbekistan
 .2) Republica Sovietică Socialistă Kirghiză. Kirghizistan
 .3) Republica Sovietică Socialistă Tadjikă. Tadjikistan
 .4) Republica Sovietică Socialistă Turkmene. Turkmenia
 (581) Afganistan
 (59) STATELE ASIEI DE SUD-EST. INDO-CHINA
 (591) Birmania. Uniunea Birmană
 (593) Siam. Thailanda
 (595) Malaezia. Malaya
 Vezi și (911)
 (595.13) Singapore (stat independent)
 (596) Cambodgia
 (597) Vietnam. Cochinchina. Annam. Tonkin
 (597.3) Vietnamul de Sud. Republica Vietnam
 (597.7) Vietnamul de Nord. Republica Democrată Vietnam
 (598) Laos. Patet Lao
 (6) AFRICA
 (611) Tunisia. Republica Tunisia
 (612) Libia. Tripolitania
 (620) Republica Arabă Unită. Egipt
 (624) Sudan. Republica Sudan
 (63) Etiopia. Abisinia
 (635) Eritreea (istoric)
 (64) Maroc
 (648) Rio de Oro. Sahara spaniolă. Ifni

- (649) Insulele Canare
Vezi și (468.3), care va fi preferat
- (65) Algeria. Republica Algeriană Democrată și Populară
- (661.2) Mauritania. Republica Islamică Mauritania
- (662.1) Mali. Republica Mali
- (662.5) Volta Superioară
- (662.6) Niger
- (663) Senegal
- (664) Sierra Leone
- (665.1) Gambia
- (665.2) Guinea
- (665.7) Guinea Portugheză
- (665.8) Insulele Capului Verde
- (666) Liberia
- (666.8) Coasta de Fildes
- (667) Ghana. Coasta de Aur
- (668.1) Togo
- (668.2) Dahomey
- (669) Nigeria. Republica Federală Nigeria
- (671.1) Camerun. Republica Federală Camerun
- (671.8) Guinea Spaniolă. Guinea Ecuatorială. Rio Muni
- (672.1) Gabon
- (672.4) Congo (Brazzaville). Republica Congo
- (673) Angola. Africa Portugheză de Vest
- (674.1) Republica Africa Centrală. Ubanghi-Shari
- (674.3) Ciad. Republica Ciad
- (675) Congo. Republica Democrată Congo. Republica Zair
- (676.1) Uganda
- (676.2) Kenya
- (677) Somalia
- (677.1) Somalia Franceză. Afar Issa
- (677.2) Somalia Britanică (istoric)
- (677.3) Somalia Italiană (istoric)
- (678) Tanzania. Republica Unită Tanzania
- (678.1) Zanzibar
- (678.2/9) Tanganyika
- (679) Mozambic. Africa Portugheză de Est
- (680) Republica Sud-Africană
- (681) Botswana. Bechuanaland
- (683.4) Swaziland. Ngwane
- (686.1) Lesotho. Basutoland. Caffraria
- (688) Namibia. Africa de Sud-Est
- (689) Federația Rhodesia și Nyassaland (istoric)
- (689.1) Rhodesia. Rhodesia de Sud
- (689.4) Zambia. Rhodesia de Nord
- (689.7) Malawi. Nyassaland
- (691) Madagascar. Republica Malgășă
- (696) Seycheles
- (698.1) Réunion
- (698.2) Mauriciu
- (699.2) Sf. Elena. Ascension. Tristan da Cunha
- (7/8) AMERICA (DE NORD ȘI DE SUD)
- (7) AMERICA DE NORD
- (71) Canada
- (72) Mexic. Statele Unite Mexicane
- (728) America Centrală
- (728.1) Guatemala
- .2) Honduras Britanic. Belze
- .3) Honduras
- .4) Salvador
- .5) Nicaragua
- .6) Costa Rica
- .7) Panama
- .79) Zona Canalului Panama. Canal Zone
- (729) Indiile Occidentale. Antile
- (729.1) Cuba. Republica Cuba
- .2) Jamaica
- .3) Republica Dominicană. Santo Domingo
- .4) Haiti
- .5) Porto Rico
- .6) Insulele Bahama
- .7/8) Antilele Mici
- .74) Guadelupa
- .81) Martinica
- .86) Barbados
- .87) Trinidad-Tobago
- .9) Bermude
- (73) Statele Unite ale Americii, S.U.A.
Vezi și (969)
- (8) AMERICA DE SUD
- (8=6) AMERICA LATINA, INCLUSIV ȚĂRI-
LE SUB (7)
- (8=60) America Spaniolă
- (8=69) America Portugheză
- (81) Brazilia. Statele Unite ale Braziliei
- (817.2) Mato Grosso
- (82) Argentina
- (829.0) Țara Focului
- (829.1) Insulele Falkland. Insulele Malvine
- (83) Chile
- (84) Bolivia
- (85) Peru
- (861) Columbia
- (866) Ecuador
- (87) Venezuela
- (881) Guyana. Guyana Engleză
- (882) Guyana Franceză
- (883) Surinam. Guyana Olandeză
- (892) Paraguay
- (899) Uruguay
- (9) OCEANIA. ZONELE ARCTICE ȘI AN-
TARCTICE
- (91) Arhipelagul malaiez (indonezian). In-
diile de Est
Vezi și (595)
- (910) Republica Indonezia
- (911) Borneo
- (911.1) Brunei
- .14) Sarawak
- .2) Kalimantan
- (912) Sulawesi. Celebes
- (914) Maluku. Moluce
- (914) Republica Filipine
- (921) Sumatra
- (922) Jawa
- (923) Insulele Sunda Mici
- (93) Australasia. Melanezia
- (931) Noua Zeelandă
- (932) Noua Caledonie
- (934) Noile Hebride
- (935) Insulele Solomon
- (94) Australia. Federația Australiană
- (946) Tasmania
- (95) Noua Guinee
- (951) Irianul de Vest
- (954) Papua
- (955) Noua Guinee (sub tutelă)
- (96) Polinezia și Micronezia
- (961.1) Insulele Fiji
- (961.2) Tonga. Insulele Prieteniei
- (961.31) Statul independent Samoa Occiden-
tal
- (961.33) Samoa American
- (962.1) Arhipelagul Tahiti. Insulele Societății
- (963) Polinezia Franceză
- (966.1) Insulele Caroline
- (967) Insulele Mariane
- (968.1) Insulele Marshall
- (969) Insulele Hawayi
- (98) Teritoriile arctice
- (988) Groenlanda
- (99) Teritoriile antartice

Traducerea și prelucrarea de
ing. Alex. C. ANDRIAN

anul al VI-lea, nr. 29—30 din 1927, Const. V. Obedeanu deschide cu articolul *Petre Obedeanu* rubrica „Figuri istorice oltenice”. Fortunescu mai înființează rubrica „Oltenia literară și artistică”, pentru a se pronunța asupra creației scriitorilor la „Note pe marginea cărților”. Astfel, avem o imagine fidelă asupra preocupărilor și conținutului revistei.

Arhivele Olteniei apelează sistematic la cititori pentru strângerea de material naturalistic, folcloric, dar în special pentru „documente, acte vechi, concii, însemnări sau corespondență prezentind importanță pentru lămurirea trecutului Olteniei” și pentru strângerea de „gazete tipărite în Oltenia înainte de 1880”⁵⁾.

Sprizinită foarte puțin de oficialități, susținându-se din donații și îndeosebi din banii lui C. D. Fortunescu, trăind zilele agitate ale războiului, revista reușește totuși să supraviețuiască pînă în 1943. Este meritul lui C. D. Fortunescu, de a fi îmbunătățit în aceste condiții, aspectul grafic al revistei, de a fi solicitat studii din ce în ce mai ample colaboratorilor, de a fi recenzat aproape toate cărțile și revistele sosite la redacție.

Dintre toate domeniile cunoașterii, cel mai bine ilustrat este cel al istoriei, multe studii fiind și astăzi actuale. Reținem îndeosebi, pentru partea Olteniei romane, colaborările lui D. Tudor cu: *Colecții de antichități din Oltenia, Découvertes archéologiques à Sucidava et dans les environs, Morminte romane din județul Romanai, și pe cele ale lui A. Bărcăcilă — Monumentele religioase ale Drubetei cu noi descoperiri arheologice, Les thermes romains de Drubeta.*

Cercetări asupra Olteniei preistorice întreprind N. Ploșor (*Cercetări preistorice și cuaternare, Cu privire la desaturile preistorice din peșterile Gorjului*) și D. Berciu (*Arheologia preistorică a Olteniei, Un cimp de urne în județul Romanai etc.*).

Ocupația austriacă în Oltenia este studiată competent de Ioan C. Băcilă, T. G. Bulat, Mihail Popescu, Alexandru Vasilescu și alții. Demne de amintit sînt și studiile lui I. C. Filitti despre *Banii și caimacamii Craiovei, Oltenia și cîrmuirii ei, 1391—1831, Banatul Olteniei și Craioveștii, Craioveștii și rolul lor politic, sau cele ale lui Ion Donat despre Oltenia în sec. al XIX-lea, Fundațiunile religioase ale Olteniei, Hotarele Olteniei etc.* Mai amintim articolele lui Const. I. Karadja (despre călători străini și cronica lui Sebastian Münster), colaborările unor istorici de seamă: Aurel Sacerdoțeanu, Emil Vîrtosu, N. Bănescu, Ion Ionașcu, la care, se adaugă contribuția istoricilor locali — G. Mil. Demetrescu, N. G. Dinculescu, Gigi

Orman, Dem. D. Stoescu, C. V. Obedeanu, St. Nicolaescu, I. V. Căncea, Ilie Chiriță etc.

Contribuții folclorice meritore, culegeri de folclor trimis revistei: Lucian Costin, Șt. St. Tuțescu, Iosif N. Dumitrescu-Bistrița, Rădulescu-Rudari, N. Ploșor, T. Bălășel, Dem. Izvorniceanu.

În privința istoriei și criticii literare reținem permanentele cronici caracterizate prin obiectivitate și sinceritate ale lui C. D. Fortunescu, studiile închinat lui Dionisie Eclesiarhul de către mai mulți cercetători, articolele lui M. D. Ioanid (*Aspecte din fresca Junimistă a lui E. Lovinescu și Inconștientul în literatură*), Păunescu-Ulmu (cu mai multe studii despre viața și opera lui Eminescu), Perpescius (despre N. Milcu), Ion Minea (despre B. P. Hasdeu) etc.

Se fac traduceri, puține, din Leopardi, E. Rostand, Mallarmé, Paul Valery. Cu poezie colaborează B. P. Hasdeu (inedit), Dem. Bassarabeanu, Ștefan Bălcești, M. D. Ioanid, Elena și Coca Farago, Sabina Paulian, iar cu proză: N. Milcu, Doina Bucur, I. Dongorozi, Paul Constant, Nicolae al Lupului, Gib Mihăescu și alții.

În *Arhivele Olteniei* apar și numeroase preocupări bibliografice: se publică studii teoretice de istoria cărții și a tiparului, precum și bibliografii speciale. Există și preocuparea continuă de a se recenza detaliat majoritatea cărților și a principalelor reviste sosite la redacție.

Studiile de istoria scrisului și tiparului sînt semnate de N. Iorga (*O fabrică de hirtie lângă Cozia*⁶⁾, Ioan Bianu (*Despre împănarea de hirtie*⁶⁾, T. G. Bulat (*Știri nouă asupra fabricii de hirtie din Oltenia*⁷⁾, V. Drăghiceanu, C. N. Mateescu, M. Theodorian-Carada, Marcel Romanescu, Nicolaescu-Ploșor, C. D. Fortunescu și alții.

Revista ne ține la curent cu activitatea bibliotecilor din întreaga Oltenia la rubrica „Oltenia culturală”, semnată și aceasta aproape numai de C. D. Fortunescu. Există preocupări și de istoria bibliotecilor. Astfel, Ion Ionașcu, bazat pe documente inedite și pe o bogată bibliografie, consacră, în studiul său — *Istoricul mănăstirii Hurez*⁸⁾, un întreg capitol bibliotecii Hurezului.

Contribuții importante pentru istoria presei în Oltenia aduc în primul rînd Barbu Theodorescu (*Contribuții la istoricul presei oltenice*⁹⁾ și C. D. Fortunescu (*Vechi publicații din Oltenia*¹⁰⁾, *Contribuții asupra presei din Oltenia*¹¹⁾, *Din zările vechi ale Craiovei*¹²⁾. Acesta din urmă, folosește ca îndreptar *Publicațiunile periodice românești*, „o lucrare —

**O
carte
necunoscută
din
biblioteca
lui**

ION CREANGĂ

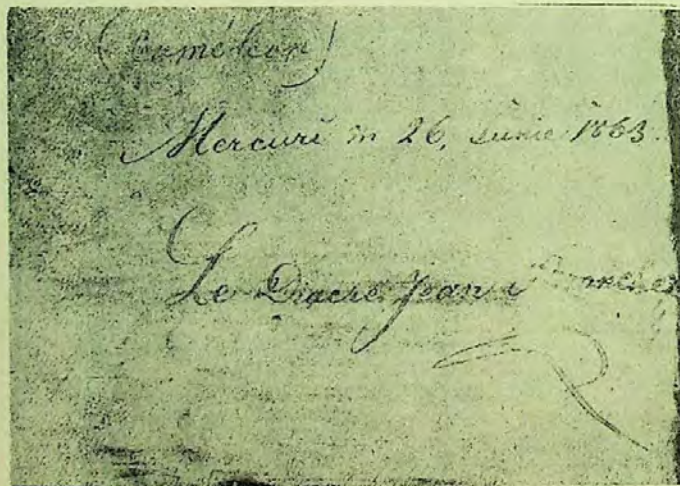
C. DIMA-DRĂGAN și N. YASILESCU-
CAPSALI

În încercarea noastră mai veche¹⁾ de a reconstitui bibliografic, din toate datele cunoscute pînă atunci, fondul bibliotecii marelui scriitor humuleștean am presupus existența în diverse colecții publice și particulare și a altor exemplare cu autografe.

Recent am reușit să identificăm o tipăritură neșemnalată anterior, care aduce prețioase completări la biografia scriitorului.

Lucrarea la care ne referim este cunoscutul *Dictionariu franceso-romanu* publicat la Iași, în 1859, în două tomuri de Theodor Codrescu²⁾. Mai demult, Nicolae Țimiraș³⁾ semnalase în biblioteca scriitorului *Mica gramatică franceză* a aceluiași autor, tipărită în 1841, la Institutul Albinei din Iași. Cartea intrase în posesia lui Creangă în luna ianuarie 1859, iar în iunie 1862, la capătul unei intense perioade de studiu, acesta semna în franceză „*Diacre Crangue*”.

Dicționarul francez-român descoperit de noi⁴⁾ a fost cumpărat și folosit tot pentru învățarea limbii franceze, în aceeași epocă. Ne-o dovedește cronologia însemnărilor autografe. Astfel, pe forzațul fiecărui volum se distinge ex libris-ul scriitorului: „*Din numărul cărților subscripției D. I. Creangă. 1862. 21 zile*”. Ambele volume au fost însă achiziționate înainte de această dată, probabil în anul apariției lor și odată cu *Gramatica* lui Codrescu, cînd posesorul și-a notat pe recto foi liminare, într-un alfabet de tranziție, latino-chirilic, aceeași marcă de proprietate, fără să o dateze și cu semnătura sa abreviată.

Coperta (foto 3) și două file (foto 1 și 2) din lucrarea descoperită.

Pe forțașul posterior al primului volum se află ultima însemnare datată: „Miercuri în 26, Iunie 1863”, însoțită de un caligrafic decalc lingvistic, naiv și sincer al scriitorului, care ambiționase însușirea unor noțiuni de limbă franceză: „Le Diacre Jean Branche” [Creangă].

Tot aici, între paranteze rotunde, Creangă a transcris cuvântul „Caméléon”, întâlnit de scriitor, probabil, pentru întâia dată și interesant pentru dubla sa semnificație, explicată, de altfel, și în dicționar: „un fel de șopirlă despre care se zice că își schimbă fața după locurile de care se apropie” și figurat: „om nestatornic” (Vol. I, p. 307).

Interesante pentru preocupările de limbă și pentru stările sufletești ale scriitorului sînt și cele cîteva semne de lectură din textul dicționarului vizînd următoarele noțiuni și expresii: „bois de Brésil ou de Fernambouc, lemnu din care se face bacanul” (I, p. 232); „Faire mourir quelqu'un à petit feu, a face pe cineva să se topească prelungindu-i supărările, mîhnirea ce s-arua putea scurta, sau iconomisi” și „feu grison (figurat), voiciumea, strălucirea unor lucruri, inflamațiune, inferbințală, căldură mare sau starea unei persoane ori lucru inferbințatu (I, p. 1002 — 1003); „Objectif” și „Objet” (II, p. 393); „Panacée, s. f. panaceu, doftorie, leacu, cu care se crede că se vindecă toate boalele” (II, p. 457).

Studiosul întru limba lui Voltaire nu-și desminte însă obirșia sa rurală, descendența sa sufletească din diecii cei simpli din trecutul Moldovei, notînd pe folie acestui dicționar savant un crîmpei de viață, emoționant, prin marea sa semnificație umană, și valoros, prin conținutul său biografic: „Fiul meu Constantin Creangă s'a născut la anul 1862 luna Decembrie în 19 spre 20 noaptea. 1860 Decembrie 10—20. I. Creangă”¹⁾. Ne aflăm în fața unui adevărat act de naștere scris și semnat de marele scriitor, deși emoția și bucuria venirii pe lume a unicului său fiu i-au tremurat mina întru greșala datelor, din care cititorul de astăzi discerne însă cu ușurință adevărul — documentar și, mai ales, sufleteș.

1) Revista bibliotecilor, 23, nr. 11—12, nov-dec 1970, p. 720—726.

2) Dicționarul franceso-romanu dupre edițiunea Domnilor P. Poienaru, F. Aron și C. Hill sporită și adăugită cu latinește dupe dicționarul lui Boiste de Theodoru Codrescu. Iași, Tipografia Buciumului romanu, 1859. [27] + 1216 p (vol. I) și 1324 p + [1 f.] (vol. II).

3) Ioan Creangă, Buc., 1933, p. 110 și 112 și Revista bibliotecilor, 23, nr. 11—12, nov-dec 1970, p. 723.

4) În colecția particulară a coautorului.
5) Constantin Creangă s-a născut în 1860, după cum a rectificat însuși scriitorul însemnarea din dicționar.

Fiul meu Constantin
Creangă s'a născut
la anul 1862 luna de
Decembrie în 19 spre 20
noaptea. 1860 decem-
brie 19—20
I. Creangă

DICTIONARIU FRANCESO-ROMANU

DUPRE EDITURILE

Domnilor P. Poienaru, F. Aron și C. Hill

SPORITĂ ȘI ADĂUGITĂ CU LATINEȘTE

DUPE DICȚIONARUL LUI BOISTE

de
THEODORU CODRESCU.

Volumele I

Esti

TIPOGRAFIA SOCIETĂȚII ȘTIINȚIFICE

1880.

2

3

In anul 1971, bibliotecile din R. D. Germană

...au întreținut relații de împrumut internațional de publicații cu bibliotecile din 30 de țări ale lumii. Din colecțiile bibliotecilor din R. D. Germană au fost împrumutate în acest an bibliotecilor din străinătate un număr de 17 613 volume, în timp ce din străinătate bibliotecilor din R. D. Germană le-au fost împrumutate un număr de 8 712 volume.

Potrivit statisticii pe 1971 a Bibliotecii Germane de Stat din Berlin

...fondul de publicații al bibliotecii naționale a R. D. Germane a crescut în acest an cu 76 840 de unități bibliografice, ajungând la 6 315 514 volume. În structura acestui fond ponderea cea mai mare o au cele 4 994 168 de cărți și periodice, alături de 3 928 de incunabule, 343 672 de manuscrise și autografe, 585 152 de hărți, 14 752 de discuri și benzi de magnetofon și 4 834 de filme. Potrivit aceleiași statistici, numărul volumelor împrumutate de bibliotecă în 1971 s-a ridicat la 678 774 (incluzând și împrumutul interbibliotecar), iar al cărților servite în sălile de lectură, la 656 045 de unități bibliografice. (Zentralblatt für Bibliothekswesen, 86, nr. 9, sep 1972)

Biblioteca Dietei Naționale din Tokio

...îndeplinește și funcțiile de bibliotecă națională a Japoniei. Fondul de cărți al acestei biblioteci însuma, în anul 1971, 2,5 milioane de volume, din care 1,9 milioane de volume în limbile japoneză și chineză, iar 0,6 milioane de volume în limbi străine. Numărul periodicelor care alcătuiesc colecția bibliotecii din Tokio se ridică la 24 211 titluri, din care 12 763 japoneze și 11 443 străine. La acestea se adaugă un număr de 489 087 de microfилme și 714 652 de xerocopii.

In cadrul manifestărilor consacrate aniversării a 500 de ani de la nașterea pictorului și gravurii german Lucas Cranach (1472—1553)

...Biblioteca științifică din Gotha (R. D. Germană) a prezentat, din aprilie pînă în septembrie 1972, expoziția Lucas Cranach cel Bătrîn și arta saxonă a timpului său. Organizată în colaborare cu Muzeul orașului Gotha, expoziția a cuprins pictură, grafică, lucrări privind arta tiparului, monede și medalii.

Congelați cărțile înainte de a le usa

...este sfatul pe care-l dă colegilor ei specialiștii americani

cană în conservarea documentelor, Carolyn Horton. Prin congelarea hîrtiei este împiedicată formarea mușgaiului și sînt blocate numeroase alte procese de degradare, printre care și decolorarea cernelei. Documentele trebuie apoi să fie decongelate unul cîte unul, să fie uscate și restaurate printr-un procedeu care durează mai mult de 20 de ore. Costul unei astfel de operații este încă destul de ridicat.

O carte-sculptură

...a fost publicată de editura italiană Fratelli Fabri sub titlul *Un millimetro*. Este o carte lată de 7 cm și înal-

tă de 8,5 cm, care are 12 foi foarte subțiri de oțel, fiecare reprezentînd o sculptură. Autorul ei este Pietro Consagra, deținător al unui premiu pentru sculptură la Bienala de la Veneția.

Noua lege italiană cu privire la muzee și biblioteci

...aprobată în anul 1972 conferă organelor regionale puterea de a exercita temporar funcțiile administrative în domeniul muzeelor și al bibliotecilor, transferate sau delegate de stat. Legea a fost aprobată de marea majoritate a consiliilor regionale, cărora le este creată astfel posibili-

DE PESTE HOTARE

CONFERINȚA INTERNĂȚIONALĂ A CENTRELOR DE METODOLOGIE BIBLIOTECARĂ

În organizarea Bibliotecii Naționale a R. P. Bulgaria, în zilele de 2—6 octombrie 1972, a avut loc la Sofia o conferință internațională a centrelor de metodologie bibliotecară. Au participat delegații ale institutelor, centrelor sau serviciilor metodice din R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacia, R. D. Germană, R. S. F. Iugoslavia, R. P. Poionă, R. S. România, R. P. Ungară, U.R.S.S. La lucrările conferinței au luat parte redactorii ai revistelor de specialitate (*Bibliotekar, Cîtel', Cîtenaj, Bibliotekarz, Der Bibliothekar*), specialiștii din direcția de resort a Comitetului pentru Cultură și Artă din Bulgaria și din marile biblioteci ale țării gazdă.

Problemele care au făcut cu prioritate obiectul dezbaterilor acestei întîlniri au vizat perfecționarea sistemului unitar de bibliotecă și metodologia normării activi-

tății bibliotecare, ca premisă a organizării științifice a muncii în instituțiile noastre.

În legătură cu primul subiect și-au expus punctele de vedere: I. Papp (Budapesta) — *Delimitarea categoriilor și tipurilor de biblioteci, a funcționalității acestora în cadrul sistemului general*; V. Irkovska (Praga) — *Un model funcțional al rețelei bibliotecilor științifice și specializate*; S. S. Simenova (Moscova) — *V. I. Lenin despre organizarea sistemului unitar de biblioteci*; I. Voloș (Varșovia) — *Optimizarea rețelei de biblioteci în mediul rural*; I. Maruniak (Martin) — *Rețeaua de biblioteci publice din Slovacia*; H. Hagihristov (Sofia) — *Realizarea unei variante optime de satisfacere a lecturii publice în Bulgaria*, A. Lupu (București) — *Unele probleme ale integrării acțiunii bibliotecii publice în procesul cultural — educativ*.

Normarea și organizarea științifică a muncii în bibliotecă a fost abordată în mod deosebit de S. Schwartz (Berlin) — *Despre metodologia proceselor de muncă în bibliotecă*, și S. Simenova (Moscova) — *Despre normarea muncii în bibliotecile de cultură generală*.

Au fost abordate, de asemenea, unele aspecte ale arhitecturii și dotării cu echipament a bibliotecii moderne, ale colaborării centrelor metodice.

Perfecționarea sistemului de biblioteci, optimizarea rețelei bibliotecilor publice au reținut însă atenția conferinței și pentru viitor, stabilindu-se ca la împlinirea ce va avea loc la București, în 1974, aceste probleme să fie reluate.

A. L.

tatea de a da muzeelor și bibliotecilor un aspect adecvat exigențelor actuale, prin transformarea lor în centre de activitate intelectuală, de educație permanentă. (*Giornale della Libreria*, 85, nr 6, giugno 1972)

O bibliotecă de studii a problemelor tineretului și a literaturii dedicate lui ... a fost deschisă la Madrid, din inițiativa Asociației bibliotecarilor spanioli. Biblioteca, dotată cu o colecție însemnată de opere spaniole și străine, furnizează bibliografiile de recomandare și bibliografii critice, promovează debaterii și inițiative pentru difuzarea cărții în rândurile tineretului, constituind astfel un

adevărat centru de documentare în problemele specifice tineretului.

Comisia de lucru pentru istoria cărții și bibliografie de la Academia Maghiară de Științe ... a discutat în ședința din 17 dec. 1971 posibilitatea elaborării unui Manual pentru cercetarea manuscriselor care să vină atât în ajutorul cercetătorilor actuali, cât și a celor care se pregătesc să se consacre acestei munci. Tematica lui ar cuprinde problemele speciale ale manuscriselor din evul mediu, epoca modernă și cea contemporană, ținându-se permanent seama de complexitatea im-

pusă de cercetările de acest fel. Proiectul Manualului elaborat de Mezey László stabilește următoarele capitole principale: 1. Manuscrisul; 2. Grafia; 3. Cunoștințe ajutoare (geografie istorică, cronologie, heraldică, diplomatie, genealogie); 4. Cunoașterea instituțiilor și istoricului; 5. Învățământ, cultură; 6. Constituirea textului; 7. Istoria textului; 8. Critica textului; 9. Dezvăluirea materialelor manuscrise; 10. Publicarea materialelor manuscrise. Comisia a hotărât că va re lua în scurtă vreme tema discutată, desemnând pe colaboratori și îngrijindu-se ca lucrările să înceapă cât mai curând (*Magyar könyvszemle*, 1-2/1972)

La al 19-lea Congres internațional al editurilor

... care a avut loc la sediul UNESCO de la Paris, între 15 și 21 mai 1972, au participat peste 1.000 de persoane, dintre care 700 de delegați din 31 de țări membre ale Uniunii Internaționale a Editurilor, reprezentanți ai altor 18 țări nemembre și ai unor asociații naționale.

Congresul a fost deschis în mod oficial de Maurice Schumann, ministrul de externe al Franței. Au luat cuvântul: René Maheu, directorul general al UNESCO, René Huyghe de la Academia Franceză, Ernest Lefebvre, președintele Uniunii Internaționale a Editurilor (care a anunțat și pe noul președinte al uniunii pe următorii 4 ani în persoana lui John T. Boon), Etienne Gilson, președintele congresului, Secretarul Uniunii Internaționale a Editurilor, J. Alexei Kuciunov, a prezentat un raport cu privire la planurile și realizările uniunii din ultimii ani.

Lucrările congresului s-au axat pe patru teme principale: probleme tehnice ale muncii editoriale, raporturile autori-editori, noi domenii ale activității editoriale, promovarea și distribuția cărții. În cadrul secțiunii „Noi domenii ale muncii editoriale”, englezul John T. Boon a susținut un referat privind relațiile editurilor cu bibliotecile publice. Referatul nu a urmărit să epuizeze subiectul — obiectiv, de altfel, imposibil de atins, având în vedere diversitatea tipurilor de biblioteci, atât pe plan național cât și internațional —, ci să incite la discuții și la un schimb fructuos de idei. Au fost astfel examinate diferite metode de administrare a cărților, problema fotocopiilor, influența negativă sau pozitivă a bibliotecilor asupra vânzării cărților, problema drepturilor de imprumut, rolul bibliotecilor școlare și univer-

sitare în societatea modernă, raporturile dintre bibliotecari, librari și editori, criteriile de selecție a cărților în bibliotecă, funcțiile pe care acestea le pot dezvoltă în viitor. În aceeași secțiune au fost examinate de asemenea, problemele ridicate de coexistența carte — mass-media. Paralel, s-au desfășurat și lucrările secției muzicale. În încheierea congresului, participanții s-au deplasat la Nisa, pentru a participa la deschiderea celui de-al 4-lea Festival internațional al cărții inaugurat în această localitate în 20 mai 1972.

Primul Festival al cărții pentru copii

...organizat de Asociația Midi-Pyrénées, constituită în anul 1970 în vederea promovării lecturii în rândul tineretului, a avut loc la Toulouse, în prima decadă a lunii iunie 1972. Manifestarea, la care au participat cu exponate 30 de edituri franceze, diferite instituții publice și asociații interesate în culturalizarea tineretului, a cunoscut un succes deplin: zilnic, expoziția a fost vizitată de 2 000 pînă la 5 000 de copii.

Anul 1973 a fost proclamat Anul științei în R.P. Polonă

În acest răstimp vor fi sărbătorite numeroase aniversări de personalități ilustre și de asociații cu caracter științific: a 500-a aniversare a nașterii lui Copernic (cu care ocazie vor avea loc congrese, simpozioane, conferințe, expoziții în numeroase localități ale țării și în special la Torun, orașul natal al marelui învățat), a 200-a aniversare a constituirii Comisiei pentru educație națională, centenarul înființării Academiei Poloneze de Științe etc. etc.

A 5-a Conferință anuală a INTAMEL (Asociația internațională a bibliotecilor din marile orașe)

...a avut loc în luna mai 1972 la Milano și Florența. În luările de cuvânt, participanții la Conferință au subliniat dificultatea constituirii și menținerii unui sistem de lectură publică ca parte integrantă a serviciilor sociale și culturale pe care administrațiile marilor orașe trebuie să le ofere locuitorilor lor.

Necesitatea informării, în cea mai mare măsură prezentă în marile aglomerări urbane, va trebui satisfăcută în viitor prin metode moderne, bazate în primul rând pe cooperarea dintre cit mai multe biblioteci, pe promovarea inițiativelor și experimentelor valoroase — iată, pe scurt, concluziile conferinței.

cum afirmă el — de mare folos pentru cercetători, și care ar trebui reîmpărțită cu punerile la punct și completările de rigoare măcar pînă la 1914¹³⁾. Mai amintim pe Dem. D. Stoescu cu articolul *O revistă literară în Craiova în 1889*¹⁴⁾, pe Theodorian-Carada cu unele *Contribuții la istoria presei din Oltenia*¹⁵⁾, și pe Ioan N. Popescu cu *Revista de folclor*¹⁶⁾.

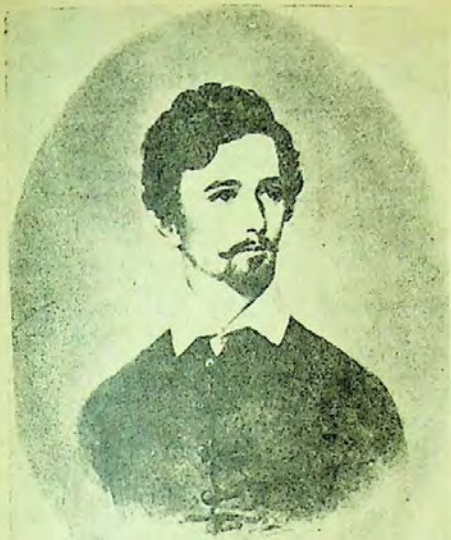
Bibliografia intră și ea în preocupările revistei. Astfel, Barbu Theodorescu publică *Contribuții la o bibliografie a Olteniei. Ce a scris despre Oltenia d. profesor N. Iorga*, Dumitru Berciu se ocupă de *Bibliografia Olteniei preistorice*, Constanța Crăsnaru de *Bibliografia faunistică a Olteniei*, Constantinescu Constanța și Patrița Petrescu de *Bibliografia floristică a Olteniei*. De fapt, preocupările bibliografice asupra Olteniei au stat în atenția direcției revistei. C. D. Fortunescu și Ion Donat, în vederea întocmirii unui *Dicționar geografic și istoric*, simt nevoia alcătuirii unei „amănunțite bibliografii care să cuprindă absolut toate lucrările monografice, colecțiile de documente și periodice de tot felul tipărite în ultimele 7—8 decenii”. În 1932, Ion Donat în *Bibliografia istorico-olteană* susține întocmirea unei „bibliografii generale a istoriei oltene”¹⁷⁾ și a găsit necesar ca, pentru publicațiile istorice și colecțiile de documente tipărite, să se elaboreze cite un repertoriu bibliografic. Reprezentînd de fapt un viu fișier monografic al vieții culturale și spirituale a regiunii datorită colaboratorilor de prestigiu pe care i-a avut și datorită publicării unui imens și valoros material, numeroși cercetători se interesează de revista *Arhivele Olteniei* și astăzi, după 50 de ani de la apariție.

BIBLIOGRAFIE

- 1) Theodorescu, Barbu. *Schită pentru o istorie a culturii în Oltenia. În: Mitropolia Olteniei*, 1970, nr. 7—8, p. 678.
- 2) *Arhivele Olteniei*, nr. 21—22, 1925, p. 531.
- 3) *Idem*, nr. 23, 1926, p. 1—2.
- 4) *Idem*, nr. 15, 1924; nr. 23, 1926; nr. 79—82; 1935 etc.
- 5) *Idem*, nr. 9, 1923, p. 345—346.
- 6) *Idem*, nr. 11, 1924, p. 2.
- 7) *Idem*, nr. 21—22, 1925, p. 363—365.
- 8) *Idem*, nr. 79—82, 1935, p. 295—344.
- 9) *Idem*, nr. 43—44, 1929, p. 373—374.
- 10) *Idem*, nr. 119—124, 1942, p. 20.
- 11) *Idem*, nr. 8, 1923, p. 257—269.
- 12) *Idem*, nr. 63—64, 1932, p. 391—393.
- 13) *Idem*, nr. 119—124, 1942, p. 20.
- 14) *Idem*, nr. 21—22, 1925, p. 474 și 482.
- 15) *Idem*, nr. 25—26, 1926, p. 178—182.
- 16) *Idem*, nr. 113—118, 1941, p. 191—200.
- 17) *Idem*, nr. 63—64, 1932, p. 381—387.

PROFILURI

PETŐFI

al libertății lumii

Mihai BENIUC

Secolul al XIX-lea în întregime are o pleiadă de poeți, în mai toate țările, plini de vervă patriotică, de spirit democratic și revoluționar. Sint poeți care au rămas stele de înția mărime pe orizontul nu numai al literaturilor naționale, ci și al celei universale. Amintesc din Statele Unite ale Americii pe Walt Whitman, din Rusia pe Pușkin, Lermontov și Nekrasov, din Franța pe Victor Hugo, din Polonia pe Mickiewicz, din Germania pe Heine, din Anglia pe Shelley și Byron, din România pe Alecsandri. Ungaria a dat pe unul din cei mai mari poeți ai acelei epoci, cântărețul

libertății lumii și al popoarelor asuprite, pe Petőfi Sándor.

Născut în 1823 la Kiskőrös, în plină pustă maghiară, din părinți simpli, încă din anii școlarității dovedește har poetic. Spiritul său romantic, desigur și al vremii, îl împinge spre viața de actor ambulant, de soldat, rămânând însă credincios în primul rînd muzei. A părăsit prin Ungaria, pe atunci parte integrantă a imperiului habsburgic, întocmai ca și Eminescu prin ținuturile românești dispersate sub diferite împărății, și în viața amîndurora există o dramă: o iubită răpită de o moarte timpurie.

Epoca în care trăiește Petöfi este a spiritului revoluționar pregătitor al anului 1848, când națiunile Europei caută să scape de tirania internă sau externă.

Poporul maghiar visează și luptă să scuture de pe grumaz jugul hasburgic, ca și românii din Transilvania, ca și alte popoare apăstate de același destin.

Din fragedă tinerețe, Petöfi este patriot înfocat și partizan entuziast al ideilor revoluționare ce trebuie să facă din Ungaria o republică democrată, fără servituțiile la care era supus poporul de împaratul de la Viena și nobilimea maghiară. Imperiul se zgâlție din toate încheieturile, căci în Franța se ridicase din nou steagul roșu, iar duhul vremii străbate de la un capăt la altul Europa. De altfel, e și anul când apare *Manifestul Partidului Comunist*, lansat de Marx și Engels, care începe cu frumoasa propoziție hemletiană în semnificația ei: „O fantomă umblă prin Europa — fantoma comunismului”. Dar comunismul era încă departe, iar Comuna din Paris din anul 1871 e doar o prevestire ca un fulger puternic, dar mult înainte de furtună. Spiritul „pașoptist” în general se poate rezuma în versul lui Andrei Mureșan din celebrul său *Răsunet*: „Deziza-i libertatea și scopul ei prea sânt”.

Prin Petöfi, poezia maghiară se împregnează de spirit popular, cum e cazul cu cei mai mulți dintre romanticii. Creația sa, plină de ingeniozitate, bogată în metafore, profund lirică, este atât de specific națională încât foarte repede trece, cîntată și recitată, din gură în gură în opera anonimă a maselor. Dacă prin absurd numele lui Petöfi ar fi uitat, versurile sale ar continua să persiste, căci dacă nu le-ar mai tipări nimeni, și-ar trece din generație în generație, ca focul nestins de pe altarul Vestalelor.

Dar numele lui Petöfi, pentru că el însuși a devenit, și a fost în sensul propriu al cuvîntului, un erou, a intrat după moartea sa în legendă. A luat nemijlocit parte la actul revoluționar din 15 martie 1848, prin care poporul maghiar își decretează independența și din regat supus coroanei hasburgice se instituie în republică. Acel „acum ori niciodată”, pe care-l vom întîlni și în *Răsunetul* lui Mureșan, se aude cu prilejul acelei istorice zile în fața tinerilor revoluționari, cînd întreg poporul este chemat la luptă.

Nota patriotică și ideea de luptă pentru libertatea popoarelor constituie coloana vertebrală a poeziei lui Petöfi, fără ca din destul de vastă sa operă să lipsească lirica de dragoste, cîntecul pămîntului natal, umorul, satira sau cîntecul de lume. Despre romanul în versuri *Eugheni Oneghin* al lui Pușkin a

spus Bielinski că este o enciclopedie a sufletului rus. Pe deplin se potrivește această afirmație și pentru atât de variata poezie a lui Petöfi; este o prismă prin care se răsfrînge în tot registrul său multicolor sufletul maghiar, atât de patetic în aventurile sale pentru realizarea unei sorți drepte și nu o dată, păcălit de cei ce abuzau de buna sa credință — înainte de a ajunge să se conducă prin cei ieșiți nemijlocit din sinul maselor muncitoare și rămași în viu contact cu ele.

Petöfi a murit foarte tînr, la vîrsta de 26 de ani, în bătălia de la Albești de lângă Sighisoara, în anul 1849, cînd generalul Bem, un geniu militar al revoluționarilor, înfrunta Armatele țarului, chemate de împaratul Austriei să-l ajute la înăbușirea revoluției. Au fost vremi tulburi. Intrigile imperatorilor, oribilele masacre înfăptuite de nobili au contribuit la derutarea revoluționarilor. Bălcescu trebuia să desfacă primejdioasele urzeli a trei imperii: cel otoman, cel hasburgic și cel țarist. Iar masele și conducătorii lor nu știau, în vîlmășag, către care țarm să se mai abată. Domnii erau mai tari.

Petöfi și-a făcut datoria ca poet și luptător al revoluției. Cînd primejdia pentru revoluție și republică s-a declarat, el s-a înrolat în armata lui Bem, erou al atîtor victorii revoluționare. (Numele lui, folosit în rimă, răsună puternic în unul din poemele lui Cezar Bolliac, care l-a cunoscut personal).

Între atîția coloși imperiali, revoluția a fost strivită și în Ungaria, și în Transilvania, și în Principatele Române, și în celelalte țări. Analiza situației de atunci a făcut-o strălucit Marx, dînd o lecție pentru viitor că fără înțelegere și unire în *spirit de clasă* nu există șanse de victorie pentru cei oproșiți și asupriți. Petöfi, rezultă din stilul său, oricînd ar fi subscris această idee.

Prin moartea sa, întimplată atât de misterios încît parecă un zeu i-ar fi răpit trupul de pe cîmpul de luptă, prin nemuritoarea sa operă, de mult înscrisă între valorile universale, rămîne de-a pururi în inima celor ce știu că omnirea are dreptul prin muncă la libertate și la bucuria vieții și că nici un fel de exploatare a omului de către om nu se justifică și nu se iartă. Acest crez este implicit poeziei granitice și siderale a lui Petöfi, iar propria sa viață cu suprema-i jertfă pentru ideile ce au fulgerat pe boala veacului este o pildă ce nu va fi uitată.

În România, sau mai bine zis în româ-nime, Petöfi este de mult cunoscut, impus cu strălucire în conștiința poporului nostru de numeroase traduceri.

lucrări de specialitate

ODĂ REPUBLICII LA A 25-A ANIVERSARE. 30 DECEMBRIE 1947—1972. Tirgu-Mureș, 1972, 92 p. (Litografiat) (Comitetul de cultură și educație socialistă al jud. Mureș. Biblioteca municipală Tirgu-Mureș).

Caietul festiv elaborat și redactat în cadrul serviciului de informare bibliografică al Bibliotecii municipale din Tirgu-Mureș pune la dispoziția celor interesați un grupaj de materiale care vin în întâmpinarea sărbătoririi celei de a 25-a aniversări a Republicii. Începutul îl face *bibliografia omagială* în limba română, semnată de Livia Pop Tofolean, cu un total de 233 de semnalări în cinci subdiviziuni consacrate lucrărilor din domeniul istoriei (I); lucrărilor din domeniul științelor sociale (II); poeziilor închinată Republicii (III); teatrului, montajelor și poemelor scenice (IV); antologiilor, culegerilor de versuri și materialelor literare (V).

O altă *bibliografie de recomandare*, în limba maghiară, întocmită de Maria Fülöp, cuprinde 160 de semnalări în trei subdiviziuni și anume: lucrări de științe sociale (I), lucrări aniversare și reportaje (II); culegeri de versuri și materiale literare (III—IV, greșit numerotate II—III). Sub titlul *Pagini de lirică închinată Republicii* sînt adunate un număr de poezii în limbile română și maghiară. Un program pentru o seară lirică populară prezintă, sub titlul „Foaie verde micșunea, Să cîntăm Republica”, un montaj realizat din creații folclorice noi închinată realizărilor din ultimul sfert de veac (Livia Pop Tofolean). Un alt program fes-

tiv în limba maghiară *De ziua Republicii* este întocmită din selecțiuni istorico-literare (Mészáros József).

Caietul se încheie cu concursul „Cine știe...”, răspunde pe tema *Călătorie omagială pe itinerariul cuceririlor și victoriilor poporului român pe drumul construirii societății socialiste*, documentarea și textul fiind întocmite de Livia Pop Tofolean.

Materialele cuprinse în caietul festiv oferă un real ajutor celor ce vor organiza sărbătorirea Republicii în instituțiile de învățămînt și cultură de pe teritoriul județului.

L. B.

LAUREAȚII PREMIULUI NOBEL PENTRU LITERATURĂ, 1901—1971, SIBIU, 1972, p. 68. (BIBLIOTECA „ASTRA” — SIBIU)

Editarea lucrării bibliografice pe care o prezentăm se înscrie în suita de acțiuni întreprinse de Biblioteca „Astra” din Sibiu în cadrul Anului internațional al cărții (De altfel, formatul și grafica copertei sînt identice cu cele folosite pentru *Cartea deceniului VII*, bibliografie de recomandare editată tot în cadrul A.I.C., recenzată în numărul 8 al revistei noastre).

Un succint cuvînt introductiv prezintă aria de cuprindere a acestei bibliografii de recomandare (operele laureaților Premiului Nobel pentru literatură existente în fondurile bibliotecii sibiene, în original sau în traducere), o privire istorică asupra decernării acestui premiu, criteriile de organizare a materialului bibliografiat.

În prima parte a lucrării — cea a bibliografiei propriu-zise și cea mai cuprinzătoare — criteriul de organizare este cel cronologic — începînd cu anul 1901 și încheind cu anul 1971, în momentul apariției lucrării scriitorul vest-german H. Böll nefiind încă distins cu premiul pe anul 1972 —, pentru autorii premiați indicîndu-se țara, formația literară, anul nașterii și, după caz, cel al morții, apoi operele deținute de biblioteca sibiană, în ordinea: traduceri în limba română, ediții în limba originală, lucrări monografice consacrate autorului respectiv. În cea de a doua parte a lucrării, cu caracter auxiliar, laureații Premiului Nobel sînt reluați în ordine alfabetică, anul distincției fiind menționat în paranteze. Lucrarea este întregită cu o bibliografie minimală referitoare la Premiul Nobel. Recomandînd unele din cele mai valoroase opere ale literaturii universale

(prestigiosul premiu încunună nu doar anumite opere, ci întreaga activitate literară a autorilor respectivi), bibliografia de față (editată într-un tiraj de 1 000 de exemplare, ceea ce îi asigură și o destul de largă difuzare), redactată la nivelul înalt cu care autoarea — Elena Dunăreanu — (și, în general, Serviciul de informare bibliografică al Bibliotecii „Ăstra”), ne-a obișnuit, se înscrie ca una din cele mai însemnate realizări bibliografice prilejuite bibliotecarilor din țara noastră de Anul internațional al cărții, în spiritul devisei sale „cărți pentru toți”.

Ioana TAUTU

O BIBLIOGRAFIE BACOVIANĂ *

Recent a apărut la Bacău, sub egida Comitetului județean de cultură și educație socialistă și a Bibliotecii municipale, prima cercetare bibliografică exhaustivă asupra vieții și operei marelui poet simbolist George Bacovia. Materialul bibliografic, însumând peste o mie de poziții, a fost repartizat în două grupe: opera (publicată în periodice și în volume — pe genuri literare, traduceri — în diferite limbi) și referințe (cu caracter general, recenzii, date biografice, iconografice etc.).

După cum era și firesc, poezia ocupă un loc predominant în sinteza bibliografică întreprinsă de autor, evoluția ei fiind analizată, cronologic, pe trei planuri paralele: textologic (de la prima variantă apărută, de regulă, în periodice, până la ultima reeditare postumă); editorial (de la volumul *Plumb*, tipărit la București, în 1916, până la culegerea de *Poezii* realizată de Marian Popa, la „Minerva”, în 1971) și sub aspectul difuziunii mondiale (de la primele traduceri în franceză, în 1938, până la versiunile engleză, franceză, germană și italiană, din anul 1971).

Sondarea textologică a universului poetic lacovian reprezintă, într-adevăr, o fecundă modalitate de a pătrunde în tainoul laborator al genzeilor literare. Aflăm astfel că poezia *Lacustră*, adevărată efigie a spiritului bacovian, a cunoscut o variantă primară, la apariția ei, în 1903, în revista *Viața nouă*, reprodusă integral în nota bibliografică (p. 46—47). Autorul lucrării nu duce însă mai departe cercetarea filologică a textului, mulțumindu-se doar să înregistreze, mecanic, viitoarele reeditări, separate sau în volume. De

cele mai multe ori investigația se limitează numai la menționarea modificărilor de titlu survenite de-a lungul anilor.

Apoi, studii textologice al variantelor, pentru poeziile antume, trebuie să se oprească la ultima reeditare revăzută sau supravegheată de autor, celelalte reeditări succesive fiind numai un balast bibliografic, care îngreuează efortul clarificator. Pentru creațiile publicate *postum*, bibliografia trebuia să marcheze numai primul moment al apariției, când poezia a trecut pragul ineditului. De aceea, în ambele cazuri, cadența tipăriturilor ulterioare dispariției poetului încarcă, sub aspect numeric, încercările de cercetare textologică, impunând lucrării un anumit eclectism bibliografic, accentuat de repetarea sumarului fiecărui volum de versuri.

Și aici se cerea însă mai mult discernământ critic, adnotarea fiecărui volum cu caracter antologic fiind o permanentă raportare la edițiile definitive antume, nu o banală reproducere a sumarului. O anumită ordine introduce, în acest haos bibliografic, *Indicele alfabetic al poeziilor*, deși se suprapune, informațional, cu primul capitol de cercetare textologică.

Mult mai sistematizate sînt referințele la *opéra și viața poetului*, care apar în nenumărate fațete: monografii, istorii literare, bibliografii, enciclopedii, lexicoane, recenzii, studii și articole, prefețe, amintiri, note muzicale, material iconografic etc.

Lectorul are și un solid aparat critic, alcătuit, în afară de indicele menționat, dintr-un *index alfabetic al poeziilor* (înregistrate după primul vers), din *indicele periodicelor la care a colaborat George Bacovia sau care au fost menționate în bibliografie și clasicul indice de nume*.

Sub raport metodologic, înregistrăm refuzul constant al autorului de a recurge la abrevieri sau sigle (pentru periodice sau ediții), fapt care încarcă excesiv volumul lucrării.

Cartea este precedată de un *Cuvînt înainte* recomandat și semnat de prof. dr. docent Dan Simonescu și de o succintă *Introducere* a autorului, cu utile precizări și rectificări bibliografice. Remarcăm, tot aici, o foarte interesantă viziune asupra destinului edițiilor bacoviene, trist și contorsionat, ca viața acestui geniu singularic.

Cu toate meandrele sale bibliografice, cartea profesorului Liviu Chiscop ne face să navigăm totuși mai lesne pe apele adînci și întunecate ale poeziei bacoviene.

*) Chiscop, Liviu *George Bacovia*. Bibliografie. Bacău, 1972. 368 p. (Comitetul de cultură și educație socialistă. Biblioteca municipală).

PLANUL ACTIVITĂȚII DE INFORMARE A BIBLIOTECILOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR 1972. Buc., 1972, 72 p. multigrafiate. (Biblioteca centrală universitară. Sectorul de documentare universitară. Serviciul de metodologie și perfecționare).

Reflex al dezvoltării și diversificării învățămîntului superior din țara noastră, activitatea de informare desfășurată de bibliotecile de învățămînt superior cunoaște și ea un proces de proliferare permanentă și de diversificare. Nevoia coordonării devine astfel tot mai stringentă. Un prim pas în această direcție s-a realizat încă în urmă cu trei ani, cînd s-a editat pentru prima oară un plan centralizat al activității de informare desfășurată de aceste biblioteci. Prezentăm — regretăm, cu întîrziere — planul pe anul în curs, lucrare realizată de Justina Sfetcu și Victoria Vulpe, pe baza fișelor întocmite și transmise de bibliotecile de învățămînt superior din țară, beneficiind de revizia Lidiei Sargu. Numărul bibliotecilor colaboratoare se cifrează la 35 de unități, din 12 centre universitare. Cele 670 de lucrări comunicate au fost ordonate în trei mari capitole, la rîndul lor subdivizate: A. *Publicații bibliografice periodice* (I. Buletine signalactice cumulate editate în colaborare; II. Buletine signalactice de creștere a colecțiilor, editate de o singură bibliotecă; III. Buletine referative; IV. Sumare de reviste); B. *Cataloge bibliografice* (I. Cataloge colective; II. Cataloge speciale (...); C. *Alte instrumente bibliografice* (I. Sinteze documentare; II. Culegeri de texte. Bibliografii de bibliografii; III. Cercetări bibliografice; IV. Bibliografii de semnala-re...; V. Bibliografii; VI. Indici de reviste; VII. Ghiduri și lucrări de popularizare; VIII. Alte manifestări (materiale unor simpozioane, sesiuni etc.). În cadrul fiecărui capitol, organizarea titlurilor a fost făcută în ordine alfabetică. Măsura potențialului informațional existent în cadrul fiecărei unități este dată de o listă finală, cuprinzînd indicativele bibliotecilor respective armate de numerele de ordine ale lucrărilor cuprinse în plan. Merită reținut *Cuvîntul înainte* semnat de Ion Stoica, care, dincolo de prezentarea planului, face o scurtă privire asupra stadiului actual de dezvoltare a activității de informare la nivelul bibliotecilor de învățămînt superior, asupra realizărilor și limitelor existente, care reclamă cu necesitate trecerea de la faza de simplă înregistrare a planurilor fie-

cărei unități în parte la o fază superioară, de coordonare.

În încheiere exprimăm un firesc semn de întrebare al recenztentului: de ce dacă se realizează un asemenea plan — fie și cu caracter informativ, dacă nu încă de coordonare — pentru bibliotecile de învățămînt superior, nu este posibilă o realizare similară și pentru bibliotecile publice?

I. T.

Jakó Sigismund și Manolescu, Radu, SCRIEREA LATINĂ DIN EVUL MEDIU. Buc., Editura științifică, 1971, 183 p. cu ilustr. + 1 f. pl.; ALBUM, 40 p. + 51 f. pl.

În sensul strict al cuvîntului, paleografia e o disciplină care îi interesează numai pe specialiști. Pentru marea publică e probabil lipsit de importanță faptul că descifrarea manuscriselor vechi, chiar în limbi cunoscute, e un lucru dificil, că forma literelor unui alfabet diferă de la o epocă la alta, că nu întotdeauna au existat semne de punctuație și în anumite perioade cuvintele nu se despărteau în scris, astfel încît însăși separarea lor constituie o problemă, în sfîrșit că o serie întregă de prescurtări și semne stenografice făceau uneori scrisul accesibil numai celor inițiați. Desigur, toate aceste chestiuni au în sine o valoare redusă, dar dacă ne gîndim că, în mare parte, cultura omenirii s-a transmis prin intermediul scrisului, paleografia capătă dintr-o dată o însemnătate excepțională. Să-i omagiem așadar pe acești tăcuți truditatori ai arhivelor umanității, trecuți parcă în alte vremuri o dată cu pergamentele, papyrusurile sau tăblițele cerate pe care stau aplecați, dar să ne oprim nu atît la disciplina lor prea particulară cît mai ales de istoria concentrată în jurul documentelor scrise, de un interes mult mai larg și pe care autorii acestei erudite lucrări, Sigismund Jakó și Radu Manolescu, au știut-o s-o pună în valoare.

Mai întîl, o scurtă precizare asupra titlului: de ce *Scrierea latină în evul mediu* și nu și în alte epoci? Pentru simplul motiv că primele manuscrise antice cu scriere latină păstrate pînă astăzi nu trec de secolele V—VI e.n. (excepțînd tăblițele cerate, mai vechi) și marea lor majoritate le găsim începînd din secolul al IX-lea (renașterea carolingiană). Centrele de scriere, așa-numitele *scriptorii* se aflau în mănăstiri, pentru operele de cultură, și în cancelarii, pentru documentele administrative. Din fericire pentru istorie, începînd de prin secolul al

IV-lea e.n. utilizarea papirusului ca material de scris se restrânge pînă la dispariție (secolul al X-lea, Peninsula iberică, secolele XI—XII, Sicilia). Papirusul devenea friabil cu timpul și se sfărîma, așa cum s-a întîmplat cu papirusul grec din secolul al IV-lea î.e.n. descoperit la Mangalia, singurul găsit în această parte a lumii. Înlocuirea lui cu pergamentul (piele de oaie, capră sau vițel) a salvat de la dispariție o mare parte a culturii scrise antice și medievale. E interesant să amintim aici utilizarea repetată a pergamentului, din cauza costului foarte ridicat: se răzuia vechiul text și se scria din nou, de unde numele de *palimpseste* („din nou răzuite”). Textul răzuit și acoperit de noua scriere a putut fi citit totuși printr-un procedeu chimic inventat în secolul al XVIII-lea, care însă ducea finalmente la distrugerea foii de pergament. Abia în secolul XX utilizarea razelor ultraviolete a permis citirea palimpsestelor fără degradarea lor ulterioară. Venită de la chinezi prin intermediul arabilor, care au adus-o în secolul al XI-lea în Peninsula iberică, invenția hîrtiei a revoluționat într-un fel cultura europeană. Prețul scăzut, uneori de 25 de ori mai ieftin decît pergamentul, ușurința fabricării și cantitatea mare în care hîrtia putea fi dată pe piață au dus la scoaterea manuscriselor din circuitul restrîns al unei elite și le-au pus la îndemîna unor grupuri largi de oameni. Înăoia o dată cu apariția tiparului (1450) importanța copistilor scade enorm și scrierea de mîna rămîne rezervată acelor de administrație și, bineînțeles, scrierilor personale. Așadar, cu această perioadă obiectul paleografiei se reduce considerabil în deosebi pentru documentele latinești, întrucît manuscrisele în alfabet chirilic sau grec sînt în număr mare încă pînă în secolul al XIX-lea.

Pentru amatorii de curiozități, cîteva date. Rulourile antice din papirus sau pergament, late de 20—30 cm, puteau atinge 40 de metri lungime. În evul mediu, rulourile erau mai rare. Forma curentă o constituiau codexurile, de tipul cărților actuale, dar mult mai voluminoase, putînd atinge zeci de kg (un gradual aflat la Bathyanicum cîntărește 16 kg). În asemenea condiții, bibliotecile de atunci nu pot fi comparate cu cele de azi. O bibliotecă mare număra doar cîteva mii de manuscrise. În anul 1338, biblioteca colegiului din Paris număra 1 722 de volume. Mănăstirile n-au devenit centre de copiere a manuscriselor decît în urma unei tradiții instaurate de senatorul roman Aurelius Cassiodorus la mănăstirea Vivarium, fondată de el în 540 e.n.. Ideea a prins și de unde pînă atunci mulți călugări erau analfabeți,

pentru că nu știința de carte ci credința constituia condiția vieții monahale, de acum înainte mănăstirile devin centrele disciplinelor intelectuale iar cultura ajunge o anapă al bisericii și în aceeași măsură o îndeletnicire disprețuită de aristocrația feudală ale cărei ocupații erau prin excelență vînătoria, războiul și amorurile galante. Nobilii erau analfabeți. Curios e că și printre studenții universităților medievale (Heidelberg, 1466, de pildă) erau unii care nu știau suficient să scrie, unii din pricina vîrstei prea fragede (8—9 ani), alții poate pentru că erau prea în vîrstă.

Revenind acum la chestiunile importante din lucrare, ni se pare esențial faptul că autorii au avut în centrul atenției istoria paleografiei și disciplinele ei auxiliare în țările române. Cîteva date în acest sens. Primele documente scrise pe hîrtie apar în 1345 (Transilvania), 1406 (Muntenia), 1428 (Moldova), iar primele „mori” de hîrtie, în 1545, în Transilvania. Documentele latine emise în Moldova și Țara Românească datează din secolele XV—XVI iar utilizarea scrierii latine s-a răsîndit în pături foarte largi în Transilvania pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Primele biblioteci mănăstirești au luat ființă în cadrul mănăstirilor benedictine în secolul al XI-lea (Cluj-Mănăsture). Colecțiile din țara noastră conțin aproximativ 450 de codice latine scrise înainte de anul 1550.

Ultima parte a lucrării e dedicată *Evoluției scrierii cu alfabet latin*, adică obiectul însuși al cărții. Pentru frumoasa sonoritate a cuvintelor, amintim aici cititorului de scrierea romană arhaică, capitală, uncială, carolingiană, gotică, scrierile umaniste ca diferitele modele grafice pe care le-a luat alfabetul latin de-a lungul veacurilor și pentru cunoașterea căruia regretăm că autorii, alături de numeroasele facsimile din text, nu au dat și un tabel recapitulativ, în felul celor date pentru numere și semne de punctuație, tabel care ar fi dat oricărui nespecialist o imagine de ansamblu și un sens al evoluției.

Anexa lucrării, anume *Albumul* care cuprinde, în transcriere și în facsimil, aproximativ 80 de documente transilvănene în limba latină între secolul al IX-lea și anul 1791, face din această carte și un manual de paleografie latină la îndemîna oricui. Notăm și țintua grafică deosebită a cărții.

Lucrarea lui Sigismund Jakó și Radu Manolescu se arată așadar a fi o introducere în domeniul și anexele unei discipline care interesează în cel mai înalt grad și istoria poporului român.

Adrian PĂRVULESCU

PROBLEME DE PATOLOGIE A CĂRȚII. Culegere de material documentar. [Vol. 5—6]. București, 1971—1972. 2 vol. (Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste Româna. Laboratorul de igienă și restaurare a cărții). Vol. 5. 1971. 332 p.; vol. 6. 1972. 348 p.

Semnalam, în cele ce urmează, alte două noi apariții din atât de necesarele culegeri de materiale străine de specialitate, apărute sub îngrijirea tinărului dar harnicului Laborator de igienă și restaurare a cărții al Bibliotecii Centrale de Stat.

În volumul 5 (referatele 20—36) colectivul de redacție optează pentru o prelucrare succintă a unui număr mare de materiale. Astfel, sînt prezentate preluările cîtorva studii privitoare la substanțe întrebuințate la consolidarea hîrtiei și ca adezivi, semnate de R. R. Jabrova, rezumatul unui articol privind restaurarea pergamentelor manuscrise și a copertelor de pergament și două materiale privind adezivii în restaurarea copertelor de piele și de pergament și acțiunea antisepticilor asupra pieilor, toate trei semnate de I. K. Belaja. Unul din cele mai importante materiale este cel care prezintă experiența cercetătoarei V. A. Seménova privind conservarea microfilmelor. Un grupaj de materiale semnate de O. V. Kozulina tratează diferite aspecte ale acțiunii de combatere a insectelor vătămătoare cărților, iar studiul publicat de UNESCO în *La préservation des biens culturels* și semnat de J. J. H. Szent-Ivany detaliază modalitățile de luptă împotriva insectelor dăunătoare bunurilor culturale.

Articolul semnat de Z. A. Zaguljaeva demonstrează avantajele prezentate de dezinfectarea colecțiilor de bibliotecă și arhive prin curenți de înaltă frecvență, iar cel al L. A. Beljakovej expune experimentarea razelor gama în combaterea ciupercilor de pe cărți. Ultimul material inserat în vol. 5 este semnat de R. Tröger și G. Müller și se ocupă de utilizarea cleiurilor de proveniență organică în lucrările de restaurare a hîrtiei. Vol. 6 (referatele 37—48) cuprinde în prima parte o amplă relatare asupra manualului englez al „chimistului de profesie și în același timp legător de cărți amator” W. H. Langwell intitulat *The conservation of books and documents* (Conservarea cărților și a documentelor), care se adresează cu precădere bibliotecarilor și arhiviștilor. Rezumarea acestui manual a fost o întreprindere deosebit de dificilă, încheiată

— ca și în cazul abstractării monografiei clasice a lui Alfonso Gallo, *Patologia și terapia cărții*, apărută în vol. 2 al *Problemelor de patologie a cărții* — cu un real succes: prin această prezentare, cercetătorului român i se pune la dispoziție un amplu și prețios material de documentare.

În partea a doua a vol. 6 sînt publicate două grupaje distincte de studii: primul se referă la diverse procedee privind albirea hîrtiei (A. T. Pravilova, A. M. Ansova, I. K. Belaja, F. Flieder), al doilea la regenerarea documentelor (L. Santucci — 3 articole, E. Benetti și L. Santucci, L. Santucci și Ch. Wolf). În încheierea volumului sînt prezentate două studii apărute în publicația UNESCO *La préservation des biens culturels*, primul semnat de A. F. Werner de la British Museum, referitor la apărarea diferitelor materiale de muzeu și arhivă (piele, lemn, os, fildeș, hîrtie), al doilea semnat de directorul Institutului regal pentru patrimoniul artistic din Bruxelles, Paul Coremans, care se ocupă de influențele climatului și microclimatului asupra conservării bunurilor culturale, istorice și arheologice.

Experiența acumulată de colectivul de redacție de la apariția primului număr își spune de data aceasta cuvîntul, marcînd un net salt calitativ în tendința spre o corectă și atentă îngrijire a textelor. Reproducerea foto care îmbogățește culegerile sînt instructive și deosebit de binevenite. Dar nu ar fi posibil ca ilustrația să fie legată de conținutul textelor tipărite în fiecare volum?

Și, ca o sugestie: oare nu s-ar putea adăuga caracterul tematic al anumitor volume, oare nu s-ar putea publica, în același volum, materiale epuizînd o anumită problemă a igienei sau a restaurării cărții?

Val ALEXANDRU

INTERNATIONAL CATALOGUING. Quarterly bulletin of the IFLA Committee on Cataloguing. Volume 1. Number 3. July/September 1972.

Este numărul difuzat de Comitetul de catalogare în timpul Sesiunii de la Budapesta, din august-septembrie 1972, a Federației Internaționale a Asociațiilor de Bibliotecari.

Numărul se deschide cu o rubrică de „Note asupra activităților”: sînt anunțate difuzarea documentelor elaborate de Grupul de lucru pentru descrierea bibliografică internațională standard a se-

rialelor și de Grupul de lucru privitor la organizarea vedetelor pentru autorii prolifici (documente discutate la Budapesta, în cadrul Sesiunii F.I.A.B.) și discutarea I.S.B.D. (descrierea bibliografică internațională standard) în comitetele naționale de catalogare din unele țări (Jugoslavia, Canada, U.R.S.S.). Rubrica „Noutăți în catalogare” înseamnă știri din Singapore și U.R.S.S., note despre întâlnirea pentru cooperare în catalogare organizată de LIBER, la Strasbourg, în 6—8 iunie 1972, la care au participat 13 reprezentanți ai unor biblioteci naționale și universitare din 11 țări. Principalul scop al întâlnirii a fost luarea în discuție a cererilor pe care bibliotecile de cercetare le pot face serviciilor naționale sau internaționale pentru distribuirea informației bibliografice (în special serviciilor mecanizate) și studierea căilor de cooperare între centrele naționale.

„Manipularea non-publicațiilor: organizarea bibliografică standard a non-publicațiilor” a fost tema celei de-a 4-a întâlniri a Diviziei pentru resurse și servicii tehnice din Asociația Bibliotecară americană (American Library Association), care a avut loc în iunie 1972 în timpul Conferinței anuale A.L.A. de la Chicago. În cadrul diferitelor secții din divizia respectivă au mai fost discutate, la aceeași conferință, și problema achiziționării în microfilm a publicațiilor seriale, ca și regulile de clasificare ale non-publicațiilor.

Ni se anunță, de asemenea, înființarea, în mai 1971, a unui Comitet pentru regulile de catalogare a non-publicațiilor pe lângă Asociația bibliotecară britanică (The British Library Association) și Consiliul național pentru tehnologia învățământului (National Council for Educational Technology), al cărui președinte a fost ales Peter R. Lewis, bibliotecar la Universitatea din Sussex.

În colaborare cu asociațiile bibliotecare americană și canadiană, a fost elaborat un proiect al unei selecții de reguli pentru unele tipuri de materiale, care va înlocui partea a 3-a a *Regulilor de catalogare anglo-americane*. În timpul Conferinței anuale A.L.A. de la Chicago, dl. Lewis a avut ample discuții asupra proiectului cu membrii Comitetului de catalogare descriptivă din A.L.A. Se intenționează ca proiectul să fie publicat ca un cod preliminar pentru catalogarea non-publicațiilor.

Buletinul nr. 3 al Comitetului de catalogare al F.I.A.B. mai publică un articol amplu asupra noului proiect de cod de catalogare maghiar, articol semnat de dr. Domanovsky Ákos de la Biblioteca universitară din Budapesta și intitulat

Noul proiect maghiar de cod și Declarația de principii de la Paris. Autorul stabilește asemănările și deosebirile existente între regulile stabilite prin *Magyar szabványügyi hivatal*. MNOSZ 3424—53. Könyvtári cimleirása szabalok. 2. Kiadás. (Budapest, 1958) și Principiile de catalogare de la Paris. *Notele asupra numerelor asiatice de persoane* continuă o discuție începută în nr. 2 al buletinului, publicând un rezumat al raportului prezentat de d-ra Lian Tic Kho, președinta Subcomitetului pentru problemele tehnice din Comitetul pentru documentația asupra Asiei de sud-est.

În ultima parte a buletinului sînt publicate capitolele 2 (*Catalogind colecțiile plurilingve ale Bibliotecii naționale din Singapore* de Kee Yeh Siew și Chang Soh Choo) și 3 (*Noile reguli de catalogare iugoslave și aplicarea lor în bibliotecile iugoslave* de prof. Alexandar Stipoević de la Biblioteca națională și universitară din Zagreb — o versiune revăzută a comunicării prezentate la Sesiunea F.I.A.B. de la Liverpool, 1971) ale unui amplu material (a cărei publicare a început în nr. 1 al buletinului), intitulat *Probleme ale cataloagelor plurilingve sau redactate în mai multe alfabete*.

Interesant și variat, acest număr din buletinul Comitetului de catalogare din cadrul F.I.A.B. dă o justă măsură a eforturilor continue și competente depuse de acest înalt for de catalogare pentru științificizarea muncii, pentru stabilirea unui limbaj internațional în descriere. Așteptăm cu real interes profesional numărul 4 al buletinului, care va conține o trecere în revistă a muncii Comitetului de catalogare din U.R.S.S. și o dare de seamă asupra lucrărilor Comitetului de catalogare la Sesiunea de la Budapesta a F.I.A.B.

A. C. TOFAN

[Petrulias, I. și Mărunțelu, I.]. **AUTOGRAFE. Catalog de expoziție.** [Cuvînt înainte de N. Oprea]. Galați, 1972. 167 p. cu portr. (Biblioteca „V.A. Urechia”).

Am crezut întotdeauna în valoarea emoțională și documentară a *bibliofiliei*, această dragoste de carte convertită în știință.

Am disprețuit însă întotdeauna pe cei care au transformat-o în preocupare sterilă, a frumosului în sine, ori, mai grav, i-au contestat dreptul de a exista în viața noastră contemporană.

Catalogul expoziției de autografe, organizată recent de Biblioteca „V. A. Urechia” din Galați, ne-a demonstrat cât de actuală poate fi bibliofilia, atunci când o folosim pentru *etalarea* celor mai valoroase colecții, pentru *informarea complexă* a cititorilor și pentru *educația* lor. În lipsa unui catalog complet al colecțiilor ei de publicații, biblioteca din Galați s-a hotărât să prezinte fațetele mai semnificative ale fondului de carte. Astfel, în 1965, a fost bibliografiată *cartea românească veche*, pentru ca, în catalogul apărut de curând, să fie prezentată o altă latură, mai atractivă pentru cititori, cartea cu *autografe, manuscrisele, corespondența* etc. *Catalogul*, ca și expoziția extinsă în 40 de vitrine, înregistrează 151 de documente (cărți, manuscrise, scrisori etc.), provenite de la 144 de autori români și străini — scriitori, artiști și oameni de știință. Evident, sîntem în fața unei selecții — riguroase și la obiect — dintr-un fond mult mai mare. Astfel, Mihail Kogălniceanu este prezent în expoziție numai cu o scrisoare către V. A. Urechia, din 1870 (p. 15), deși biblioteca dispune de o bogată corespondență inedită, iar Vasile Alecsandri cu două manuscrise (drama *Ovidiu* și nuvela *Papagalul simpatic*) și o scrisoare către Aristizza Romanescu (p. 20).

Unele autografe ne-au reținut atenția prin *raritatea* sau *ineditul* lor. Necunoscut cercetătorilor este, de exemplu, autograful marelui revoluționar Nicolae Bălcescu, trecut pe o lucrare mai mult decât semnificativă: J. G. Herder. *Idées sur la philosophie de l'histoire de l'humanité* (Paris, 1834) (p. 19), așa cum inedită este scrisoarea lui Gheorghe Cârțan, acel legendar colporteur de carte românească în Transilvania, înainte de Unire, către V. A. Urechia, datată: Sigmaringen, 16 martie 1896 (p. 41).

Interesantă, pentru istoricul răspîndirii marxismului în România, este nota autografa a lui Panait Moșoiu pe un exemplar al versiunii românești a scrierii lui Friederich Engels. *Socialism utopic și socialism științific* (Buc., 1891) (p. 59). Acum a fost expus pentru întâia dată *cel mai vechi atlas geografic alcătuit în România*, aflat într-o tipăritură italiană, și alte hărți dispersate, imprimate în Franța, de către stolnicul Constantin Cantacuzino, pentru biblioteca domnitorului Constantin Brâncoveanu (p. 9), *Condica Almăjan*, scrisă în 1819 de Dănilie Eclesiarhul (p. 11), o carte din bi-

blioteca poetului Nicolae Văcărescu, fiul lui Ienăchiță Văcărescu (p. 12), o poezie a poetului Dimitrie Gusti, care a fost și bibliotecar al Bibliotecii Academiei Mihailene din Iași și autorul primului catalog tipărit al ei (Iași, 1841) (p. 17), o scrisoare a eroinei Ecaterina Teodoroiu (p. 92).

De asemenea, *Catalogul* grupează numeroase autografe ale scriitorilor și oamenilor de știință locali: Romulus Scriban (p. 30); Nicolae Volenti (p. 52); Constantin Z. Buzdugan (p. 64); Ștefan Petică (p. 76); Eugen Bouceanu, autor, de altfel, al primului manual de biblioteconomie în limba română, publicat la Iași, în 1913 (p. 84); Ion Petrovici (p. 85); Dimitrie Cuclin (p. 88); Barbu Nemțeanu (p. 89); Eugen Bădărău (p. 90); Iorgu Iordan (p. 91) etc.

Prin numeroasele autografe ale unor personalități ale culturii universale, *Catalogul* se înscrie și în planul, mai larg, al bibliofiliei europene. Menționăm astfel un manuscris autograf al scriitorului și filozofului francez Bernard le Bovier de Fontenelle, datat 4 decembrie 1682 (p. 19), un autograf al lui Henrik Ibsen (p. 133), un *Salut adresat românilor de peste Carpați* de Giosuè Carducci (p. 136), două conferințe ale marelui filolog și orientalist italian Angelo de Gubernatis (p. 147), precum și o serie de scrisori semnate de Herbert Spencer (p. 123), Alexandre Dumas-filul (p. 126), Jules Verne (p. 132), Cesare Lombroso (p. 137), Mark Twain (p. 139), Gaston Paris (p. 144), Emile Zola (p. 146), Camille Flammarion (p. 150), Anatole France (p. 153).

Fiecare autograf, reprodus fotografic este însoțit de o notă biografică și bibliografică asupra autorului și de descrierea sumară a pieselor expuse (manuscrise, scrisori, cărți cu autografe etc.). Pe această cale autorii au reușit să confere *Catalogului* ample valențe informative și educative.

De asemenea, lucrarea publicată de Biblioteca municipală „V. A. Urechia” constituie un *îndrumar*, unic în peisajul bibliografic românesc contemporan, pentru depistarea autografelor celor mai diverse personalități culturale românești și străine.

Am încheiat însă lectura acestui original *Catalog* — izbitură sinteză de erudiție și frumos — cu regretul de a nu-l putea înfăli în toate bibliotecile și, mai ales, în librării.

C. D. DRĂGAN

Nuțu, Constantin, ROMÂNIA ÎN ANII NEUTRALITĂȚII (1914—1916). Buc., Editura științifică, 1972. 348 p.

Lucrarea prezintă într-un tablou complex scena politică și relațiile internaționale ale țării noastre în primii ani de la izbucnirea războiului mondial. O amplă bibliografie, însumând zeci de titluri din literatura autohtonă și străină, dar mai ales materiale inedite provenite din surse arhivistice din țară și din afara granițelor sale, oferă autorului fundamentul solid și fertil pentru o analiză pertinentă a poziției României în contextul politic european al acelor ani.

Autorul investighează relațiile României cu Puterile Centrale ori cu țările Antantei — cele două blocuri militare, aflate în incesrare — și înfățișează lungul și al contactelor diplomației românești cu diverse cercuri și grupări politice europene, presiunile făcute de ambele tabere beligerante pentru intrarea României în război, negocierile și tratativele cu statele europene. În același timp se cristalizează în paginile cărții coordonatele definitorii ale atitudinii opiniei publice din țara noastră față de marele flagel.

De asemenea, autorul analizează și poziția clasei muncitoare, a socialiștilor români în acești ani, ca și activitatea desfășurată de numeroși oameni politici români între august 1914 (începutul războiului) și august 1916, când România renunță la neutralitate. Mai ales în ceea ce privește ultimul aspect, Constantin Nuțu aduce precizări, interpretări și date inedite care conturează cu mai multă claritate și printr-o cântărire mai exactă și din unghiuri noi, dominantele activității unor personalități politice ale vremii. Paginile lucrării pun în evidență patriotismul fierbinte al maselor populare, dorința aprigă de împlinire a unității statale românești. Îngrijit scrisă, cartea lui Constantin Nuțu este o contribuție notabilă la cunoașterea și înțelegerea unor ani decisivi din istoria contemporană a țării.

Viorica ACHIM

Apostol, Pavel. OMUL ANULUI 2000. Iași, „Junimea”, 1972. 160 p.

Cartea este, de fapt, ediția revăzută de autor a unei mai vechi lucrări pe aceeași temă — mărturie a preocupărilor statornice ale sale pentru problemele de larg interes — ale viitorului.

Cercetările de viitorologie în lume sînt din ce în ce mai frecvente și axate pe cele mai diverse aspecte: viitorul tehnologiei, al științei, al organizațiilor politice etc. Lucrarea de față are în centrul atenției omul: care este locul său în societatea viitoare, care sînt problemele noi ce-l vor confrunta? În acest scop, desigur, societatea actuală trebuie să întreprindă serioase eforturi de formare a omului deceniilor ce vin, în sensul pregătirii sale profesionale într-un spirit modern, al asigurării de condiții pentru dezvoltarea multilaterală a personalității sale — condiții esențiale ale integrării sociale optime a individului.

Relevînd schimbările survenite în actul educațional, mai ales datorită revoluției tehnico-științifice, autorul subliniază creșterea substanțială a „cererii” de educație și instruire, fapt care a pus în fața sistemelor educaționale ale societății problema unei capacități de cuprindere cit mai largă, dar, totodată, problema unor transformări structurale înnoitoare, a renunțării la formule învechite, la rigiditatea școlii tradiționale. În același timp, într-o perspectivă operațională, autorul face unele sugestii pentru restructurarea actului educațional-constructiv constînd, îndeosebi, în schimbarea relației educator-educat prin stimularea trăsăturilor inovatoare, inventive, a inițiativei educatului — scopul final fiind maxima utilitate socială a individului, cheie — în același timp — a realizării sale plene.

Scrisă într-o formă eseistică, ușor accesibilă, familiarizîndu-ne cu probleme de bază ale viitorului educației și educației viitorului, cartea întrunește toate calitățile pentru a ajunge la cei cărora se adresează — începînd cu forurile educației și învățămîntului, cu cei direct antrenați în această activitate — educatori, părinți — și sfîrșind cu marea masă a tineretului direct interesat.

Mihail PIRLOG

Potîngă, Constantin. **SOCIALISMUL ȘI CULTURA DE MASĂ**. Iași, „Junimea”, 1972. 318 p.

Abordînd pentru prima oară, la noi, într-o lucrare de amploare a celei de față, fenomenul culturii de masă, Constantin Potîngă reușește atît niște clarificări teoretice de un deosebit interes, cit și trasa-rea unor criterii metodologice, de mare actualitate.

O primă parte a lucrării este consacrată definirii conceptului *cultură de masă*, privit în istoricitatea sa, ca un concept sociologic general, cu anumite înțelesuri în sociologia burgheză și altele în sociologia marxistă, și în raporturile sale cu alte noțiuni apropiate: cultură, cultura populară, educația permanentă, autoeducație și autodidaxie, mass-media. Ne oprim numai asupra a două din aceste raporturi. *Educația permanentă* este privită ca un concept foarte general, ca *intregul educației*, celelalte forme fiind părți componente ale acesteia. Astfel cultura de masă se înscrie în contextul educației permanente sub raportul parte/întreg. Cu privire la *autoeducație* se spune că desăvîrșește opera începută prin educație, dar că de fapt „ea înseamnă ceva mai mult. Autoeducația însoțește procesul educativ din școală, din cultura de masă sau din orice alt sector al educației permanente. Dar se poate spune că condiționează chiar eficiența educației”. În acest spirit, se subliniază că „*autoeducația și autodidaxia* (înțeleasă ca proces de autoinstruire) întregesc, sporesc efectele educative și instructive ale culturii de masă, îi îmbogățesc rezultatele. În același timp cultura de masă, prin funcția sa formativă dezvoltă preocuparea pentru autoinstrucție și autoeducație. Și nu numai atît. Cultura de masă are chiar instituționalizat sistemul de îndrumare și sprijin al acestor procese. (subl. ns.).

Prin comparații și delimitări succesive autorul ajunge la următoarea definiție a conceptului de cultură de masă în socialism: „*Parte integrantă și necesitate obiectivă a politicii partidului marxist-leninist de înfăptuire a revoluției culturale socialiste, continuatoare a celor mai de seamă valori culturale progresiste din toate timpurile, CULTURA DE MASĂ, ca fenomen al educației permanente, reprezentată în orînduirea socialistă un sistem instituționalizat și un proces complex de elaborare, stimulare și promovare a creației, de difuzare multinivelară și pluri-dimensională și de însușire de către mase a celor mai de seamă valori ale culturii materiale și spirituale, naționale și universale, cu scopul realizării acestor va-*

lori în personalitatea umană, multilateral dezvoltată, în fața de civilizație socialistă și comunistă”.

Cea de a doua parte a lucrării este consacrată *funcțiilor și caracteristicilor culturii de masă în socialism*. Sînt precizate, ca funcții de bază: *informativă, instructivă și formativă* (dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor). *Funcția informativă* este determinată de „dezvoltarea în ritmuri foarte înalte a societății contemporane”, de explozia informațională generată de transformările ce au loc în lume. *Funcția instructivă* vizează transformarea informațiilor culturale preluate de individ, microgrup sau comunitate, în funcție de interesele ce le animă, în cunoștințe. În fine, *funcția centrală a culturii de masă, cea formativă* implică „participarea specifică în sistemul educației permanente, la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor”. Sînt tratate apoi *Caracteristicile culturii de masă*, care decurg din definiția propusă și în funcțiile enunțate, un spațiu deosebit acordîndu-se problemelor organizării și planificării.

Cel de al treilea capitol — *Cultura de masă și revoluția tehnico-științifică* tratează problemele ridicate în fața culturii de masă de sporirea conținutului intelectual al muncii, unele aspecte ale relației tradiția-modernitate, precum și raportul dintre național și universal în activitatea culturală de masă.

Reține în mod special atenția, din punct de vedere al profesiei noastre, *preocuparea declarată pentru formativ*, necesitate a spiritului modern în educație: „...cîntin că unele dintre elementele de conținut și metodă dintre cele mai moderne în activitatea culturală de masă este cel privind crearea deprinderii de a învăța permanent, de a învăța independent în legătură cu problemele mereu inedite pe care ni le pune viața. Faptul recomandă un interes aparte pentru librărie, bibliotecă, anticariat, pentru carte, pentru citit. La urma urmei *cultura de masă nu este numai atunci cînd ne adresăm în aceeași clipă unor mari colectivități, ci și atunci cînd mii și mii de oameni citesc și se instruiesc individual, acasă, în sălile de lectură* (subl. ns.), în mijloacele de transport care răpesc încă destul timp pentru milioane și milioane de cetățeni. Și cum lectura, cititul, fiind poate cea mai clasică dintre metodele de instruire și educare, în contextul concurenței mijloacelor moderne audio-vizuale de comunicare, ni se pare modern pentru instituțiile culturii de masă tocmai preocuparea pentru realizarea unui echilibru concret istoric mereu eficient între utilizarea diferitelor metode și mijloace folosite în educație”.

Tot atât de interesantă este și problema modernizării instituțiilor culturii de masă, impuse de modernitatea elementelor de referință la care recurge publicul. Referindu-se la principalele căi de modernizare, care pot asigura menținerea în continuare a instituțiilor culturale în atenția publicului, autorul oferă un adevărat model de cum trebuie înțeleasă o modernizare în spirit, nu numai în forme, de cum trebuie înțeleasă integrarea acțiunii cultural-educative.

Rod al unor studii complexe și îndelungate de natură teoretică (despre care stau mărturie numeroasele trimiteri bibliografice din subsoal și cele zece pagini de bibliografie finală, din păcate — regretabilă neglijență a redactorilor — neîmplinind toate rigorile științifice ale descrierii și orînduirii materialului bibliografic) ca și al unor experimentări practice efectuate sau îndrumate de autor, generatoare a unei gândiri novatoare și originale în materie, cartea lui Constantin Potîngă despre *Cultura de masă în socialism* se adresează în egală măsură cercetătorilor în domeniul sociologiei culturii de masă și activiștilor culturali, bibliotecarilor.

Ioana PAUTU

LITERATURĂ AGROZOTEHNICĂ

Duică Smarand. ASPECTE ALE AMELIORĂRII ANIMALELOR ÎN FRANȚA. Buc., „Ceres”, 1972. 142 p.

Lucrarea este rodul unei călătorii de documentare în Franța, avînd ca tematică cunoașterea preocupărilor actuale pentru ameliorarea animalelor în această țară.

După ce face o caracterizare sumară a agriculturii franceze și în special a economiei animaliere, autorul insistă asupra reglementării legislative a acțiunilor de ameliorare în Franța, în special a taurinelor.

Între altele, în lucrare se arată care sînt metodologia și caracteristicile tehnice ale programului de ameliorare și producerea tăurașilor din rasele de lapte și de carne, cum se execută controlul producției la taurine, care sînt principalele metode de selecție.

În capitolul consacrat ameliorării ovinelor, autorul subliniază viteza de creștere a mieilor în Franța, testarea după descendenți în sistemul stațiunilor de testare.

Ultimele capitole ale cărții — care se adresează în primul rînd specialiștilor — sînt consacrate problemelor ameliorării porcinelor (ameliorarea în rasă curată și ameliorarea prin încrucișare).

Pavelescu, I. M. ORGANIZAREA TEHNICĂ A EXPLOATĂRILOR FORESTIERE. Buc., „Ceres”, 1972. 268 p.

Lucrarea abordează la început problemele organizării din exploatarea forestieră. În capitolul intitulat *Elemente de bază în activitatea de organizare*, între altele sînt descrise utilajele folosite în procesul de exploatare a lemnului, indicîndu-se căile principale pentru valorificarea rațională a masei lemnoase, categoriile și formele de salarizare în exploatarea respective etc.

Capitolul *Metode de producție în exploatarea lemnului* tratează factorii ce condiționează aceste metode, scoțînd în evidență unele tendințe și concepții pe plan mondial și în țara noastră. În continuare, în lucrare se dau îndrumări cu privire la tehnologiile de exploatare în pădurile din cîmpie, în pădurile de dealuri, de munte, în condițiile drumurilor de coastă etc.

Totodată, se dau tehnologiile de exploatare în arboreturile necorespunzătoare din subzona fagulii și gorunului, în doborîturile de rășinoase și de fag, și se insistă asupra cercetării ca factor de pregătire a exploatarea forestiere și programării lor prin grafice.

Lucrarea se adresează cadrelor cu pregătire medie și superioară din sectorul respectiv, dar și brigadierilor și pădurarilor.

Hartia, S. PROGNOZA PRODUCȚIEI MEDII ÎN AGRICULTURĂ. Buc., „Ceres”, 1972. 240 p.

Prognoza producției medii în agricultură reprezintă o anticipare a posibilităților de creștere a nivelului producției, ce se face pentru o perioadă ce va urma.

Lucrarea dr. ing. S. Hartia se referă la producția vegetală și se ocupă în primul rînd de prognoza producției medii la hectar, ca instrument important în procesul de planificare. Între altele, autorul se ocupă de clasificarea metodelor de prognoză a producțiilor, de caracterul aleatoriu al producției medii la hectar și de pregătirea materialului informațional. În lucrare se accentuează asupra determinării sporurilor de producție medie la hectar în raport cu tehnologiile utilizate, asupra folosirii funcțiilor de producție în programarea producțiilor medii la hectar și stabilirii nivelului producției, pe baza aprecierii economice a terenurilor agricole.

Cartea este completată cu numeroase tabele și grafice și se adresează conducătorilor de întreprinderi, specialiștilor și studenților.

Obrejan, Gr., Trandafirescu, T. VALORIFICAREA NISIPURILOR ȘI SOLURILOR NISOPOASE DIN ROMÂNIA. Buc., „Ceres”, 1972. 248 p.

Cartea debutează cu unele considerații generale cu privire la răspîndirea și formarea solurilor din România și cu clasificarea acestora.

Sînt studiate, arătîndu-se proprietățile fizice și hidrofizice, solurile din Delta Dunării, de pe partea dreaptă a râului Călmățui, din cîmpia Tecuciului, din nord-estul țării și din sudul Olteniei.

Insistînd asupra modificării proprietăților fizico-mecanice și hidrice ale nisipurilor, autorii arată relațiile cauzale între materia organică și pierderile de calcinare, factorii care inhibează permeabilitatea pe diferite formațiuni nisipoase. În capitole speciale sînt studiate posibilitățile de dirijare a fertilității nisipurilor și solurilor nisipoase, măsurile de ridicare a fertilității nisipurilor în raport cu gradul de evoluție pedogenetică, modul de valorificare a nisipurilor prin cultura viței de vie și a pomilor fructiferi. Lucrarea se adresează în primul rînd specialiștilor și cadrelor didactice de specialitate și studenților.

Săbădeanu, P. EFICIENȚA ECONOMICĂ A CREȘTERII PORCINELOR. Buc., „Ceres”, 1972. 248 p.

Autorul prezintă în introducerea lucrării premisele care au condus la înființarea unităților zootehnice de tip industrial în țara noastră. După ce se ocupă de eficiența economică a intensificării și specializării producției, lucrarea abordează problemele dotării tehnico-materiale a complexelor industriale de porcine și ale valorificării optime a potențialului biologic în aceste unități.

În mod deosebit sînt dezbătute apoi problemele furajării eficiente a porcinelor în sistemul industrial de creștere.

În ultimul capitol, cartea oferă date interesante cu privire la rezultatele eficienței economice a producției din complexele industriale de porcine.

Lucrarea este utilă atît specialiștilor, cît și elevilor, studenților și lucrătorilor din cadrul unităților de tip industrial pentru creșterea de porcine.

Ghena, Natalia. METODE SEROLOGICE ÎN VIROLOGIA PLANTELOR. Buc., „Ceres”, 1972. 242 p.

De la primele cercetări de serologie în virologia plantelor pînă în prezent, tes-

tele serologice au constituit o parte indispensabilă a identificării virusurilor.

Autoarea expune, în primul rînd, morfologia și compoziția chimică a virusurilor plantelor, dînd noțiunile teoretice necesare cu privire la alegerea celor mai adecvate plante gazdă, purificarea virusurilor, păstrarea antigenului purificat.

În continuare, lucrarea se ocupă, între altele, de reacțiile serologice folosite pentru identificarea și studiul virusurilor plantelor, de compararea diferitelor tehnici serologice și de clasificarea virusurilor pe baza proprietăților morfologice și serologice.

În ultima parte a cărții, se arată cum se execută diagnosticul serologic al virusurilor cartofului și al altor plante de cultură.

Teodorescu, Sonia. NOUTAȚI ÎN INGRĂȘAREA TÂNERETULUI TAURIN. Buc., „Ceres”, 1972. 160 p.

Lucrarea are în vedere noile orientări din țara noastră față de sistemul extensiv de îngrășare a taurinelor.

După ce trece în revistă alăptarea vițelilor crescuți pentru producția de carne autoarea arată necesitatea asigurării unui minim de fibre sau a unui echivalent de fibre în rațiile bazate pe concentrate.

În continuare, lucrarea se ocupă de reconsiderarea problemei calității proteinelor pentru îngrășarea taurinelor, de ridicarea eficienței substanțelor azotate neproteice în îngrășarea taurinelor, de ridicarea eficienței cerealelor pentru îngrășare și de eficiența îngrășării, prin folosirea substanțelor biostimulatoare.

Diferitele capitole ale cărții sînt complementate cu 37 de tabele privitoare la unele rezultate obținute și formule de suplimente sau rații.

AI. RAICU

Sigartea Petrina, Laura. IKEBANA-ARTA ARANJĂRII FLORILOR. Buc., „Ceres”, 1972. 172 p. + 8 f. pl. color. (Caleidoscop, 48).

Sufletul fiecărui om s-a aflat cîndva în corola unei flori... Poate că din această veche credință budistă se va fi născut de mult, prin secolul al XV-lea, cultul japonezilor pentru flori. Oricum, *ikebana*, sau *kadoo*, sau *seika*, acea artă a aranjării florilor atît de încărcată de simboluri, produs al spiritului nipon, își are obîrșia în vechi practici religioase. Casele japoneze păstrează și astăzi în încăperea prin-

cipală, de oaspeți, o firidă numită *tokonoma* (altarul familiei) în care, alături de *kakemono* (pictură specific japoneză) se află un aranjament floral de o rafinată frumusețe. Pe vremuri, în acest altar al strămoșilor, în fața căruia, dimineața și seara, familia își spunea rugăciunea, se afla o imagine a lui Buddha, o *ikebana* și tămâie arzândă. Astăzi, păstrându-și încă un anume sens sacru, *tokonoma* a evoluat spre o funcție predominant estetică, iar *ikebana*, ale cărei tehnici erau odinioară secrete, a devenit o artă a cărei practicare are, pentru femeile japoneze, valoare de lege. Numai în școala din Ohara, sub îndrumarea a 12 mii de profesori, peste un milion de persoane deprind tainele acestei arte minunate.

Florile au o simbolică a lor. Tot astfel linia lor, lungimea, înclinarea, coloritul, virsta. Cunoscându-le, japonezii pot vorbi despre viață și moarte, despre scurgerea timpului, despre natură, despre bucurie și tristețe, despre dragoste, despre sufletul omului, într-un limbaj artistic necunoscut nouă europenilor, deprinși să numărăm doar șapte arte.

Despre *Ikebana* și tainele ei, și în acest fel despre sufletul nipon, ne vorbește Laura Sigarteu Petrina, în acea cartică minusculă (format în-18°), nu demult apărută în colecția „Caleidoscop”, în care gospodinele s-au învățat să găsească sfaturi practice pentru murături și conserve, pentru croitorie și tricotaje, pentru primirea oaspeților sau pentru scoaterea petelor... Oricum, Editura „Ceres” merită un cuvânt de mulțumire din partea iubitorilor de frumos pentru a fi publicat, chiar și în aceste condiții modeste, o carte despre *ikebana*. Editura de artă, „Meridian”, nu a făcut-o...

Un prim capitol al lucrării își propune să definească *ikebana* ca artă, să-l introducă pe cititorul român în acel climat spiritual al Japoniei, unde oamenii pot găsi atita liniște și satisfacție în contemplarea unei flori modeste dintr-un vas umil.

Al doilea capitol prezintă principiile fundamentale ale *ikebanei* comune tuturor școlilor: *primatul liniei* asupra cantității elementelor componente ale aranjamentelor florale și asupra jocurilor de culori; *asimetria*, singurul mijloc capabil să pună în evidență armonia liniilor; *triunghiul shin-soe-hikae* (cer-om-pământ) dat de liniile esențiale ce se cer realizate, cu anume lungimi și înclinații ale tulpinelor; *reflectarea scurgerii timpului*, prin reprezentarea trecutului prin flori înflorite și frunze uscate, a prezentului prin flori deschise și frunze în deplină creștere, a viitorului prin boboci nedeschși încă.

Istoricul *ikebanei* și prezentarea diferitelor școli și forme practicate fac obiectul

celui de-al treilea capitol. Cititorul este apoi introdus în tehnica aranjării, în alegerea materialului floral, a vaselor și a suporturilor după care-i sînt prezentate, în cadrul celui mai amplu capitol, patruzeci de aranjamente propriu-zise. Un bogat material iconografic, în alb-negru și color, ilustrează această parte a lucrării. În fine, după ce l-a plimbat prin lumea minifică a *ikebanei*, după ce i-a dezvăluit din tainele acestei arte pentru inițiați, ce se oficiază în „Țara soarelui răsare”, autoarea își îndeplinește o ultimă datorie față de cititor (și față de colecția gazdă ale cărei rosturi sînt de a da sfaturi practice) și, în capitolul *Ce trebuie să mai știe ikebanistul român*, prezintă speciile florale care cresc la noi și care sînt proprii pentru *ikebane*, vasele de flori potrivite ca formă și colorit, care se găsesc în comerț sau pot fi improvizate, suporturi pentru aranjamentele florale, adecvarea florilor la interiorul ce urmează a fi decorat ș.a. Prin noutatea subiectului abordat, prin bogăția informației, prin modul sobru și totodată sensibil de tratare, cartea Laurei Sigarteu Petrina se recomandă ca o lectură de un deosebit interes și, dincolo de aceasta, ca o adevărată lecție de frumos.

Flavia BUCOV

Netea,
BARE
266 p.

Vasile. INTERVIURI LITE-
Buc., „MINERVA”, 1972.

Cartea este o selecție din convorbirile pe care Vasile Netea le-a realizat cu cîteva decenii în urmă cu prozatori, poeți, istorici și critici literari (M. Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Camil Petrescu, Ionel Teodoreanu, Ion Agirbiceanu, T. Arghezi, G. Bacovia, Ion Minulescu, Perpessicius etc.) publicate în majoritatea lor în revista *Vremea*. Aceste interviuri cu principalii scriitori ai timpului oferă cititorilor destăinuirii despre credințele lor literare și patriotice, aprecieri asupra operelor lor literare și precizări despre misiunea și semnificația socială a scriitorului, despre raportul dintre scriitor și societate.

Serise cu vioiciune, cu lirism, convorbirile lui Vasile Netea „fac să vibreze” o coardă nouă în interviistica românească, aducînd, totodată, noi surse de informații istoriei literaturii. Prin calitățile literare, prin subtilitatea psihologică și iscusința reportericească a autorului lor, ele dovedesc că „interviul poate deveni un gen restaurat în toate drepturile lui de evidențiere și de afirmare”.

Dumitru LAZĂR

Tomozei, Gheorghe MOARTEA UNUI POET. Buc., „Cartea românească”, 1972. 447 p.

Gheorghe Tomozei anchetează cu abilitate în cartea sa „cazul Labiş” din dorința de a elucida etapele existenței acestui poet dispărut la „douăzeci de ani și încă unul”. Paginile volumului caută să descopere ce a însemnat autorul *Primelor iubiri* în conștiința publicului din anii '50 și ce înseamnă acum, ce a înlesnit sfârșitul tragic și dacă nu cumva aceștia putea fi ocolit. *Moartea unui poet* strânge laolaltă numeroase documente: primele încercări literare ale lui Labiş, textele unor poezii inedite, scrisori, fotografii, fișe medicale etc.

Gheorghe Tomozei le ordonează cu mîgălă pentru a crea o imagine coerentă a vieții celui care a scris *Lupta cu inerția*. Ca un anchetator incortabil și imperturbabil el audiază martorii, le consenuează scrupulos depozitiile, le amendează erorile din confesiuni în comentarii subtile. Personalități de seamă ale culturii noastre sau oameni simpli își amintesc cu durere și vinovăție de Nicolae Labiş, acest poet de o înzestrare excepțională pe care n-au știut sau n-au avut cum să-l protejeze.

Cartea reproduce textele critice de un mare interes ale lui G. Călinescu, Vladimir Streinu, Tudor Vianu, din care rezultă cu claritate valoarea scrierilor lui Labiş, autor al unei opere încheiate, capabilă să reziste timpului.

Cartea este zguduitoare, gravă, de un patetism care exclude lamentațiile și se citește cu febrilitate, ca un roman cu întâmplări palpitate, datorită forței de sugestie a documentelor încorporate în cuprinsul ei, astfel încît la capătul lecturii, creatorul poemului *Moartea căprioarei* nu mai este doar „o amintire frumoasă” ci o prezență vie, familiară.

G. A.

Borges, Jorge Luis. MOARTEA ȘI BUSOLA. Buc., „Univers”, 1972. 400 p.

Născut în Argentina, la Buenos Aires, în 1899, Borges dovedește un talent literar precoce, compunînd la șase ani o povestire și traducînd, la nouă ani, *Prințul fericit* de Oscar Wilde. Urmează liceul în Elveția în anii premergători primului

război mondial cînd în această țară iau ființă curentele moderniste. Între 1919—1921, la Madrid, participă la mișcarea poetică ultraistă și creează și el în maniera suprarealistă pe care o va introduce mai tîrziu în Argentina prin revistele *Prisma* și *Proa*.

În 1923 publică primul său volum de versuri *Fervoare pentru Buenos Aires* care, împreună cu *În fața lunii* (1925) îi stabilesc ferm renumele de poet. Culegerea de poeme și parabole din 1960 conține crezul artistic al lui Borges și marchează, poate cel mai bine, drumul parcurs în cadrul activității sale. În ultimul text al acestei cărți intitulată *Autorul el mărturisește* „Am trăit puțin. Am citit mult”. Într-adevăr, literatura devine de timpuriu peisajul familiar al vieții scriitorului, căpătînd pentru el o importanță la fel de mare ca întâmplările proprii lui existențe. Imaginația sa duce pînă la ultimele consecințe această îmbinare profundă între trăirea reală și trăirea livrescă. Erudiția în domeniul filozofiei și beletristicii din diferite epoci îi ajută la construirea unei lumi închise, nelimitate în spațiu și timp, unde se mișcă neșingheriți eroii cei mai diverși, de la oameni de litere la polițiști și bandiți, de la conducători de congrese și ostași viteji la trădători. Referințele și citatele reale sau inventate dau fiecărui fapt o adîncime neașteptată, înconjurîndu-l de tot ceea ce îi sporește și diversifică semnificațiile. Borges a fost încadrat în literatura fantastică, urmaș al lui Hoffman și Edgar Poe. De fapt, el se diferențiază de predecesorii săi pe care i-a apreciat cu precădere (publică o *Antologie a literaturii fantastice* în 1939 și un *Manual de zoologie fantastică* în 1957). Borges socotește că o carte care vrea să dureze este „o carte care trebuie să se poată citi în mai multe feluri”. Un exemplu al acestei modalități principale a artei sale este povestirea *Pierre Menard, autor al lui Don Quijote* în care scriitorul, pe marginea textului lui Cervantes, atribuit unui prozator francez contemporan, își imaginează comentariul critic foarte diferit ce l-ar suscita creația plasată în secolul XX.

Opera cu caracter simbolist a lui Borges se slujește de chei și motive similare în poezie și proză. Alături de labirint, oglindă, clepsidră revin biblioteca (în povestirea *Biblioteca din Babel* ea este chiar imaginea universului) sau „nesfîrșita memorie umană” (în povestirile *Funes cel ce nu uită*, *Miracolul secret* etc.). Rolul memoriei are la Borges personal un înțeles sfîșietor. Orbînd în plină maturitate creatoare, scriitorul nu-și întrerupe nici o clipă activitatea. Atribuind situația sa eroului mitic Hector, el evocă acel mo-

ment îngrozitor: „Zile și nopți trecură peste disperarea ființei sale. Apoi trezindu-se într-o dimineață el privi (fără spaimă acum) lucrurile confuze care-l înconjurau. Apoi coborî în memoria sa care-i păru nesfârșită...”

Președinte al societății argentinienne a scriitorilor, membru al Academiei de litere, Director al Bibliotecii Naționale din Buenos Aires și deținător al unor premii internaționale, Borges este una din cele mai marcante și originale personalități ale culturii contemporane. Creator al unui univers născut din bunurile lecturii și inflăcărarile minții el e purtătorul unui înalt crez umanist. Cum afirmă unul dintre monografiile săi Guillermo Soucre „lumea pentru Borges este activitatea spiritului și visului și ceea ce o întemeiază este cuvîntul, cuvîntul poetic”.

Sanda RADIAN

Bellow, Saul. TRĂIEȘTE-ȚI CLIPA.
În românește de Anda Teodorescu.
Buc., „Univers”, 1972. 168 p.

Nici o apropiere de sens între *Carpe diem-ul* horatian și *Seize the Day* al lui Bellow.

Din marea, marea mulțime newyorkeză, din „șuvoiul nesfârșit al milioanei aparținînd tuturor raselor și tuturor neamurilor, oameni de toate vîrstele, de toate inteligențele, posesorii ai tuturor secretelor omenesci vechi și viitoare, pe fiecare față zugrăvită esența unui motiv sau a unui simbol — muncesc, cheltuiesc, caut, desenez, iubesc, mă agăț, în cedez, invidiez, aspir, disprețuiesc, mor, ascund, vreau”, Saul Bellow aduce în prim plan un om: pe Tommy Wilhelm. O zi din viața lui. O singură zi. Suficient însă pentru a zugrăvi un destin. Un simplu destin? Nu, un destin simbolic. Pe fața lui Tommy Wilhelm stă scris ceva între „aspir”, „mă agăț” și „cedez”, pentru că el se află în pragul prăbușirii. Bursa de mărfuri care îi înghite ultimii bani investiți în secară și slănină, mașina electronică eliminîndu-l automat din competiție, nu este decît un simbol al societății în ale cărei artere sîroiesc bani, al societății în care lupta pentru bani înseamnă agresiune și în care cei mai slabi sînt, fatal, sortați înfringerii, ratării. Un adevărat „infern”, sau cel puțin un fel de purgatoriu, în care se calcă pe cadavre.

Doctorul Tamkin, filozof amar și neguțător de iluzii, îl călăuzește pe Tommy prin acest infern, îi dezvăluie tainele, îi tâlmăcește legile. El îi vinde chiar — medicament sau drog? — și o rețetă pentru viață: *trăirea în prezent, în clipa de față*. („Trecutul nu ne folosește la

nămic. Viitorul e plin de neliniște. Numai prezentul este real-clipa. Trăiește-ți clipa”). Într-o țară în care „șapte la sută din locuitori se sinucid prin alcoolism și poate încă trei la sută prin stupefiant, cam șazeici la sută mor de plătiseală și încă douăzeci la sută și-au vîndut sufletul diavolului” soluția de viață propusă de Tamkin e de fapt tot un fel de evazionism, de fugă din trăirea responsabilă în care condiționările trecutului sînt conștiente și viitorul nu poate fi indiferent.

Dar Tommy Wilhelm nu poate să se arunce orbește în aventura prezentului — greșelile și eșecurile primei jumătăți de viață atîrnă prea greu, la fel, spaima zilei de miine și dorința de „a-și aranja existența”. Prea slab (slăbiciunea în lumea banilor însemnînd a avea sentimente, a avea scrupule, a păstra urme de demnitate, a fi om...) el este însă eliminat din competiția vieții, așa cum fusese eliminat și din jocul de bursă. Din nou prea slab, Tommy Wilhelm nu se revoltă, ci pentru prima oară se abandonează inconștient clipei, scufundîndu-se în marea și fericirea uitare a lacrimilor: „I se deschisese zăgăzul tuturor lacrimilor, întunecat, adînc și fierbinte, și iață că ele curgeau din trupul lui zburat, stătea cu capul plecat, cu umerii lăsați, strîmbîndu-și fața, frămîntîndu-și mîinile în care ținea batista. Efortul de a-și reveni era inutil. Nodul cel mare de nefericire și durere din gît ieșise la suprafață de Wilhelm plîngea. Plîngea din toată inima”. Nu, nici o apropiere de sens între *Carpe diem-ul* horatian și *Seize the Day* al lui Bellow.

Notă: Mai puțin cunoscut publicului din România (În 1968, în *Secolul XX*, nr. 10, s-a publicat, în traducerea Catincăi Ralea, în *căutarea domnului Green*, fragment din romanul *Herzog*), Saul Bellow este unul din cei mai reprezentativi scriitori americani contemporani. După romanul de debut *Dangling Man* (Omul suspendat), apărut în 1944, au urmat *The Victim* (Victima) — 1947, *The Adventures of Angie March* (Aventurile lui Angie March) — 1953, *Seize the Day* (Trăiește-ți clipa) — 1956, *Henderson the Rain King* (Henderson regele ploii) — 1957 și *Herzog* — 1961.

Flavia BUCOV

Oțenașek Jan. ROMEO, JULIETA ȘI INTUNERICUL. Buc., Editura Eminescu, 1972. 167 p.

Cartea scriitorului ceh Jan Oțenașek este un frumos roman de dragoste în care eroii, ca și în tragedia lui Shakespeare, pățimesc nu din pricina capriciilor lor de

îndrăgostiți răsfățați ci datorită unor întâmplări mai presus decât ei. Povestea de iubire dintre Paul și evreica Ester se desfășoară precipitat, pe fundalul sumbru al războiului. În Praga ocupată de hitleriști cei doi tineri află doar pentru puțină vreme un refugiu unde vînzoleala conflagrației să nu le amenințe fericirea. Tinerii îndrăgostiți încearcă zadarnic să se sustragă primejdiei prin iubirea lor. În cele din urmă fata este ucisă de fasciști iar lui Paul nu-i mai rămîne decât să rememoreze stăruitor întâmplările trăite lângă făptura dragă, căutînd astfel s-o readucă în preajma sa.

Romanul acesta se oferă cu generozitate tuturor cititorilor, fără a eadea însă nici o clipă în faciful cărților care vorbesc despre dragoste pentru a stoarce lacrimi unor firi mult prea sensibile. Cartea lui Jan Otčenašek este plină de gravitate, nu apelează nici o clipă la mijloacele ieftine ale melodramei, nu dorește să inducă numai pentru o clipă, să mîngîie conștiințele, ci dimpotrivă, să le zguduie, să le facă să mediteze la absurdul războiului care împiedecă fericirea oamenilor și tot odată să le convingă că într-adevăr „dragostea este mai tare ca moartea“.

o duce și socotește că trăiește în cea mai bună dintre lumi posibile. Chiar dacă uneori ironizează oamenii, Panzini îi iubește și îi place să tăifăsuiască cu ei la un pahar de vin sau în jurul unei mese îmbelșugate. Umorul său înseamnă însă neîncrederea față de cele contemporane, sugerează că pentru el adevărul se află totuși în paginile cărților răsfoite, din care extrage deseori citate pentru a-și împodobi propria lui carte. Ca și Hogaș, Panzini este un cărturar care îndrăgește viața și regretă că petrece cea mai multă vreme aplecat deasupra tomurilor. Lectura jurnalelor lui desfată prin eleganța frazelor, prin observațiile morale adeseori ironice și creează imaginea începutului de veac XX, cînd oamenii trăiau într-un ritm mai puțin trepidant decât cel al nostru și aveau mai mult timp unii pentru alții sau descopereau răgazul pentru a face fără grabă lungi călătorii.

D. V.

Panzini, Alfredo. **CĂLĂTORIA UNUI BIET LITERAT.** Buc., „Univers“, 1972. 312 p.

Ilustrație de Josef Hegenbarth pentru *Furtuna* de Shakespeare (Berlin, 1960)

Autorul jurnalelor de călătorie *Lampa lui Diogene* și *Călătoria unui biet literat* își concepe voiajurile ca un mijloc de recreere, de schimbare a decorului. Călătoriile acestui profesor de liceu prin ținuturile Italiei nu sînt întoarceri la natură provocate de zguduitoare drame de conștiință ci numai excursii de vacanță menite să-i alunge oboseala provocată de orele de curs ale anului școlar sau de zăbava în bibliotecă. De aceea, Alfredo Panzini (1863—1939; a mai publicat romanele *Caut o nevastă*, *Stăpînul sînt eu*, *Cei trei regi* și *Gelsomino, bufonul regelui* etc.) își păstrează obiceiurile oriunde s-ar afla și susține ceremonialul de călătorie cu multă voie bună. Eruditul profesor nu se emoționează atunci cînd trece printr-o pădure sau ascultă cîntecul păsărilor. În paginile sale lirismul își face loc cu greutate. Panzini este un bonom social și de aceea nu se îndepărtează de ținuturile populate, nu rătăcește prin pustietăți unde să mediteze solitar la destinul său și al lumii și să plîngă amar. Lipsit de elanuri romantice, el se dezvăluie ca un om mulțumit de viața pe care

Publicarea unui calendar selectiv al evenimentelor de seamă sărbătorite în cursul anului 1973 urmărește să înzestreze bibliotecarii, din timp, pentru pregătirea unor acțiuni de masă cu cartea.

Seleția s-a făcut cu mici excepții, pe criteriul împlinirii unei perioade de timp egală cu un sfert, o jumătate, trei sferturi de secol, unul sau mai multe secole etc. Lista cuprinde numai elemente strict necesare: data, numele și calitatea celui sărbătorit sau evenimentul istoric ce a avut loc, urmînd ca în calendarele trimestriale publicate de Revista bibliotecilor să se lărgescă informația, adăugîndu-se și bibliografia pentru aniversarea sau comemorarea respectivă. În același timp, se vor include și alte personalități sau evenimente pentru care urmează a se sărbători împlinirea unei perioade de timp ce nu se încadrează în selecția de mai jos.

Menționăm că cifra din paranteze indică numărul de ani împliniți de la eveniment.

1273 — S-a născut istoricul, geograful și scriitorul sriian ISMAIL ABU FIDAE (700)

1473 — A murit pictorul flamand PETRUS CHRISTUS (500)

1473 — Apare prima carte tipărită de DIRK MARTENS (500)

1473 — Apar primele incunabile date în Țările de Jos (500)

1498 — S-a născut umanistul transilvănean JOHANNES HONTERUS (475)

1548 — S-a născut filozoful materialist și ateist italian GIORDANO BRUNO (425)

1773 — S-a născut medicul CONSTANTIN CARACAS (200)

1873 — A murit dramaturgul și poetul bengali MIHAEL MADHUSUDAN DATTO (100)

1873 — JAMES CLERK MAXWELL elaborează teoria electromagnetice a luminii (100)

IANUARIE

1 Ianuarie 1823 — S-a născut poetul maghiar PETŐFI SÁNDOR (150)

3 Ianuarie 1923 — A murit scriitorul satiric ceh JAROSLAV HASEK (50)

5 Ianuarie 1873 — S-a născut bacteriologul român ALEXANDRU SLĂTINEANU (100)

10 Ianuarie 1873 — S-a născut scriitorul HARALAMB G. LECCA (100)

15 Ianuarie 773 — S-a născut scriitorul chinez LIU-TZUN-IUAN (1200)

18 Ianuarie 1848 — S-a născut scriitorul IOAN SLAVICI (125)

21 Ianuarie 1924 — A murit V. I. LENIN (49)

21 Ianuarie 1823 — S-a născut poetul și dramaturgul maghiar MADÁCH IMRE (150)

26 Ianuarie 1918 — S-a născut NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Erou al Republicii Socialiste România, Erou al Muncii Socialiste (55)

27 Ianuarie 1823 — S-a născut compozitorul francez EDOUARD LALO (150)

28 Ianuarie 1943 — Apare ziarul patriot ilegal ROMANIA LIBERĂ (30)

30 Ianuarie 1798 — S-a născut pedagogul și scriitorul iluminist GRIGORE PLEȘOIANU (175)

30 Ianuarie 1948 — A murit conducătorul mișcării indiene de eliberare națională MAHATMA GANDHI (25)

FEBRUARIE

Februarie 1848 — Apare MANIFESTUL PARTIDULUI COMUNIST elaborat de K. Marx și F. Engels (125)

1 Februarie 1848 — S-a născut pictorul SAVA HENȚIA (125)

1 Februarie 1873 — A murit scriitorul cuban GERTRUDIS GOMEZ de AVELLANADA (100)

1 Februarie 1933 — Sub conducerea P.C.R., muncitorii petrolști din Valea Prahovei se ridică la luptă (40)

3 Februarie 1873 — S-a născut chimistul PETRE BOGDAN (100)

4 Februarie 1873 — S-a născut compozitorul și pianistul român THEODOR FUCHS (100)

4 Februarie 1873 — S-a născut scriitorul rus-sovietic MIHAIL PRISVIN (100)

10 Februarie 1773 — S-a născut savantul și inventatorul militant ucrainean V. N. KARAZIN (200)

10 Februarie 1898 — S-a născut dramaturgul german BERTOLD BRECHT (75)

10 Februarie 1923 — A murit fizicianul german WILHELM CONRAD ROENTGEN (50)

14 Februarie 1573 — S-a născut primul poet și compozitor slovac cunoscut JAN SILVAN (490)

15-16 Februarie 1933 — Au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor de la Atelierele GRIVITA conduse de P.C.R. (40)

17 Februarie 1673 — A murit dramaturgul francez JEAN-BAPTISTE MOLIERE (300)

17 Februarie 1898 — A murit ziaristul ALEXANDRU BELDIMAN (75)

18 Februarie 1873 — A murit militantul bulgar VASIL LEVSKI (100)

19 Februarie 1473 — S-a născut astronomul polonez NICOLAUS COOPERNICUS (500)

25 Februarie 1873 — S-a născut tenorul italian ENRICO CARUSO (100)

25 Februarie 1873 — S-a născut tenorul italian ENRICO CARUSO (100)

MARTIE

9 Martie 1848 — S-a născut scriitorul GHEORGHE PANU (125)

14 Martie 1883 — A murit KARL MARX (90)

15 Martie 1873 — A murit pictorul, gravorul, poetul și muzicianul italian SALVATORE ROSA (300)

15 Martie 1723 — A murit poetul german JOHANN CHRISTIAN GÜNTHER (250)

15 Martie 1898 — S-a născut militanta comunistă SUZANA PIRVULESCU (75)

18 Martie 1823 — S-a născut istoricul și publicistul CONSTANTIN D. ARICESCU (150)

20 Martie 1923 — A murit istoricul DIMITRIE ONCIUL (50)

22 Martie 1898 — S-a născut militantul comunist MAURICIU ENCSEL (75)

25 Martie 1923 — A murit actrița franceză SARAH BERNHARDT (50)

26 Martie 1848 — A murit poetul danez STEEN STENSEN BLICHER (125)

31 Martie 1948 — A murit scriitorul ceh EGON ERWIN KISCH (25)

APRILIE

- 1 aprilie 1873 — S-a născut compozitorul rus SERGHEI RACHMANINOV (100)
2 aprilie 1798 — S-a născut poetul și bibliotecarul german AUGUST HEINRICH HOFFMANN von FALLERS (175)
8 aprilie 1848 — A murit compozitorul italian GAETANO DONIZETI (125)
12 aprilie 1823 — S-a născut dramaturgul rus ALEXANDR NIKOLAEVICI OSTROVSKI (150)
18 aprilie 1873 — S-a născut poetul și filozoful indian KUMARAN ASAN (100)
18 aprilie 1873 — A murit chimistul german JUSTUS von LIEBIG (100)
21 aprilie 1848 — S-a născut JULIUS RÖMER, reprezentant al materialismului naturalist și al ateismului în Transilvania (125)
22 aprilie 1870 — S-a născut V. I. LENIN (103)
26 aprilie 1798 — S-a născut pictorul francez EUGENE DELACROIX (175)

MAI

- 1 mai 1873 — A murit călătorul scoțian DAVID LIVINGSTONE (100)
5 mai 1818 — S-a născut KARL MARX (155)
8 mai 1921 — Crearea PARTIDULUI COMUNIST ROMAN (52)
8 mai 1873 — A murit filozoful pozitivist și economistul englez JOHN STUART MILL (100)
15 mai 1848 — A avut loc la Blaj istorica adunare de pe Cîmpia Libertății (125)
15 mai 1873 — A murit primul domnitor al Principatelor Unite ALEXANDRU I. CUZA (100)
17 mai 1873 — S-a născut scriitorul revoluționar francez HENRI BARBUSSE (100)
22 mai 1873 — A murit scriitorul italian ALESSANDRO MANZONI (100)
26 mai 1623 — S-a născut economistul englez WILLIAM PETTY (350)
28 mai 1873 — S-a născut scriitoarea rusă sovietică OLGA FORȘ (100)
31 mai 1773 — S-a născut scriitorul german JOHANN LUDWIG TIECK (200)

IUNIE

- 5 iunie 1473 — Apare CRONICA HUNGARORUM, prima carte tipărită în Ungaria (500)
5 iunie 1723 — S-a născut economistul englez ADAM SMITH (250)
7 iunie 1848 — A murit revoluționarul democrat VISARION GRIGORIEVICI BELINSKI (125)
7 iunie 1848 — S-a născut pictorul francez PAUL GAUGUIN (125)
9 iunie 1848 — Adunarea de la Islaz a adoptat Proclamația întocmită de N. Bălcescu. Acest fapt a marcat începutul revoluției în Tara Românească (125)
11 iunie 1943 — Marea Adunare Națională a votat legea naționalizării (25)
11 iunie 1873 — S-a născut dramaturgul englez BENJAMIN JOHNSON (400)
12 iunie 1898 — S-a născut scriitorul rus-sovietic MIHAIL EFIMOVICI KOLTOV (75)
12 iunie 1893 — S-a născut militantul comunist ADALBERT KORNHAUSER (75)
13 iunie 1773 — S-a născut savantul englez THOMAS YOUNG (200)
14 iunie 1848 — S-a născut scriitorul MIRON POMPILIU (125)
19 iunie 1623 — S-a născut matematicianul și filozoful francez BLAISE PASCAL (350)
22 iunie 1893 — S-a născut scriitorul german ERICH MARIA REMARQUE (75)
27 iunie 1848 — A murit scriitorul germano-elvețian HEINRICH DANIEL ZSCHOKKE (125)
27 iunie 1873 — S-a născut fruntașul mișcării ateiste din România, medicul PANAIT ZOSIN (100)

- 28 iunie 1873 — A murit luptătorul transilvănean pentru eliberarea națională ANDREI ȘAGUNA (100)
29 iunie 1798 — S-a născut poetul italian GIACOMO LEOPARDI (175)
29 iunie 1873 — S-a născut arhitectul PETRE ANTONESCU (100)

IULIE

- 7 iulie 1893 — S-a născut scriitorul, poetul, inițiatorul și redactorul Enciclopediei iugoslave MIROSLAV KRLEZA (80)
10 iulie 1873 — S-a născut geologul și paleontologul ION SIMIONESCU (100)
16 iulie 1723 — S-a născut pictorul englez JOSHUA REYNOLDS (250)
16 iulie 1773 — S-a născut lingvistul și istoricul literar ceh JOSEF JUNGSMANN (200)
21 iulie 1898 — S-a născut scriitorul nord-american ERNEST HEMINGWAY (75)
27 iulie 1848 — S-a născut fizicianul ungar LORAND EÖTVÖS (125)

AUGUST

- 5 august 1895 — A murit FRIEDRICH ENGELS (78)
7 august 1848 — A murit chimistul și mineralogul suedez JÖNS JAKOB BERZELIUS (125)
9 august 1848 — A murit scriitorul englez FREDERICK MARRYAT (125)
18 august 1848 — A murit inginerul englez GEORGE STEPHENSON, inventatorul locomotivei cu aburi (125)
20 august 1873 — S-a născut medicul român ANIBAL THEOHARI (100)
21 august 1798 — S-a născut istoricul și publicistul francez JULES MICHELET (175)
23 august 1944 — Eliberarea României de sub jugul fascist (29)
24 august 1848 — A murit cărturarul IORDACHE GOLEȘCU (125)
25 august 1873 — S-a născut actrița LUCIA STURDZA-BULANDRA (100)
30 august 1748 — S-a născut pictorul francez I. L. DAVID (250)

SEPTEMBRIE

- Septembrie 973 — S-a născut scriitorul și savantul persan MOHAMMED AL-BIRUNI (1000)
9 septembrie 1873 — S-a născut actorul german MAX REINHARDT (100)
9 septembrie 1823 — A murit DAVID RICARDO, reprezentant al economiei burgheze clasice (150)
13 septembrie 1848 — Lupta din DEALUL SPIRII dintre pompierii români și trupele turcești (125)
13 septembrie 1873 — S-a născut matematicianul grec KONSTANTIN KARATHEODORIS (100)
13 septembrie 1923 — S-a născut partizana sovietică ZOIA KOSMODEMIANSKAIA (50)
17 septembrie 1823 — A murit iluministul român GHEORGHE LAZĂR (150)
20 septembrie 1898 — S-a născut scriitorul german THEODOR FONTANE (75)
22 septembrie 1898 — S-a născut poetul german din tara noastră ALFRED MARGUL SPERBER (75)
25 septembrie 1898 — S-a născut compozitorul, pianistul și dirijorul american GEORGE GERSHWIN (75)
27 septembrie 1898 — S-a născut scriitorul bulgar DIMITAR TALEV (75)
28 septembrie 1873 — S-a născut pictorul italian CARAVAGGIO (400)

OCTOMBRIE

- 3 octombrie 1873 — S-a născut scriitorul rus-sovietic VIACESLAV J. ȘIȘKOV (100)
 4 octombrie 1873 — S-a născut matematicianul DIMITRIE POMPEIU (100)
 8 octombrie 1848 — S-a născut compozitorul francez PIERRE DEGEYTER (125)
 17 octombrie 1873 — S-a născut matematicianul GHEORGHE ȚIȚEA (100)
 22 octombrie 1898 — S-a născut scriitorul GEORGE MIHAIL ZAMFIRESCU (75)
 25 octombrie 1848 — S-a născut scriitorul austriac KARL EMIL FRANZOS (125)
 26 octombrie 1673 — S-a născut domnul Moldovei, istoricul, filozoful, orientalistul DIMITRIE CANTEMIR (300)
 — A murit la 21 august 1723 (250)
 28 octombrie 1898 — S-a născut militantul bulgar DIMITAR GANEV (75)

NOEMBRIE

- Noiembrie 1373 — S-a născut poetul și ginditorul din Azerbaidjan IMADEDDIN NASIMI (600)
 Noiembrie 1948 — A murit, la Rusca, ucis de o bandă contrarevoluționară, țăranul comunist LAZAR CERNESCU (25)
 2 noiembrie 1873 — S-a născut sculptorul DIMITRIE PACIUREA (100)
 4 noiembrie 1773 — S-a născut poetul ungar iluminist MIHALY CSOKONAI VITEZ (200)
 7 noiembrie 1598 — S-a născut pictorul spaniol FRANCESCO ZURBARAN (375)
 9 noiembrie 1823 — A murit poetul și scriitorul guatemalez RAFAEL GARCIA GOYEN (150)
 10 noiembrie 1873 — A murit actrița română MATILDA PASCALI (100)
 14 noiembrie 1848 — S-a născut ZAMFIR C. ARBORE, pionier al mișcării socialiste din România (125)
 22 noiembrie 1873 — A murit savantul, istoric și folcloristul ucrainian M. O. MAKSYMOVICI (100)
 28 noiembrie 1820 — S-a născut FRIEDRICH ENGELS (153)
 28 noiembrie 1898 — A murit poetul ceh CONRAD FERDINAND MEYER (75)

DECEMBRIE

- 4 decembrie 1798 — A murit fiziologul italian LUIGI GALVANI (175)
 7 decembrie 1598 — S-a născut arhitectul, sculptorul și pictorul italian G. L. BERNINI (375)
 9 decembrie 1748 — S-a născut chimistul francez CLAUDE LOUIS BERTHOLET (225)
 11 decembrie 1273 — A murit poetul persan DJALALUD-DIN MOLAVI (700)
 13 decembrie 1873 — S-a născut poetul și criticul rus-sovietic VALERI IAKOVLEVICI BRIUSOV (100)
 19 decembrie 1848 — A murit romanciera engleză EMILY BRONTE (125)
 22 decembrie 1823 — S-a născut entomologul francez HENRI FABRE (150)
 23 decembrie 1823 — S-a născut compozitorul român ALEXANDRU FLECHTENMACHER (150)
 24 decembrie 1798 — S-a născut poetul polonez ADAM MICKIEWICZ (175)
 25 decembrie 1848 — S-a născut poetul revoluționar-democrat bulgar HRISTO BOTEV (125)
 27 decembrie 1923 — A murit inginerul constructor francez A. G. EIFFEL (50)
 29 decembrie 1873 — S-a născut filologul, lingvistul și folcloristul OVID DENSUȘIANU (100)

Jocuri distractive

Copertă
literară
(4,13,2,6)

Prin anagramare se va afla denumirea acțiunii inițiate pe plan internațional de către UNESCO pentru anul 1972.

Costel CERNAT

Dreptunghi
literar

1. Nuvelă de Nicolae Jianu; 2. A scris romanul „Bărăgan”; 3. Scriitor român sărbătorit pentru cei 50 de ani impliniți recent; 4. Erou din proza lui Geo Bogza; 5. Plantă ornamentală; 6. Autorul volumului de versuri „Ora întinilor”; 7. Tinăr prozator român; 8. Roman de D. Bolintineanu; 9. Inima bătrînului... de M. Beniuc.

Dacă ați răspuns corect veți obține pe cele două coloane A—B și C—D, numele a doi mari scriitori români.

Serghei COLOȘENCO

Dezlegarea jocului din numărul trecut (Aforism livresc):

AI CARTE, AI PARTE.

(A—IC—ART—EA—IP—ARTE)

Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (XV)

RELAȚII CU PUBLICUL (URMARE)

Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN

Studierea lecturii cititorilor copii

Studiul lecturii cititorilor oferă bibliotecarului o bază științifică solidă în organizarea și planificarea muncii, ca și argumentația necesară în fața forurilor decizionale pentru extinderea sau diversificarea activităților bibliotecii.

În cazul studierii lecturii unui lot de cititori, este oportună introducerea — numai pentru subiecții supuși studiului — a fișei de cititor, pe care să fie notate toate cărțile împrumutate acasă și — atât cât este posibil — cărțile citite în sala de lectură, titlurile periodicelor consultate.

Metodele de studiere depind de scopul urmărit prin studiu :

— *Examinarea formularelor de înscriere în bibliotecă.* Aceste formulare consemnează date privind vârsta, studiile cititorului, școala frecventată, distanța dintre domiciliu și bibliotecă, locul de muncă al părinților, categoria socio-profesională a acestora.

— *Analiza fișelor de cititor.* Eșantionul ales trebuie să fie reprezentativ : se aleg minimum 100 de fișe, pe care să fie menționate cel puțin 10 cărți împrumutate ; fișele trebuie să fie începute cam în aceeași perioadă de timp. Prin analiza acestor fișe — codificate sau despuiate de bibliotecar pe formulare special întocmite pentru studiul de grup — pot fi trase concluzii asupra gradului de pătrundere a unei anumite categorii de publicații în grupa respectivă, asupra ritmului lecturii în raport cu diferite perioade ale anului școlar, asupra ponderii lecturii extrașcolare în raport cu lectura recomandată în programa de învățământ, asupra lecturii răspunzând unor interese particulare ale subiecților din eșantionul ales etc. etc.

— *Convorbiri cu cititorii.* În timpul schimbului de idei, bibliotecarul trebuie să dea dovadă de un tact perfect pentru a nu părea indiscret, pentru ca cititorul să nu simtă că este obiect al cercetării.

— *Observarea cititorului* (în timpul înscrierii în bibliotecă, în timpul alegerii lecturilor, în cadrul colectivității formate de cititori-copii sau în grupul de prieteni, în timpul acțiunilor organizate de bibliotecă etc.).

— *Întreținerea unor legături permanente cu școală, organizația de pionieri și familia,* prin consfătuiri și convorbiri.

— *Analiza caietelor de lectură ale cititorilor* (caiete cerute de școală sau țigate voluntar de către copii, la sugestia bibliotecarului).

— *Testarea sau anchetarea prin chestionare* referitoare la o anumită problemă, bine definită. Dacă întrebările sînt inteligent formulate, comportă răspunsuri scurte și sînt puțin numeroase, cititorii pot furniza bibliotecarului prețioase date pentru întocmirea studiilor de ansamblu. Despre tehnica întocmirii chestionarelor și despre desfășurarea anchetelor, Emil Drob și N. Stratone au scris în mod competent într-un întreg ciclu de articole apărute în *Revista bibliotecilor* în anii 1968 și 1969³⁷). Anchetele trebuie să urmărească obiective bine definite, nu prea generale și să lanseze chestionare care cer răspunsuri foarte precise.

— *Sondarea opiniei* unor colectivități de copii, cu privire la : popularitatea bibliotecii, cunoașterea operei unui anumit scriitor, citirea unei cărți nou apărute, popularitatea de care se bucură o anumită metodă de propagandă a bibliotecii sau a cărții, căile de procurare a cărților, influența opiniei liderului de grup etc. etc. În acest caz, se adresează unui număr reprezentativ de subiecți una sau

două întrebări scurte, la care cei anche-
tați trebuie să răspundă tot atât de scurt,
cel mai bine prin „da” sau „nu”. Răs-
punsurile sînt înregistrate numeric imed-
iat, pe formulare prevăzînd toate posi-
bilitățile de răspunsuri.

— *Analizarea datelor oferite de statis-
ticele bibliotecii* (fie a statisticilor înscrise
în Registrul de evidență zilnică, fie a
celor întocmite anume de către bibliote-
car în vederea studiului).

— *Insemnările bibliotecarului*. Pot fi
notate impresii sau date culese cu ajuto-
rul celorlalte metode de studiu, pînă la
consemnarea lor definitivă în textul de
sinteză.

Sondaje, anchete sau statistici pot fi
lansate și pentru a proba gradul de efi-
cacitate al anumitor genuri de manifes-
tări de propagandă, oportunitatea inclu-
derii în colecții a unor categorii de pu-
blicații, necesitatea dezvoltării unor ser-
vicii de bibliotecă etc.

În întreprinderea studiilor, bibliotecar-
ul trebuie să aibă în vedere faptul că
personalitatea copilului este într-o con-
tinuă schimbare, că nu există copii tip
pentru o anumită categorie de dezvoltare
psihologică sau intelectuală și că aceste
cercetări se fac în condițiile accesului li-
ber al cititorului la rafturile cu publica-
ții, care exclude prin însăși structura lui
o consemnare strictă a preferințelor de
lectură ale cititorului. De asemenea, că
nu se fac studii de dragul de a „da”
coloratură așa-zis „științifică” muncii
pentru a optimiza serviciile de bibliotecă
pentru a găsi căile cele mai bune pentru
a întări influența lecturii și a bibliotecii
asupra copilului.

Educarea și informarea cititorilor

Educarea copilului ca cititor permanent
este una din problemele fundamentale
ale politicii culturale a unui stat socialist,
pentru că educația continuă — în sen-
sul cel mai larg al noțiunii, incluzînd
deci și procesul de instrucție — este as-
tăzi o realitate. „A învăța pe copii să
citească înseamnă a le deschide calea
dezvoltării intelectuale... A ști să citești
nu înseamnă numai a traduce, în limba-
jul vorbit sau în limbajul interior, sem-
nele grafice ale unui text imprimat sau
în manuscris; aceasta nu e lectură, ci
descifrare. A ști să citești înseamnă, în
esență, a înțelege pe deplin ceea ce s-a
citit, a fi în stare să apreciezi valoarea
și exactitatea conținutului, a gândi, a ju-
deca și a lua o poziție față de text”³⁸.

Copilul mic nu are practica frecven-
tării cărții și a bibliotecii, se descurcă
chiar și în tehnica cititului, nemaivor-
bind de alegerea lecturii. Cărțile din bi-
bliotecă îi sînt necunoscute, iar numărul

lor mare îl copleșește, îl derutează. Nu
știe încă să aprecieze cărțile după for-
mă, autor, gen literar, nu cunoaște teh-
nica răsfoirii cărților pentru familiari-
zare; toate acestea presupun o experi-
ență, o comparație cu alte cărți, forma-
rea unei păreri generale asupra tipurilor
de publicații. Copilul nu știe să minu-
iască mijloacele de informare, nu știe în
general la ce-i poate folosi biblioteca,
pentru că abia mai târziu el face im-
pactul carte — furnizor de informații.

Influențele pozitive și încărcate de
bune intenții ale lecturii sînt adesea lip-
site de efectul dorit datorită faptului că
nu pot avea întodeauna caracterul siste-
matic pe care numai un cadru institu-
țional îl poate crea. Numai înăuntrul unei
instituții educative există posibilitatea
instaurării unor condiții care să înlesnească
atît o orientare a influențelor, cît și
provocarea la cei influențați a unor răs-
punsuri corespunzătoare scopurilor urmă-
rite. Biblioteca publică și biblioteca școlară
trebuie să ofere tocmai acest cadru
instituțional de influențare permanentă,
pozitivă, a lecturilor și de fructificare a
acestor influențe.

Incomparabil mai mult decît adulții,
copilul are deci nevoie de indicații și în-
drumări, de un sistem bine fundamentat
de orientări în lecturi și în tehnica lec-
turii.

Din această inexperiență — obiectiv
condiționată de dezvoltarea copilului — și
din aceste necesități de canalizare a in-
fluențelor rezultă formele și metodele
adaptate psihologice și pedagogice copil-
ului și întrebuintate de acea parte a bi-
blioteconomiei moderne pe care îndeobște
o cunoaștem sub denumirea de „indrumă-
rea” sau „orientarea” cititorilor, și că-
reia nouă ne-a plăcut să o numim „edu-
carea”³⁹ cititorilor”, pentru a sublinia
încă o dată rolul de permanent factor
educational al bibliotecii, ca instituție
adînc ancorată în viața copiilor, caracte-
rul interdisciplinar al îndrumării, depen-
dența acestei sfere de preocupări și de
domeniul larg al pedagogiei infantile
extrașcolare.

Munca de îndrumare în bibliotecile
pentru copii ține seamă de anumite prin-
cipii pedagogice:

— încurajarea și dezvoltarea efortului
individual al copiilor în orientarea inde-
pendentă în cadrul unei colecții deja se-
lecționată și în condițiile accesului liber,
metodă de organizare cu net caracter re-
comandativ; crearea de condiții propice
liberei dezvoltări a personalității copil-
ilor; dezvoltarea simțului critic al copil-
ilor și al discernămintului în alegerea
lecturii;

— diferențierea îndrumării în funcție
de vîrstă și individualitate;

— întrepătrunderea muncii individuale cu cea de grup ;

— favorizarea formării de grupe noi în cadrul bibliotecii, pe baza comunității de interese și a aptitudinilor, grupe formate în afara celor conturate — pe categorii de vîrstă și datorită apartenenței la o clasă — în școală ;

— întărirea caracterului atractiv al formelor de orientare și întrebuițarea largă a jocului în metodele de influențare, nuanțarea acestora în funcție de conținutul și specificul materialelor de bibliotecă ;

— contopirea, într-un singur proces, a instrucției, educației și distracției copiilor.

Conținutul activității educaționale duse de bibliotecă pentru copii, scopurile urmărite prin munca de îndrumare coincid cu cele ale școlii : întărirea educației comuniste în multiplele ei aspecte. Această coincidență de scopuri ascunde însă și primejdia întrebuițării unor metode identice. Or, munca de îndrumare dezvoltată de bibliotecă pentru copii nu este și în nici un caz nu trebuie să aibă caracter școlar, nici chiar (sau mai ales) în biblioteca școlară. Aceasta nu pentru că metodele trebuie adaptate specificului domeniilor de acțiune, ci pentru că școala își îndeplinește funcțiile ei didactice într-un cadru instituțional care le garantează eficacitatea, cadru de care bibliotecă nu dispune și pe care nu are rost să-l dezvolte. A sprijini educația cu mijloace bibliotecare nu înseamnă a face o școală-surogat în bibliotecă, ci a transforma lectura într-o modalitate permanentă de însușire a cunoștințelor din orice domeniu, într-un catalizator al cunoașterii.

Principalele coordonate pe care se înscrie activitatea de orientare sînt :

1) Coordonate educaționale

— dezvoltarea rolului lecturii în educația comunistă a copiilor, întărirea — prin lectură — a convingerilor și moralei comuniste, a patriotismului, a dragostei de muncă, a concepțiilor științifice asupra lumii și vieții ;

— dezvoltarea educației estetice a copiilor ;

— diversificarea lecturilor, prin introducerea cărții de știință și tehnică accesibilă copiilor (cunoștințe distractive, cărți de popularizare, de îndeletniciri practice etc.), prin obișnuirea copilului cu citirea regulată a presei, prin recomandări pentru citirea integrală a anumitor opere clasice studiate în fragmente la școală ;

2) Coordonate ale muncii intelectuale

— însușirea de către cititori a tehnicii frecventării bibliotecii și cunoașterea tuturor serviciilor oferite de ea ;

— asimilarea de către copii a unei tehnici corecte a lecturii ; formarea unor deprinderi constante de lectură, inclusiv a dragostei față de carte ; combaterea defectelor de lectură și a lecturii stereotipe (fuga de lecturi care cer eforturi intelectuale, tendința de a nu citi sistematic și în ritm egal, tendința de a „înghiți” cărțile printr-o lectură așa-zisă „rapidă”, cu omiterea descrierilor de natură, a caracterizării personajelor sau a introspecțiilor și urmărirea superficială doar a firului acțiunii) ;

— cunoașterea și respectarea de către copii a regulilor de igienă a lecturii și de păstrare a publicațiilor ;

— dezvoltarea deprinderilor de muncă intelectuală ; reținerea datelor bibliografice ale publicațiilor, depistarea lor în cataloage și bibliografii ; întrebuițarea aparatului critic al cărții, sesizarea diferențelor dintre edițiile aceleiași opere ; întocmirea rezumatelor, notarea citatelor și a expresiilor ; deprinderea copilului cu folosirea tuturor mijloacelor de informare.

3) Coordonate ale îndrumării speciale
— ajutorarea cu precădere a cititorilor handicapați din punct de vedere social (copii care nu au în familie un climat cultural propice dezvoltării lor intelectuale)

Cititorul în fața exploziei informaționale
(După Library Journal, nr. 18/1971)

ale, copii locuind în așezări izolate etc.), handicapați din punct de vedere psihic, fizic;

— întărirea rolului cărții în dezvoltarea intelectuală a preșcolarului;

— introducerea în lectura preadolescentului a cărții pentru maturi și familiarizarea lui cu serviciile de bibliotecă pentru adulți, ambele condiționate de dezvoltarea intelectuală, de puterea de înțelegere și de sfera de preocupări ale cititorului care va părăsi în curând biblioteca pentru copii.

Munca de informare desfășurată într-o bibliotecă pentru copii nu diferă, în esență, de cea a unei biblioteci pentru maturi; ea trebuie să aibă întotdeauna însă și un caracter *formativ*, să îmbrace un conținut educativ și să fie dusă cu participarea activă a copiilor, pentru ca în chiar procesul informării ei să învețe să caute și singuri răspunsurile la întrebările pe care și le pun. De asemenea, procesul de informare presupune cu necesitate organizarea unui fond propriu de cărți de referință și mai ales *accesul nemijlocit și nelimitat* al copiilor la publicațiile de referință destinate adulților.

Munca de informare are contingențe atât de întinse cu munca de orientare a intereselor de lectură și de formare a deprinderilor independente de lectură încât în esență se confundă cu aceasta, atât prin conținut cât și prin metodele întreprinse. De aici și necesitatea de a trata într-un singur capitol aceste două aspecte ale activității bibliotecare.

Aspectele pe care le ia munca de informare într-un serviciu de bibliotecă pentru copii sînt:

1) *Informarea cititorului asupra serviciilor de bibliotecă* (ghiduri, afișe, grafice, planuri, diapozitive sau, cel mai frecvent, informații orale), *asupra instrumentelor de informare din bibliotecă și a metodelor de informare* (inscripții și afișe pentru folosirea cataloagelor și a celorlalte instrumente secundare de informare; organizarea publicațiilor de referință într-un raft aparte; organizarea de dosare tematice cu tăieturi din presa pentru copii și pentru maturi).

2) *Furnizarea de date*

a) informații factologice (sînt cele mai numeroase cereri de informare prezentate de copii; dacă ei se conving că biblioteca este locul în care pot găsi răspuns prompt și exact la toate întrebările pe care și le pun, ei se vor obișnui să vină aici ori de cite ori au o problemă de lămurit și prin aceasta vor descoperi lumea informațiilor).

— directe (copilul pune o întrebare

— *Unde se găsește Mato Grosso?* —, iar bibliotecarul îi furnizează răspunsul — *În Brazilia*);

— indirecte (copilul pune o întrebare — *Care e lungimea Ecuatorului?* —, iar bibliotecarul îi indică sursele în care poate fi găsit răspunsul — *Să căutăm împreună în cărțile...*);

b) informații bibliografice la cerere

— asupra existenței unor anumite publicații în colecțiile bibliotecii pentru copii sau în colecțiile altor biblioteci (prin cataloagele bibliotecii sau prin cataloage colective tipărite);

— asupra noutăților editoriale (cataloage tipărite sau liste de creștere a colecțiilor, expoziții cu noutăți, afișe cu supraprojecte);

— asupra unui anumit domeniu de cunoștințe sau asupra unui anumit subiect (cataloage, bibliografii, raftul cu acces liber, planuri de lectură întocmite la cerere).

3) *Serviciu de îndrumare, de recomandare pentru cititorii care prezintă cereri de carte vag formulate sau care lasă alegerea pe seama bibliotecarului* (recomandări orale cu cartea în mână; expoziții sau rafturi tematice; afișe de recomandări; bibliografii). Informarea și îndrumarea se contopesc, în acest caz, într-un singur și indisolubil proces. În formularea recomandărilor, bibliotecarul trebuie să țină seama de personalitatea, vârsta și înclinațiile cititorului, să nu impună niciodată o publicație față de care copilul nu manifestă dorința de a o citi și să nu condiționeze împrumutul unei cărți de distracție de citirea unei lucrări instructive.

Serviciul pentru copii devine astfel un adevărat centru de informare pentru școlari, locul unde micii cititori știu că pot găsi răspuns la toate întrebările iscate de instrucție, de preocupările lor particulare și de realitatea înconjurătoare. Biblioteca trebuie să furnizeze o documentație vie, la zi, atrăgătoare, să pună la îndemina copiilor surse diverse de informare, altele decît manualele, să-i atragă pe cititori tocmai prin multitudinea căilor de îmbogățire a cunoștințelor.

37) Vezi: Drob, Emanoil și Stratone, N. *Bibliotecar și sociolog* (I-VIII). În: *Revista bibliotecilor*, 21, nr. 5, mai 1968, p. 262-265; nr. 6, iun 1968, p. 326-328; nr. 8, aug 1968, p. 455-459; nr. 9, sep 1968, p. 528-532 și nr. 10, oct 1968, p. 596-602 și 22, nr. 3, mar 1969, p. 150-155; nr. 6, iun 1969, p. 335-339 și nr. 9, sep 1969, p. 525-531.

38) Dottrens, Robert. *A educa și a instrui*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1970, p. 41.

39) Iată și definiția pe care Robert Dottrens o dă acțiunii de a educa în sus-citata lucrare, apărută sub egida UNESCO: „A educa în sensul obișnuit al cuvîntului înseamnă a forma deprinderi de respectare a normelor, a întări dorința fiecăruia de a se conduce bine, a dezvolta simțul datoriei și al obligațiilor morale față de sine însuși și față de alții, în așa fel încît cel educat să se poată integra în mod firesc în societate” (Dottrens, R. *Op. cit.*, p. 17).

Desene de Codruța Codreanu, elevă în clasa V-a a Liceului de coregrafie din București, expuse la concursul „Ilustrați poveștile citite” organizat de Biblioteca municipală pentru copii „Ion Creangă” din București.

106 E

В НОМЕРЕ

Симпозиум. Современная библиотека-воспитание и информация. 26—27 декабря 1972 г. (Речь тов. Иона Жинга, вице-президента Комитета Культуры и Социалистического Воспитания. Работы симпозиума. Заключение и предложения секций)	2	Атанасе Лупу: Деятельность публичных библиотек в едином культурно-воспитательном процессе	10
Ион Стойка: Положительная роль румынского симпозиума по университетскому библиотековедению	8	Штефан Груя: Структура чтения в изменяющемся мире. 38 сессия Комитета ИФЛА	22
		А. Л.: Международная конференция методологических библиотечных центров	38
		Михай Бениук: Петőфи певец свободы человечества	41

SOMMAIRE

SUMMARY

Symposium „La Bibliothèque moderne — éducation et information“. 26—27 décembre, 1972. L'allocation de Ion Jinga, Vice-président du Conseil de la Culture et de l'Éducation Socialiste; les travaux du symposium; les conclusions et les recommandations des sections	2	Symposium „The Modern Library — Education and Information“. December 26—27, 1972. (Speech delivered by Ion Jinga, Vice-President of the Council of Socialist Culture and Education; the proceedings of the symposium; the conclusions and recommendations of the sections)	2
Ion STOICA : Un symposium roumain de bibliothéconomie universitaire bien réussi	8	Ion STOICA : A Successful Romanian Symposium on University Librarianship	8
Atanase LUPU : L'action exercée par les bibliothèques publiques dans le cadre du procès unitaire culturel et éducatif	10	Atanase LUPU : Public Libraries in Action within the Unitary Cultural and Educational Process	10
Stefan GRUIA : La lecture dans un monde en transformation. La 38ème session du Conseil F.I.A.B.	22	Stefan GRUIA : Reading in a Changing World. The 38th Session of the I.F.L.A. Council	22
A. L. : La conférence internationale des centres de méthodologie bibliothécaire	38	A. L. : The International Conference of the Centres of Library Methodology	38
Mihai BENIUC : Petőfi et la liberté du monde	41	Mihai BENIUC : Petőfi and the World's Freedom	41

REDACȚIA :

Str. Biserica Amzei nr. 5 — 7, sectorul 1,
București. Oficiul poștal 22. Telefon 13.70.27

COLEGIUL DE REDACȚIE

Dumitru BĂLĂEȚ, Virgil CÂNDEA, Ion CIOTLOȘ, Antoaneta COVĂRTEȘCU-TOFAN (redactor șef rubrică), Ștefan GRUIA, (redactor șef), Alexandru IONAȘCU, Atanase LUPU, Gheorghe MAXIM, MESZÁROS József, Anne-Marie MIHIȚ (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gernot NUSSBÄCHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan Simonescu.

